

Ferdsl i Nordfjella sommeren 2010

Resultater fra ferdselstelling og brukerundersøkelser

Oddgeir Andersen
Vegard Gundersen
Line Camilla Wold

NINAs publikasjoner

NINA Rapport

Dette er en elektronisk serie fra 2005 som erstatter de tidligere seriene NINA Fagrapport, NINA Oppdragsmelding og NINA Project Report. Normalt er dette NINAs rapportering til oppdragsgiver etter gjennomført forsknings-, overvåkings- eller utredningsarbeid. I tillegg vil serien favne mye av instituttets øvrige rapportering, for eksempel fra seminarer og konferanser, resultater av eget forsknings- og utredningsarbeid og litteraturstudier. NINA Rapport kan også utgis på annet språk når det er hensiktsmessig.

NINA Temahefte

Som navnet angir behandler temaheftene spesielle emner. Heftene utarbeides etter behov og serien favner svært vidt; fra systematiske bestemmelsesnøkler til informasjon om viktige problemstillinger i samfunnet. NINA Temahefte gis vanligvis en populærvitenskapelig form med mer vekt på illustrasjoner enn NINA Rapport.

NINA Fakta

Faktaarkene har som mål å gjøre NINAs forskningsresultater raskt og enkelt tilgjengelig for et større publikum. De sendes til presse, ideelle organisasjoner, naturforvaltningen på ulike nivå, politikere og andre spesielt interesserte. Faktaarkene gir en kort framstilling av noen av våre viktigste forskningstema.

Annen publisering

I tillegg til rapporteringen i NINAs egne serier publiserer instituttets ansatte en stor del av sine vitenskapelige resultater i internasjonale journaler, populærfaglige bøker og tidsskrifter.

Norsk institutt for naturforskning

Ferdsel i Nordfjella sommeren 2010

Resultater fra ferdselstelling og brukerundersøkelser

Oddgeir Andersen
Vegard Gundersen
Line Camilla Wold

Andersen, O., Gundersen, V. & L. C. Wold. 2010. Ferdsel i Nordfjella sommeren 2010 - Resultater fra ferdselstelling og brukersøkelser – NINA Rapport 703. 60 s.

Lillehammer, juni 2011

ISSN: 1504-3312

ISBN: 978-82-426-2290-7

RETTIGHETSHAVER

© Norsk institutt for naturforskning

Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

TILGJENGELIGHET

Åpen

PUBLISERINGSTYPE

Digitalt dokument (pdf)

REDAKSJON

Line Camilla Wold

KVALITETSSIKRET AV

Margrete Skår

ANSVARLIG SIGNATUR

Børre Kind Dervo

OPPDRAGSGIVER(E)

DN

KONTAKTPERSON(ER) HOS OPPDRAGSGIVER

Vemund Jaren

FORSIDEBILDER

Vegard Gundersen

NØKKEWORD

- Nordfjella villreinområde
- Friluftsliv
- Turisme
- Ferdsel
- Selvregistrering spørreundersøkelse
- Internettundersøkelse

KEY WORDS

- Nordfjella villreinområde
- Outdoor recreation
- Tourism
- Traffic
- Self-registration Survey
- Web-based survey

KONTAKTOPPLYSNINGER

NINA hovedkontor

Postboks 5685 Sluppen

7485 Trondheim

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 73 80 14 01

NINA Oslo

Gaustadalléen 21

0349 Oslo

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 22 60 04 24

NINA Tromsø

Framsenteret

9296 Tromsø

Telefon: 77 75 04 00

Telefaks: 77 75 04 01

NINA Lillehammer

Fakkeldgården

2624 Lillehammer

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 61 22 22 15

www.nina.no

Sammendrag

Andersen, O., Gundersen, V. & L. C. Wold. 2010. Ferdsel i Nordfjella sommeren 2010 - Resultater fra ferdselstelling og brukerundersøkelser – NINA Rapport 703. 60 s.

Rapporten beskriver resultatene fra ferdselsundersøkelser gjennomført sommeren 2010 i Nordfjella villreinområde. Materialet er samlet inn ved hjelp av 3 ulike metoder: 1) 28 registreringskasser spredt over hele området ga til sammen 4209 spørreskjemaer som ble utfylt av de besøkende på stedet ("kasseundersøkelsen"), 2) oppfølgende undersøkelse med utgangspunkt i 1976 e-postadresser samlet inn fra registreringskassene, og 3) 11 ferdseltellere som til sammen registrerte 63041 passeringer. Hensikten med denne rapporten er å gi en oversiktlig presentasjon av materialet. For mer inngående analyser og kartpresentasjon vises til Wold m. fl. (2011).

Ferdselstellerne

Ferdselstellerne viser et generelt trekk ved at intensiteten tar seg suksessivt opp fra snøen smelter i slutten av juni til at ferdselen når høyeste intensitet i månedskiftet juli-august. Deretter reduseres ferdselen forholdsvis raskt til ca. 10. august. Etter denne datoen og utover høsten er det stor utfart i helgene, men ellers lite utfart. Helgeutfarten er spesiell fremtredende langs Rallarvegen, ut fra Prestholtseter og også på strekningen Finse – Geiteryggen i august – september.

Kasseundersøkelsen

Resultatene fra registreringskassene viser at om lag 80% av de besøkende til Nordfjella er nordmenn, mens tyskere, dansker, nederlendere og svensker utgjør til sammen 13%. Andel første gangsbesøkende i Nordfjella var på 35%. I alt 57 % av de besøkende er på dagstur til fots, mens 33% gikk på flerdagers tur til fots. Flerdagersturen varte i gjennomsnitt 3,5 dager. Dagsturen varighet var i gjennomsnitt på 4,6 timer. Hele 83% av de besøkende oppgir at de hovedsakelig følger merkede stier. Gjennomsnittlig størrelse på turfølget var på 3,1 personer. Kun 65 respondenter oppgir at de var med på organisert tur. Hele 61% opplyser at de overnatter i nærområdet, mens 10% av de som registrerte seg bor i tilgrensende kommuner. De besøkende er positive til enkel tilrettelegging av stier og god skilting underveis.

Etterundersøkelsen

I alt fikk vi inn 547 svar i etterundersøkelsen, noe som utgjør en svarprosent på 38%. Representativiteten vurderes å være meget god når det kjønn, aldersklasser og purismegrad, men vi finner en reduksjon på henholdsvis 16 og 20% for førstegangsbesøkende kvinner og menn i etterundersøkelsen sammenlignet med kasseundersøkelsen. Etterundersøkelsen bekrefter og utdyper funnene fra registreringskassene. De fleste besøkende var på dagstur eller flerdagers overnatting i private hytter, turisthytter eller hotell. Både nordmenn og utlendinger følger hovedsakelig merka stier i Nordfjella, henholdsvis 86% og 93% ferdes alltid eller ofte langs merka stier. Materialet tyder på at kanaliseringseffekten er enda sterkere i skiløyper vinterstid. Vi har samlet inn og oppsummert mer enn 300 beskrivelser for hvorfor folk i noen tilfeller velger å gå utenfor sti / løyper.

Mer enn ni av ti besøkende gikk fotturer, og 30% gikk på topturer, begge typer vandring foregikk langs merka stier. Hele 18% av de besøkende bedrev fiske i Nordfjella i 2010. Resultatene viser også at 16% bedrev sykling og 16% holdt på med bærplukking. Det er fortsatt mer vanlig at de besøkende har med seg kart, fremfor GPS. Dette gjelder hele året, både for norske og utenlandske besøkende.

Tre av fire nordmenn kjente til at det var villrein i Nordfjella før de kom til området og litt over halvparten, 55% av de utenlandske besøkende kjente til dette på forhånd. I alt 17% av nordmennene og kun et fåtall av de utenlandske besøkende hadde observert reinsdyr i løpet av 2010. For nordmennene var gjennomsnittlig antall observasjoner av villrein 2,5 og 2,6 for henholdsvis snødekt mark og barmark. Hele 93% av observasjonene ble gjort utenom jakt. De fleste oppholdt seg på merka sti ved observasjon av villrein, avstanden var kortere enn 100 meter i 40% av tilfellene, og i de fleste tilfeller hadde villreinen en atferd som tydet på at den hadde oppdaget observatøren.

De fleste besøkende søkte informasjon om området i forkant av turen, henholdsvis 55 % og 73 % for norske og utenlandske besøkende. De vanligste informasjonskildene var hjemmesider på inter-

nett, håndbøker og via venner. Mer enn 90 % rapporterte at de fikk tak i den informasjonen de trengte i forkant av turen. Den mest foretrukne måten å få informasjon på når man først var ankommet Nordfjella var via informasjonstavler ved innfallsportene.

Synet på forskjellige ferdselsrestriksjoner synes å være vanskeligere å forholde seg til, da svaralternativet "vet ikke" ble hyppig brukt for alle de skisserte forvaltningsrestriksjonene/tiltakene. Likeledes har svaralternativet "ingen betydning" også jevnt over stor tilslutning. Likevel tyder resultatene på at ferdselsrestriksjoner vil ha effekter på om lag 40% av brukerne, enten ved at man bruker andre områder i Nordfjella eller andre fjellområder. Det mest foretrukne informasjons- og tilretteleggingstiltaket for de besøkende til Nordfjella var god skilting og merking av stier.

De besøkende var tilfredse med tilrettelegging, service og rekreasjonsmuligheter i Nordfjella. Utsagnet "det er enkelt å finne områder der en kan være for seg selv" fikk høyest verdi blant de ti utsagnene knyttet til tilrettelegging og rekreasjonsmuligheter i Nordfjella. Blant utenlandske besøkende var det mest negative utsagnet, blant åtte utsagn knyttet til beskrivelsen av et "idealområde" at "du møter mange andre mennesker under turen". Dette utsagnet ble rangert som det nest mest negative blant nordmenn. Det mest negative utsagnet blant nordmenn var "det er tilrettelagte leirplasser med toalett, bålring, ved og søppeldunker". Det eneste utsagnet utenlandske besøkende var signifikant mer positive til enn nordmenn var "du kan gå i timevis uten å treffe andre mennesker".

Abstract

Andersen, O., Gundersen, V. & L. C. Wold. 2010. Traffic in the Nordfjella in the summer of 2010 - Results of traffic counts and user surveys - NINA Report 703. 60 p.

This report describes results of traffic surveys conducted in the summer of 2010 within the Nordfjella reindeer range. Data were collected using three different methods: 1) 28 registration boxes distributed around the area provided 4209 forms that were completed by participants on site, 2) a follow-up study sent to the 1976 e-mail addresses provided by visitors who completed registration box forms, and 3) 11 light-beam visitor counters deployed along trails near park entrances recorded a combined 63,041 individuals passing the counters. This report primarily provides an overview of the results; in-depth analysis and map presentations are found in Wold m. fl. (2011).

Automatic counters

Visitor counters showed that visitor intensity in the area increases successively from when snow melts in late June until visitor numbers reach their peak in late July and beginning of August. Visitor numbers decrease relatively rapidly until roughly August 10th. Autumn visits consist primarily of large excursions on weekends. Weekend traffic is especially prominent along Rallarvegen, from Prestholtseter and along the route from Finse to Geiteryggen during the weeks in August and September.

Self-registration boxes

Registration box results indicate that about 80% of the visitors to the Nordfjella are from Norway. Visitors from Germany, Denmark, the Netherlands and Sweden together comprised 13% of all registered visitors. First time visitors to the Nordfjella area comprised 35% of all visits, and most visited the area on foot: 57% for day hiking trips that lasted an average of 4.6 hours, and 33% for multi-day hiking trips that lasted an average of 3.5 days. Just under than 83% of visitors stated that they primarily keep to the marked trails. Average group size was 3.1 persons, and only 65 visitors were an organized trip. A full 61% said they had lodging in the area, with 10% of registered visitors actually residing in Nordfjella's neighboring municipalities. Visitors indicated they are generally positive towards simple facilitation of trails with good signage.

Follow-up survey

The survey we sent to visitors providing email addresses generated 547 responses: a 38% response rate. These survey respondents represented the demographic attributes of registered visitors to Nordfjella quite well with respect to gender, age classes and wilderness purism score. However, first time visitors were under-represented in the electronic survey among both women and men (16 and 20 per cent fewer, respectively). This survey both confirmed and expanded upon findings from the forms completed at registration boxes. The most visitors in our material were either on day trips or multi-day excursions with accommodations in private cabins, lodges or hotels. Both Norwegian and foreign visitors primarily stay on marked trails in the Nordfjella area, and this channeling effect is even stronger in the ski trails in winter. We have collected and summarized more than 300 descriptions of why people choose to occasionally leave established paths or tracks.

More than nine out of ten visitors in Nordfjella hiked, and three out of ten visitors headed up to summit areas: such foot travel that occurred along marked trails. Eighteen per cent of the visitors fished, while 16% participated in either biking or berry picking. It is more common for both Norwegian and foreign visitors to use maps, rather than GPS, during all parts of the year.

Before visiting the area, three of four Norwegians and slightly fewer foreign visitors (55%) knew that there were wild reindeer in Nordfjella area. In all 17% of Norwegians and a few of the foreign visitors observed reindeer in 2010. The Norwegians that did see reindeer observed an average of 2.5 reindeer on snow-covered ground and 2.6 reindeer on bare ground, with altogether 93% of the observations made outside of the hunting season. Of those who spotted reindeer, most stayed on the marked path and came within 100 meters of the animals in 40% of cases. Observer reports also indicated that the reindeer's behavior indicated that they had detected the observer in most cases. Among the visitors who researched of the area before their trip, most used the Internet, field guides or conversations with friends. More than 90% of visitors reported that they were able to obtain the

information they needed in advance of the trip. The most preferred way to get information was through information signs located at the entrance gates to the Nordfjella area.

Visitor opinions regarding various travel restrictions were somewhat less tractable, and survey respondents frequently used both the "do not know" and "no significance" answers in survey questions. Nevertheless, survey results indicate that traffic restrictions would affect about 40% of users, who would as a result either use other areas within the Nordfjella area or other south central Norwegian mountainous areas.

Visitors were generally satisfied with the preparation, service and recreational opportunities in the Nordfjella area. We asked visitors to score twelve statements regarding preparation of recreational opportunities in Nordfjella. The statement, "it is easy to find areas where you can be alone," received the highest average value. We also asked visitors to score eight descriptions that might apply to their "ideal" recreational area. The description, "you meet many other people during the trip," received the lowest scores among foreign visitors and the next lowest scores among Norwegian visitors. "Adapted campsites with toilets, campfire ring, wood and rubbish bins," received the lowest scores among Norwegians. Both groups had generally similar attitudes about recreational areas, and the only statement that foreign visitors scored significantly higher than the Norwegians was "you can go for hours without meeting other people."

Oddgeir Andersen, Vegard Gundersen and Line Camilla Wold, NINA, department of natural resource use, Fakkeltårnet, NO-2624 Lillehammer, oan@nina.no

Innhold

Sammendrag	3
Abstract	5
Innhold	7
Forord	8
1 Innledning	9
2 Metode	10
2.1 Planlegging og gjennomføring.....	10
2.2 Ferdselstellere.....	12
2.3 Selvregistreringskasser (kasseundersøkelsen).....	14
2.4 Etterundersøkelse.....	15
2.5 Analyser.....	16
2.5.1 Ferdselstellere.....	16
2.5.2 Kasseundersøkelsen.....	17
2.5.3 Etterundersøkelsen.....	17
3 Resultater	17
3.1 Ferdselstellere.....	18
3.1.1 Teller 1 Bjøberg – Bjordalsbu.....	18
3.1.2 Teller 2 Breistølen - Bjordalsbu.....	19
3.1.3 Teller 3 Finse - Geiterygghytta.....	20
3.1.4 Teller 4 Finse - Raggsteindalshytta.....	21
3.1.5 Teller 5 Geiteryggen - Kongshelleren.....	23
3.1.6 Teller 6 lungdalsdalshytta - Bjordalsbu.....	23
3.1.7 Teller 7 lungdalshytta - Kongshelleren.....	24
3.1.8 Teller 8 Prestholtseter - Hallingskarvet.....	25
3.1.9 Teller 9 Raggsteindalen - Haugastøl.....	26
3.1.10 Teller 10 Rallarvegen ved Sandåbotn.....	27
3.1.11 Teller 11 Rallarvegen ved Kongsnut.....	28
3.2 Registreringskasser.....	30
3.2.1 Svarfordeling i de 28 kassene.....	30
3.2.2 Bakgrunnsinformasjon.....	31
3.2.3 Beskrivelser av oppholdet i Nordfjella.....	31
3.2.4 Holdning til tilrettelegging og det å møte andre folk på turen.....	33
3.3 Etterundersøkelse.....	35
3.3.1 Representativiteten i utvalget.....	35
3.3.2 Bakgrunnsinformasjon om respondentene.....	37
3.3.3 Brukerens turprofil og motivasjon for å besøke Nordfjella.....	37
3.3.4 Litt om vinterbruken til de som besøker Nordfjella sommerstid.....	41
3.3.5 Bruk av kart og GPS på turen.....	41
3.3.6 Hovedkategorier av bruk i Nordfjella.....	42
3.3.7 Tidligere besøk i Nordfjella.....	43
3.3.8 Tilgang og etterspørsel etter informasjon.....	44
3.3.9 Brukertilfredshet.....	48
3.3.10 Holdninger til og ønsker om forvaltningstiltak.....	49
3.3.11 Kjennskap til og observasjoner av villrein.....	51
3.3.12 Holdning til tilrettelegging og det å møte andre folk på turen.....	52
4 Oppsummering og diskusjon	53
4.1 Ferdselstellere.....	54
4.2 Registreringskasser.....	55
4.3 Etterundersøkelsen.....	56
5 Referanser	60

Forord

Denne studien er gjennomført av NINA på oppdrag fra Direktoratet for Naturforvaltning. Prosjektet vil gi faglige innspill til fylkesdelplanarbeidet for villrein i Nordfjella, som hadde oppstart 2011. Rapporten er ment som en ressursoversikt over ferdselen i sommersesongen, og kan eventuelt også brukes som grunnlag for forslag til avbøtende tiltak i forhold til villreinens arealbruk og trekkveier. Prosjektet faller inn under NINA og DNS rammeavtale som omhandler FoU-virksomhet knyttet til villrein. Direktoratet for naturforvaltning v/ kontaktperson Vemund Jaren takkes for oppdraget og godt samarbeid i prosjektperioden.

Det er mange som har bidratt inn i et såpass omfattende og intenst prosjekt. Takk til Barry Sirugusa og Kristian Bryn for bistand i forbindelse med utplassering, ettersyn og innhenting av utstyr. Petter Bråten, Statens Naturoppsyn, har velvillig bidratt med mye informasjon om området og har sammen med Hans Vidar Nestegard hatt ansvar for tellerne ved lungsdalshytta og Prestholtseter. Takk også til alle grunneiere for hyggelige telefonsamtaler og for å velvillig ha stilt grunn til disposisjon for utplassering av utstyr. Det samme gjelder en del medlemmer av fjellstyrer, villreinnemd og villreinutvalg i området for informasjon i forbindelse med utplassering av utstyr. Andre som har bidratt på ulikt vis er Svein Gausemel, Jan Eira, Rigmor Sæbø, Edvar Sæbø og Geirmund Tormodsgard. Cato Holmengen, NORSTAT, gjorde det tekniske rundt e-post undersøkelsen.

Lillehammer, juni 2011

Oddgeir Andersen, Vegard Gundersen (prosjektleder) og Line Camilla Wold

1 Innledning

Framtidig forvaltning av fjellområdene vil kreve en større grad av målstyring og kunnskap om bruk enn hva som er tilfellet i dag. Det er flere faktorer det er ønskelig å samle inn kunnskap om fra brukerne, som hvem det er som besøker området, når de besøker området, hvorfor de besøkte området, hva de gjorde der, hvor de fikk kunnskapen fra og hva de mener om selve besøket knyttet til naturopplevelse, andre besøkende, tilrettelegging og forvaltningstiltak (Kajala m. fl. 2007). For å evaluere måloppnåelse vil man også ha ett langt større krav til presisjonsnivå på datagrunnlaget, og da ikke som tidligere i forhold til å dokumentere verneverdier for grensesetting av verneområder, men for alle de sammensatte delene av forvaltningen knyttet til bruk – vern problematikk. Det kan bety en større grad av målstyring for tilstanden, ikke bare på arter og avgrensede biotoper, men også på bruken av områdene (Gundersen m.fl. 2011). I dette ligger det også en grunnleggende erkjennelse av å betrakte bruken ikke bare som et problem, men også som en viktig ressurs for lokal næringsutvikling og viktige samfunnsverdier knyttet til helse og trivsel.

Det er særlig to forhold knyttet til ferdsel som har gjort at bruken av fjellområdene har endret seg stort de siste tiårene. Det ene er den kraftige utbyggingsveksten i fjellnære områder som bidrar til lettere tilgang til, og mer intensiv bruk av, enkelte områder. Det andre er endringene som har skjedd innenfor friluftslivet selv, der tradisjonelle aktiviteter suppleres og delvis erstattes av mer moderne aktiviteter som ofte krever en større grad av tilrettelegging og forutsigbarhet for de besøkende (Vorkinn m.fl. 2000, Odden 2008). Begge disse parallelle prosessene bidrar i teorien til en utvikling der volumet av de besøkende økes og konsentreres rundt utbyggingsområdene der ferdselen i sterkere grad knyttes til den etablerte infrastrukturen i fjellet.

I tillegg til den mer tradisjonelle bruken av fjellområdene har vi i de senere år fått en vekst i mer organiserte og kommersialiserte former for friluftsliv eller naturbasert turisme, slik at grensene mellom det tradisjonelle friluftslivet og turisme har blitt mer uklar (Gundersen m.fl. 2011). I flere nasjonalparker driver turoperatører kommersielle, guidete turer i aktivitetsformer som best kan kalles friluftsliv, men som helt klart også representerer en organisert aktivitet i næringsøyemed (Aas m. fl. 2006). Slike turbedrifter må i de fleste tilfeller ha en brukstillatelse for å operere i verneområdene, i dette tilfelle Hallingskarvet nasjonalpark. Behovet for tilrettelegging og komfort vil også endre seg med disse generelle trendene, der turisme og lokal næringsaktivitet ofte har et større ønske om tilrettelegging sammenlignet med den mer tradisjonelle enkle, naturvennlige og diskrete tilretteleggingen som er assosiert med det tradisjonelle friluftslivet (Aas m. fl. 2003). Men det er også forhold som tyder på at trendene kan slå ut helt annerledes, der for eksempel besøkende fra tett befolkede urbaniserte områder i Europa nettopp kan tenkes å søke seg til fjellområdene i Norge for å oppleve stillhet og urørthet. Det er stadig flere undersøkelser som viser at nordmenn ønsker sterkere tilrettelegging i fjellet enn utenlandske besøkende (Vistad & Vorkinn i trykk). Det er økende behov for kunnskap om ferdsel i fjellet, både for å måle effekter av ferdsel på naturmiljøet og for på en bedre måte legge til rette for positive opplevelser for de besøkende.

Studieområdet for denne rapporten er sammenfallende med Nordfjella villreinområde. Dette er landets sjette største villreinområde, og har tidligere vært sammenhengende med Hardangervidda, før Rv7 og jernbane ble en barriere for utveksling av dyr mellom områdene (Strand m.fl. 2008). Nordfjella er et tradisjonsrikt villreinområde, og tidligere fangstkultur er godt dokumentert gjennom arkeologiske undersøkelser og tallrike fangstrelaterte fortidsfunn. Det er merket villrein med GPS-sendere i Nordfjella siden 2007 (Strand m.fl. 2008), og det er samlet inn betydelige mengder data på villreinens arealbruk og trekkveier i villreinområdet. Turisme og fritidsbebyggelse, vei og jernbane, samt omfattende kraftutbygging, har båndlagt og innskrenket betydelige villreinarealer i Nordfjella, og spesielt er det vinterbeiteområdene i de sørøstlige deler av villreinområdet som er mest nedbygd (Nellemann m.fl. 2001). Villreinområdet berører seks kommuner i tre fylker: Hol, Ål og Hemsedal i Buskerud, Aurland og Lærdal i Sogn og Fjordane - og Ulvik i Hordaland. Hallingskarvet og Reineskarvet er fremtredende landskapselementer i Nordfjella. Disse store fjellmassivene består, i likhet med store deler av området,

av harde næringsfattige dypbergarter tilhørende det såkalte Jotundekket. Grunnfjellet består av granitt og gneis, samt omdannede lagbergarter. Nordfjella har en svært variert og opprevet topografi, med stort innslag av høyalpint fjellandskap. Betydelige arealer ligger over 1500 m.o.h., og her preges terrenget av spisse egger og topper opp til 1800 m.o.h.

Ferdselen i Nordfjella er beskrevet i en rekke publikasjoner (f. eks. DNT årbok 1927, 1983, Grønvold m.fl. 2001, Lauritsen 2010). DNT har over tid utviklet et tett nettverk av turisthytter og merkede stier langs aksene Finse – Geiteryggen / Raggsteindalen og videre ned Aurlandsdalen eller via Kongshelleren eller lungsdalshytta til Lærdal / Hemsedal. Rutebeskrivelsene er mange og er nylig gjengitt av Lauritsen (2010).

Hovedmålet med undersøkelsen er å få bedre kunnskap om ferdselsmønster og brukere av Nordfjella villreinområde. Både for å beskrive en viktig forklaringsvariabel på villreinens arealbruk og trekk, og for å få bedre kunnskap om hvem brukerne er. Kunnskapen er relevant for Fylkesdelplanarbeidet for villrein, i forhold til å legge forholdene til rette for økt bruk/næringsutnyttelse, i forhold til å kunne iverksette avbøtende tiltak om nødvendig, og i forhold til å få bedre økologiske kunnskap om eventuelle terskel- og kumulative effekter knyttet til annen arealbruk som for eksempel hytte- og vannkraftutbygginger. Delmålene knyttet til menneskelig aktivitet og påvirkning på arealbruk er ytterligere spesifisert av notatet "Innspill til prosjektbeskrivelse for GPS merkeprosjekt villrein Hardangervidda og Nordfjella datert 11.05.2009" og omfatter vinter / vår (skiturister, motorferdsel), sommer (fotturister, fiske, motorferdsel) og høst (jakt/fiske, motorferdsel, fotturister). Problemstillingene er spesielt knyttet til hvor stor innvirkning turistløypenettet i området Finse / Hallingskeid – Geiteryggen – Raggsteindalen / Yngledalen har på villreinens trekk og arealbruk.

Denne rapporten presenterer ferdselsresultatene fra sommersesongen 2010 på en enkel og oversiktlig måte. Det er også noen spørsmål om vinterbruken til de som bruker Nordfjella sommerstid. For mer inngående analyser og mer forvaltningsrettet presentasjon viser vi til rapporten Wold m. fl. (2011).

2 Metode

2.1 Planlegging og gjennomføring

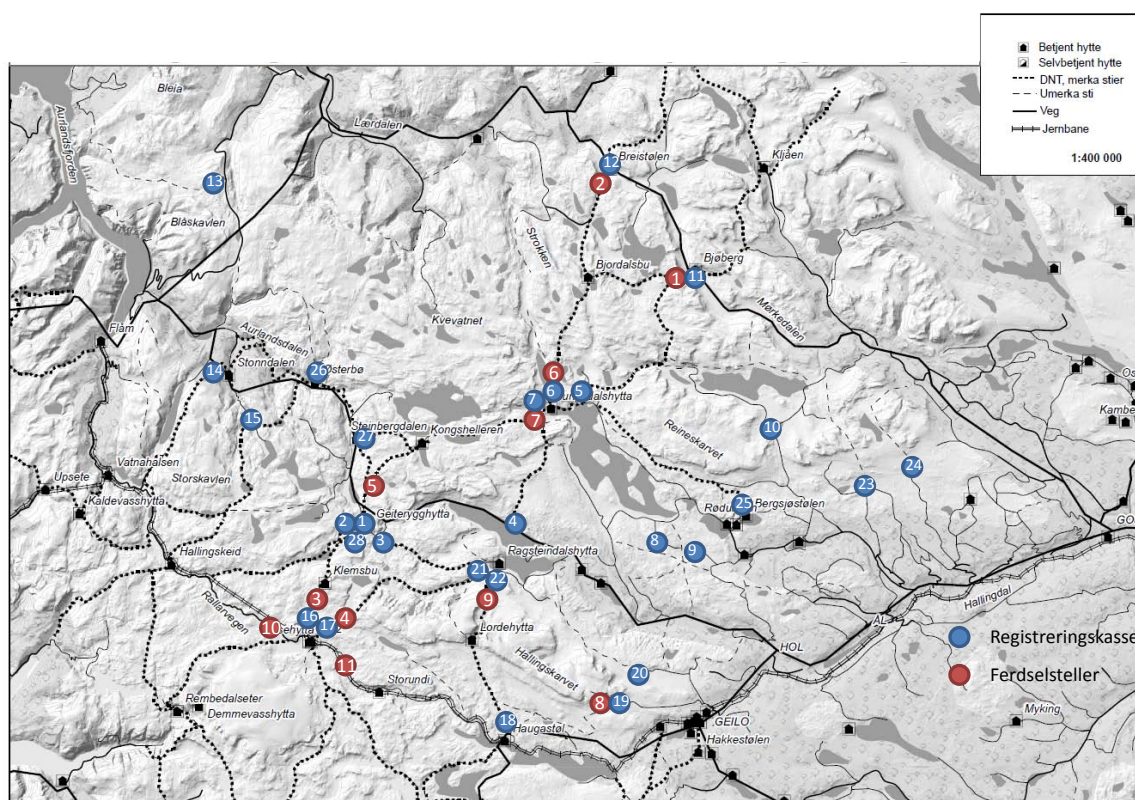
Nordfjella er et komplisert område å måle ferdsel i, både på grunn av områdets størrelse og på grunn av at området gjennomskjæres av veger og infrastruktur som hyttefelt og anleggsveger. I de sørøstlige deler av området (Hol, Ål og Hemsedal) går mye av ferdselen ut fra hytteområder og seterveger. Området avskjæres av Rv 50, som danner utgangspunkt for trafikk både mot Hallingskarvet og mot Lærdal / Hemsedal. I tillegg er det "seterveger" med forgreininger som går langt inn i snaufjellet flere steder, og som danner mange mulige innfallsporter. Lengst i vest er det spektakulært landskap med færre innfallsporter. Her går ferdselen ut fra enkelte gamle ferdselsårer og noen få nyere anleggsveger. I sørvest innrammes området av Rallarvegen langs jernbanen, med Haugastøl og Finse som viktigste innfallsporter til området. Fra Finse og via Geiterygghytta er det mange som går videre ned Aurlandsdalen. Mange velger også og ferdes i det godt utbygde nettverket av stier langs aksene Finse – Geiterygghytta / Raggsteindalen, via Kongshelleren, lungsdalshytta og videre til Bjøberg eller Breistølen. Første prioritet var å dekke godt hele systemet av DNT-hytter / merka stier og sikre god datainnsamling her. Der nest ble området i sørøst dekket opp. I området vest for lungsdalshytta var det meget få steder å plassere utstyret, på grunn av bomveger og lite trafikk på de få stiene som finnes der.

Terrengplassering av selvregistreringskassene skjedde i samarbeid med lokale aktører (SNO, Fjellstyrer) og basert på erfaringer fra GPS-merkeprosjekt av villrein i Nordfjella (Strand m.fl. 2008) og tidligere erfaringer fra utplassering av tilsvarende utstyr i andre fjellområder (Dovre-

fjell-Sunndalsfjella, Rondane). Plasseringen av de 28 registreringskassene og 11 ferdselstellore er gitt i figur 1. I alt 8 tellere hadde påmontert GSM-utstyr for direkte rapportering inn til databaser tilgjengelig via internett. De resterende tre manuelle tellerne ble utplassert og driftet i samarbeid med Statens Naturoppsyn. Utstyret ble utplassert i slutten av juni og tatt inn i igjen i slutten av september. Det ble ført rutinemessig og jevnlig ettersyn av utstyret hver 14. dag gjennom hele feltperioden.

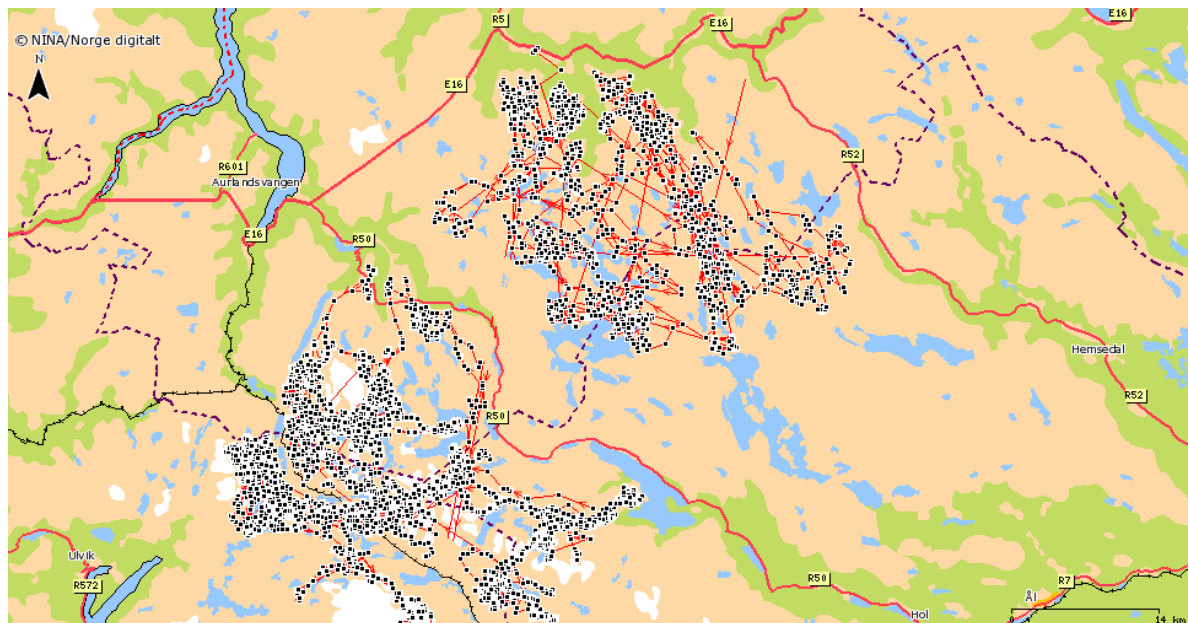
Det ble sendt ut informasjonsbrev til alle involverte parter i området i god tid før undersøkelsen ble gjennomført (fjellstyrer, villreinnemder, villreinutvalg, Statskog, DN, Fylkesmenn, Fylkeskommuner, kommuner, SNO m.fl.). I tillegg ble alle grunneiere kontaktet og informert om undersøkelsen og utplassering av utstyr (se vedlegg 1). Det ble i tillegg montert laminert brev på alle registreringskassene med informasjon om undersøkelsen og kontaktinfo til prosjektleder. Dette førte til mange henvendelser i løpet av feltperioden. For tellerne ble tilsvarende brev lagt sammen med utstyret, som av metodiske hensyn var skjult i terrenget. Dette i tilfelle noen oppdaget utstyret og trengte informasjon om formål og kontaktinformasjon om undersøkelsen. Dette brevet kom til nytte i ett tilfelle. For to av turisthyttene, Finsehytta og Geiterygghytta, fikk vi et godt samarbeid om ettersyn registreringskassene for hele sesongen.

Vi gir i det følgende en mer inngående beskrivelse av de metoder som er brukt til å samle inn data om brukerne og deres ferdselsmønster.

Figur 1 Viser plassering av registreringskasser og ferdselstellore i Nordfjella villreinområde. Se Tabell 14 for lokalitetsnavn.

Merkeprosjektet på villrein i Nordfjella har pågått siden 2007, og i alt 22 simler er utstyrt med GPS sender. Alle dataene er tilgjengelige på www.dyreposisjoner.no og vi gir et eksempel på alle posisjoner registrert i databasen i sommersesongen 2010 (Figur 2).

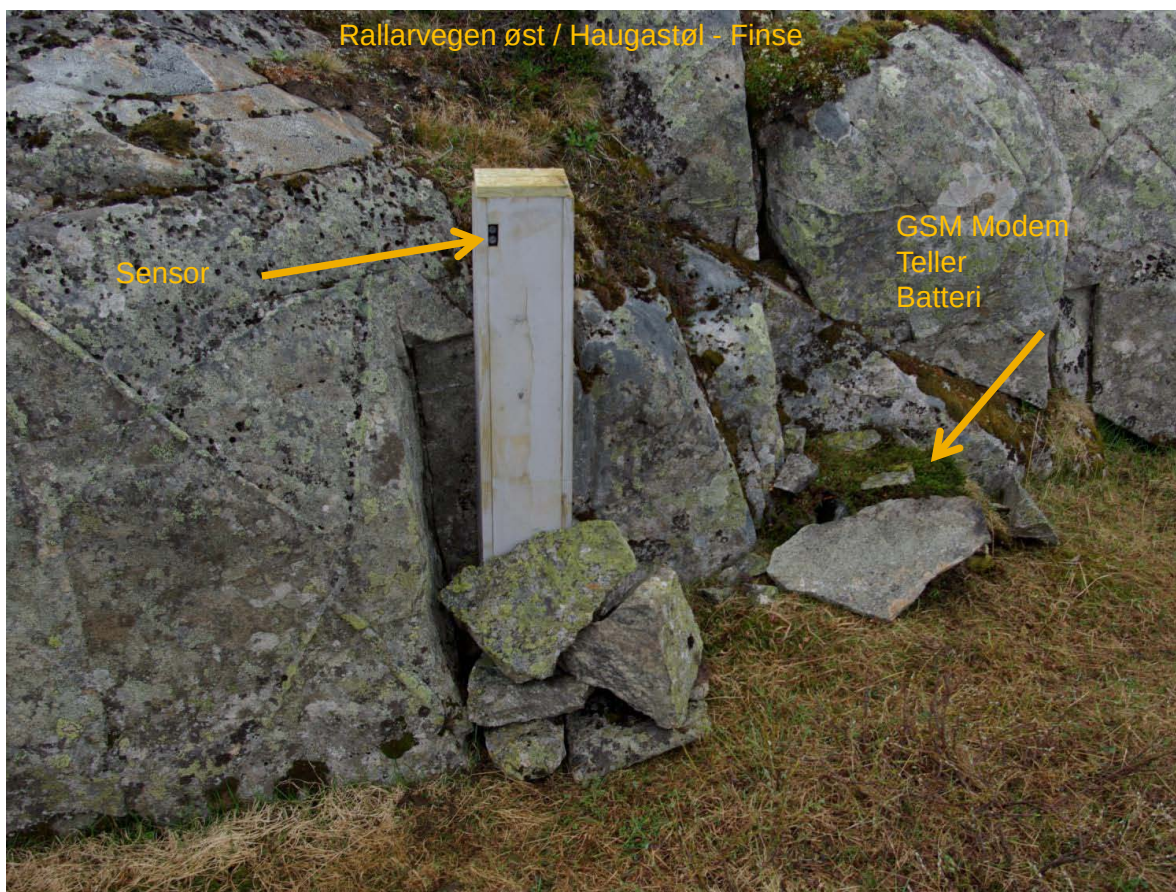
Figur 2 Viser alle GPS posisjonene i Nordfjella villreinområde i samme periode som ferdselsundersøkelsen ble gjennomført, 15. juni til 1. oktober (www.dyreposisjoner.no).

2.2 Ferdselstellere

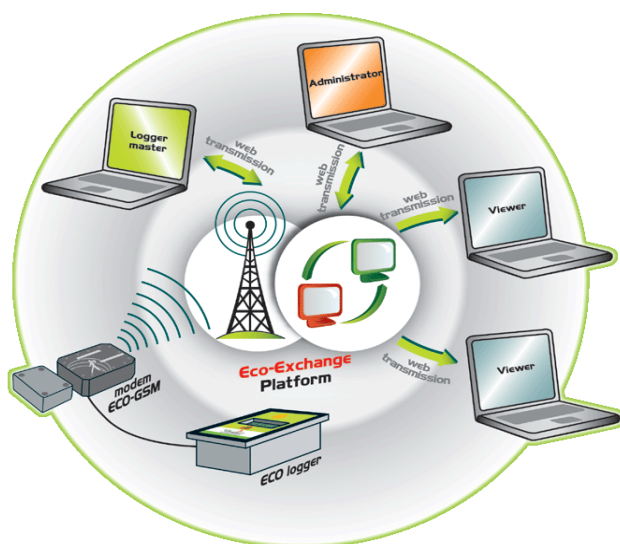
Ferdselen i Nordfjella ble målt gjennom å utplassere 11 ferdselstellere av typen EcoCounter med dobbeltvirkende infrarød sensor som kan skille på bevegelsesretning (inn/ut på stien) langs stier med varierende grad av ferdsel (Tabell 1). Tellerne ble plassert så diskret som mulig et stykke inn på de mest brukte stiene i området. Plasseringen var på stolper (figur 3) eller brokar (4 stk), skjult inne i en steinvarde (5) eller montert direkte på bjørkestamme (2). Alle grunneiere ble kontaktet direkte for tillatelse til å montere utstyret. Figur 4 viser prinsippet for overføring av data fra ferdselstellerne via GSM-modem og over til pc.

Tabell 1 Oversikt over ferdselstellere, plasseringsmåte og tidspunkt for utsetting og innhenting.

Sted	INN / UT	Satt ut	Tatt inn	Plassering
Rallar Vest	Inn mot Finse	28. juni kl. 20:00	23. sept	Stolpe
Rallar Øst	Inn mot Finse	29. juni kl. 14:45	23. sept	Stolpe
Finse-Geiterygg	Inn mot Geiteryggen	29. juni kl. 08:00	23. sept	Varde
Finse – Raggsteindalen	Inn mot Raggsteindalen	29. juni kl. 11:28	23. sept	Varde
Raggstein – Haugastøl	Inn mot Haugastøl	30. juni kl. 16:45	1. okt	Bjørk
Geitryggghytta – lungsdalen	Inn mot lungsdalen	30. juni kl. 14:34	1. okt	Varde
Storestølen – lungsdalen	Inn mot lungsdalen	30. juni kl. 22:27	24. okt	Stolpe
Breistølen - lungsdalen	Inn mot lungsdalen	30. juni kl. 20:57	24. okt	Bjørk
Ljungsdalen – Storestølen (SNO)	Inn mot Storestølen	7. juli kl. 14:15	1. okt	Varde
Ljungsdalen - Geiteryggen (SNO)	Inn mot Geiteryggen	7. juli kl. 15:35	1. okt	Bro
Prestholtseter	Inn mot Hallingskarvet	17. juni	1. okt	Varde

Figur 3 Viser montering av ferdselsteller i stolpe. GSM-modemet og telleren er skjult i bakgrunnen, mens toveis infrarød sensor kan sees øverst i stolpe. Sted: Rallarvegen ved Kongsnut. Foto: Vegard Gundersen

Figur 4 Viser prinsippet for GSM-modem og tilgang på PCer via Exchange-funksjon på inter-nett.

2.3 Selvregistreringskasser (kasseundersøkelsen)

Det ble utplassert i alt 28 registreringskasser langs stier som fører inn i området. Kassene ble plassert på eller langs de mest brukte stiene i hele Nordfjella villreinområde. I de tilfeller det var flere stier som gikk ut fra samme sted, ble kasse plassert langs den mest brukte stien. Alle grunneiere ble kontaktet direkte per telefon for å innhente tillatelse til å sette opp utstyret. Det ble gitt tillatelse alle steder med unntak av en lokalitet, som derfor ble kuttet ut.

Kassene ble utplassert så fort det ble bart, i perioden 28.-30. juni, og tatt inn da snøen kom i perioden 22.-24. september. Personer som passerte en kasse kunne frivillig stanse og fylle ut et kort spørreskjema (se Figur 5 og Figur 6) som omhandlet informasjon om dato, nasjonalitet og bosted, hovedformålet med turen og turens varighet. Videre er det spurt om hvordan man ferdes og hvor mange man var i følge, om det var en organisert tur. I tillegg skulle respondenten notere antall barn som var med på turen, om de skal overnatte i løpet av turen, tidligere erfaring fra dette fjellområdet. Til slutt var det et holdningsbatteri med spørsmål knyttet til hvordan de tenker seg at det "idealområde" for en tur, lik den de nå er på, skulle være med tanke på ulike forhold knyttet opp mot tilrettelegging og invitasjon til å delta i en oppfølgende undersøkelse (se vedlegg 2), ved å oppgi sin e-post adresse. Resultatet fra denne undersøkelsen blir enkelte steder i rapporten omtalt som kasseundersøkelsen.

Nordfjella 2010

1) Dato:

--	--

Dag Mnd

2a) Hvor er du bosatt?

Norge (Postnr. og sted)

Utenlands (Land)

b) Kjønn/alder: 1 ☐ Kvinne:år 2 ☐ Mann:..... år

3a) Hva er hovedformålet med denne turen, og hvor lenge vil den vare?

1 ☐	Dagstur til fots	3 ☐	Flerdagers fottur
2 ☐	Fiskeetur	4 ☐	Annet, hva?

b) Varighet på turen dager/ timer

c) Hvordan har dere/skal dere ferdes på denne turen?

1 ☐	For det meste langs merkede stier/veier
2 ☐	En god del både på og utenfor merkede stier/veier
3 ☐	For det meste utenfor merkede stier/veier

4a) Hvor mange er du sammen med på denne turen inkl. deg selv?.....pers.

b) Er turen en "organisert" tur?
(Skoleklasse, speidergruppe, DNT/turlag el. l.)

1 ☐ Nei	2 ☐ Ja, hva slags gruppe?.....
--------------------------------	---

c) Er det barn under 15 år med i reisefølget?

1 ☐ Nei	2 ☐ Ja, alderen på det yngste barnet er: år
--------------------------------	--

5) Har du eller skal du overnatte i området vist på kartet foran?

1 ☐ Nei

2 ☐ Ja, jeg vil/har tilsammen overnatte i(t).....degn innenfor arealet vist på kartet

3 ☐ Ja, jeg bor i området vist på kartet

6) Hvor mange somre/vintre har du vært i dette fjellområdet tidligere?

1 ☐ Ingen

2 ☐ Somre:..... antall

3 ☐ Vintre:.....antall

7) Tenk deg at du skal gjennomføre en flertimers tur i skogs-/fjellterreng om sommeren. Tenk deg at området er slik du helst vil ha det – som om det var ditt "idealområde" for en slik tur

Ville det være positivt eller negativt for deg:	Svært negativ			Nøy-trait			Svært positiv		
... at det finnes tilrettelagte leirplasser med do, ved, bål, søppeldunker	1	2	3	4	5	6	7		
... at du kan bli kvitt søppel i utplasserte søppeldunker	1	2	3	4	5	6	7		
... at det finnes merkede stier i området	1	2	3	4	5	6	7		
...at det er god skilting ved stisstart og stikryss i området	1	2	3	4	5	6	7		
... at det er lagt ned trestokker til å gå på der stien går over våt myr	1	2	3	4	5	6	7		
... at det finnes hytter med matservering og oppredde senger i området	1	2	3	4	5	6	7		
... at du møter mange andre friluftsfolk i løpet av turen	1	2	3	4	5	6	7		
... at du kan gå milevis uten å møte et menneske	1	2	3	4	5	6	7		

8) Er dette kortet fylt ut på tur inn i eller ut av området?

1 ☐ På tur inn i området

2 ☐ På tur ut av området

9) Til høsten ønsker vi å sende ut et spørreskjema til et utvalg av de som har brukt Nordfjella i sommer. Det er fint om du kunne tenke deg å gi ytterligere innspill til framtidig forvaltning av dette området, vennligst oppgi email-adressa di under. På forhånd takk!

Email-adresse:

Figur 5 Kartet som ble vist på baksiden av skjemaet i kasseundersøkelsen.

Figur 6 Registreringskasse ved Finse på veg mot Raggsteindalen. Foto: Vegard Gundersen

2.4 Etterundersøkelse

Det ble gjennomført en oppfølgende, fordypende undersøkelse blant de besøkende som fylte ut skjema i registreringskassene i Nordfjella sommeren 2010. Det er derfor viktig å presisere at vi bare har opplysninger om personer som var i Nordfjella sommeren 2010, og man kan derfor ikke generalisere disse resultatene til å gjelde besøkende, til alle årstider, i Nordfjella.

Spørreskjema ble sendt ut 10. januar 2011. Selve skjemaet var elektronisk og en e-post med link til spørreskjemaet ble sendt til 1976 respondenter. Vi har derfor ikke et tilfeldig utvalg, men et selvrekruttert utvalg ut i fra de som har oppgitt e-post adressen sin i kasseundersøkelsen. Dette gir seg utslag på enkelte spørsmål og vil være kommentert under resultatbeskrivelsen.

Svarprosenten ble på 38,1%, men selv om den er noe lav, ligger den innenfor det som ansees som akseptabelt for denne type undersøkelser. Viktigere enn svarprosenten er kunnskap om representativiteten til materialet. Vi finner et godt samsvar mellom kasseundersøkelsen og etterundersøkelsen når det gjelder fordeling av alder, bosted innad i Norge og for utenlandske besøkende, komfortklasser og tidligere erfaring fra området. Når det gjelder besøksfrekvens finner vi en lavere andel førstegangsbesøkende i etterundersøkelsen. Det samme gjelder andel utenlandske kvinner, som også er redusert i etterundersøkelsen. De som registrerte e-post adressen sin på spørreskjemaet i kasseundersøkelsen fikk tilsendt et mer omfattende spørreskjema som omhandlet flere forhold knyttet til oppholdet i Nordfjella. Skjemaet er identisk med skjema som tidligere er brukt i Rondane og Dovre/Sunndalsfjella, slik at data blir sammenlignbare mellom disse fjellområdene (Se vedlegg 2).

Av de 4209 svarene fra kasseundersøkelsen, var det altså 1976 som hadde oppgitt e-post adresse. Av disse e-post adressene var det hele 542 (27,4%) som ikke var gyldige (mangelfullt utfyllt eller andre årsaker) og kom i retur. Se tabell 2 for årsaker til dette.

Tabell 2 Oversikt over årsaker til at e-posten som ble sendt ut ikke nådde mottakeren.

Årsak	Antall
Feil domenenavn	141
Feil adresse	349
Inaktiv-adresse	3
Ingen respons	12
Andre forhold	37
SUM	542

Vi hadde da 1434 gyldige e-postadresser som videre utgangspunkt. Det kom inn totalt 547 svar, hvilket utgjør en svarprosent på 38,1% i forhold til antall gyldige e-postadresser. Det var 48,6% (n=266) menn og 51,4% (n=281) kvinner som besvarte undersøkelsen. I alt 81% (n=448) av de som besvarte undersøkelsen var norske, mens 18% (n=99) var utenlandske. Blant de utenlandske var det flest svenske, danske, tyske og nederlandske respondenter. Øvrige besvarelser var fra ulike land i Europa. Australia og USA hadde til sammen kun 4 respondenter.

2.5 Analyser

2.5.1 Ferdselstellere

Ferdselsdata er fremstilt deskriptivt med tanke på bruksfrekvens i høysesong og lavsesong, hverdager og helgedager og fordeling over uker. Høysesongen var definert som perioden fra 12. juli – 9. august, slik at den grovt sett sammenfaller med fellesferien. Normalt sett er bruken størst i den perioden vi her har definert som høysesongen, men for enkelte lokaliteter kan bruken kan være større i andre perioder av året.

2.5.2 Kasseundersøkelsen

Selvregistreringskassene hadde et kort spørreskjema med spørsmål som inneholdt noen få opplysninger om brukeren og syn på hvordan et "idealområde" for en tur, lik den de var på når skjemaet ble utfylt, skulle være tilrettelagt. Her var det også mulighet til å tegne inn ruten de hadde gått/skulle gå (Figur 5).

I kasseundersøkelsen har vi analysert spørsmålene om hvordan et "idealområde" skulle være tilrettelagt på to ulike måter: vektet etter antall personer i turfølget og uten vektning. Vi tar dermed høyde for at en person svarer på vegne av en større gruppe og svaret tillegges vekt etter antall personer i gruppa. Resultatene av begge analysene er rapportert.

2.5.3 Etterundersøkelsen

Vi har vektlagt en deskriptiv fremstilling av dataene. Det er benyttet frekvensfordelinger, gjennomsnitt, standardfeil (S.E.) og gjennomsnittsverdier (på skalaspørsmål) i rapporteringen. Det er kun benyttet én segmenteringsvariabel: (1) norske og (2) utenlandske besøkende, samt at i noen tilfeller har vi skilt på førstegangsbesøkende og de som har besøkt området flere ganger. For å teste om det er statistisk sikre forskjeller mellom svarfordelingene til nordmenn og utlendinger, er en t-test benyttet. Vi har valgt et konfidensintervall på 95 % som grense for statistisk signifikans. I de tilfeller det ikke er kjørt statistiske tester, kan man enkelt sjekke dette ved å se om det er signifikant forskjell mellom grupper ved å legge til eller trekke fra 2 standardfeil fra gjennomsnittet ($X \pm 2S.E.$), i de gruppene som skal sammenlignes. Som en grunnregel kan man si at i de tilfeller disse intervallene ikke er overlappende, er det en signifikant forskjell mellom gruppene.

Respondentene ble bedt om å vurdere åtte forhold knyttet til tilretteleggingen av og bruksomfang i et tenkt "idealområde" langs en skala fra 1= svært negativ, til 7= svært positiv. Disse spørsmålene måler holdninger, som ved hjelp av verdien på de ulike utsagnene, kan knyttes opp til hvor positive eller negative de er til tilrettelegging, å møte andre mennesker under turen og lignende. Denne standardiserte teknikken kalles "kartlegging av purismegrad" (addert skårverdien av de åtte utsagnene / 8). Basert på verdiene på purismeskalaen deles deretter respondentene inn i tre grupper, eller komfortklasser, etter som de er positive (skår: 4,51-7), nøytrale (skår: 3,51-4,5) eller negative (skår: 1-3,5) til fysisk tilrettelegging og det å møte andre personer under turen.

Når vi har sammenlignet individuelle besvarelser av de enkelte utsagn som inngår i purismeskalaen, altså hvordan man vurderer ulike forhold knyttet til et tenkt "idealområde" under turen (Nordfjella, sommeren 2010) og i ettertid (undersøkelse gjennomført våren 2011), er en t-test med gjentatt måling (paired sample) brukt.

Pearsons produkt-moment korrelasjon (r_p) er benyttet for å se på sammenhenger i svarfordeling mellom kontinuerlige variable.

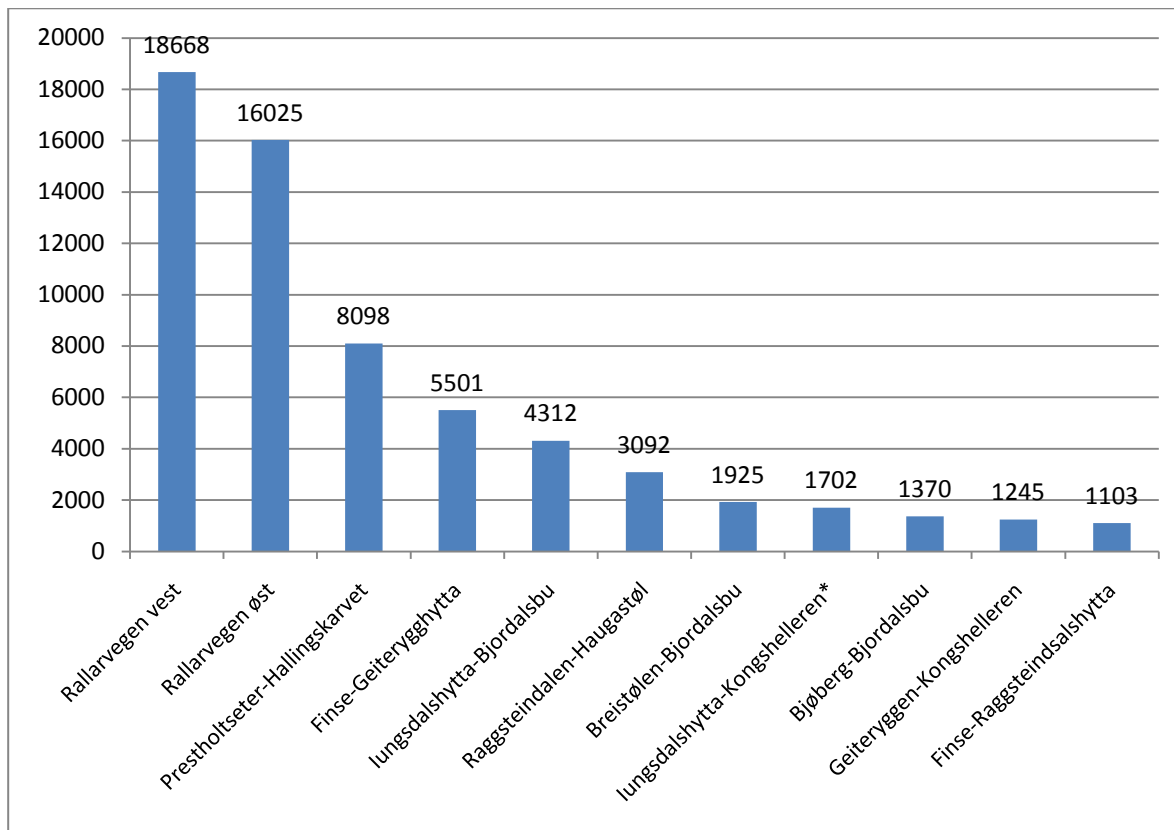
Data er analysert i statistikkprogrammet SPSS versjon 18.0.

3 Resultater

Her presenteres data fra ferdselstellere, kasseundersøkelsen og etterundersøkelsen. En oversikt over tellernes og registreringskassenes plasseringspunkt er gitt i Figur 1.

3.1 Ferdselstellere

Totalt var 11 tellere utplassert (Figur 1). Det ble totalt registrert 63041 passeringer forbi tellerne når vi utelater dagen de ble satt opp og dagen de ble tatt ned (se Figur 7). Det var de to tellerne utplassert på Rallarvegen og telleren ved Prestholtseter som hadde flest registreringer. I det følgende gis en beskrivelse av registreringene ved det enkelte tellepunkt.

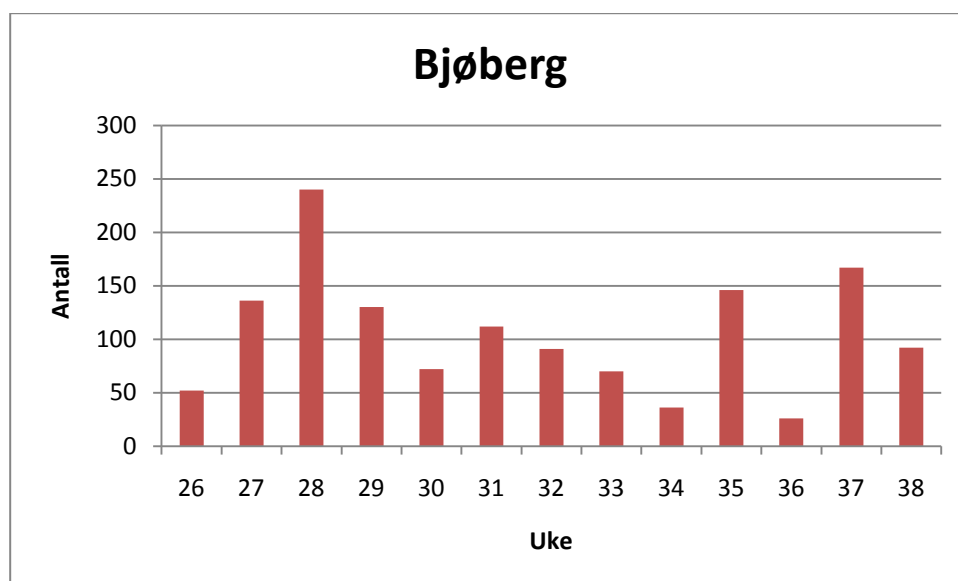
Figur 7 Totaltallene for hele perioden, 30. juni – 23. september, for alle 11 ferdselstellere i Nordfjella sommeren 2010. Se tekst for beskrivelse av usikkerhet i materialet for den enkelte teller. *Teller 7 lungsdalshytta – Kongshelleren sviktet og tallene her er underestimert. Se figur 1 for lokalisering av den enkelte teller.

3.1.1 Teller 1 Bjøberg – Bjordalsbu

Til sammen har det passert 1370 personer i perioden fra 30. juni til 23. september, hvilket utgjør 83 telledager (data fra utsettingsdag og innsamlingsdag er utelatt). 1003 personer (73,2%) har gått mot lungsdalen på denne stien. I høysesongen passerte det i gjennomsnitt 18 personer ($\pm$ S.E. 4,3) personer på hverdager og 25 ($\pm$ S.E. 8,3) personer i helgene, mens det i lavsesongen passerte 13 personer ($\pm$ S.E. 2,6) personer på hverdager og 18 ($\pm$ S.E. 4,3) personer i helgene (Tabell 3).

Tabell 3 Gjennomsnittlig bruk per dag, standardfeil (S.E.) minimums- og maksimumsregistrering for telleren i hverdager, helger, lavsesong og høysesong for Bjøberg.

Sesong	Lav		Høy	
	Hverdag	Helg	Hverdag	Helg
Gjennomsnitt	12.71	18.44	17.75	24.88
S.E.	2.590	4.252	4.228	8.325
Min	0	1	1	4
Maks	87	57	57	75

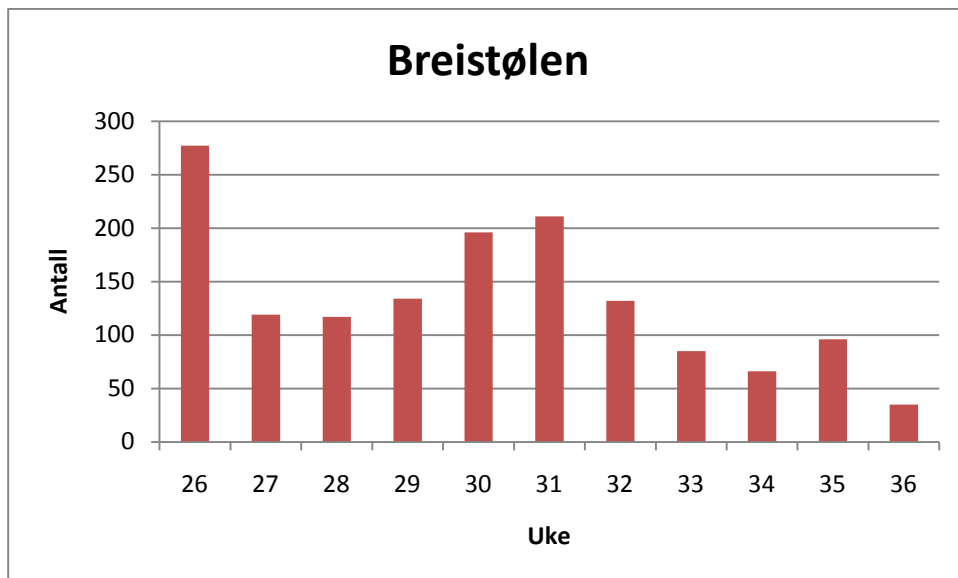
Figur 8 Fordeling pr. uke (fra uke 26 til og med uke 38)

3.1.2 Teller 2 Breistølen - Bjordalsbu

Til sammen har det passert 1925 personer i perioden fra 1. juli til 23. september, hvilket utgjør 83 telledager (data fra utsettsdag og innsamlingsdag er utelatt). 1550 personer (80,5 %) har gått i retning lungsdalen (inn) på denne stien. I høysesongen passerte det i gjennomsnitt 19 personer ($\pm$ S.E. 3,5) personer på hverdager og 35 ($\pm$ S.E. 9,9) personer i helgene, mens det i lavsesongen passerte 23 personer ($\pm$ S.E. 11,3) personer på hverdager og 21 ($\pm$ S.E. 6,6) personer i helgene.

Tabell 4 Gjennomsnittlig bruk per dag, standardfeil (S.E.) minimums- og maksimumsregistrering for telleren i hverdager, helger, lavsesong og høysesong for Breistølen.

Sesong	Lav		Høy	
	Hverdag	Helg	Hverdag	Helg
Gjennomsnitt	22.71	21.00	18.75	35.38
S.E.	11.343	6.599	3.448	9.870
Min	0	0	3	7
Maks	447	85	59	84

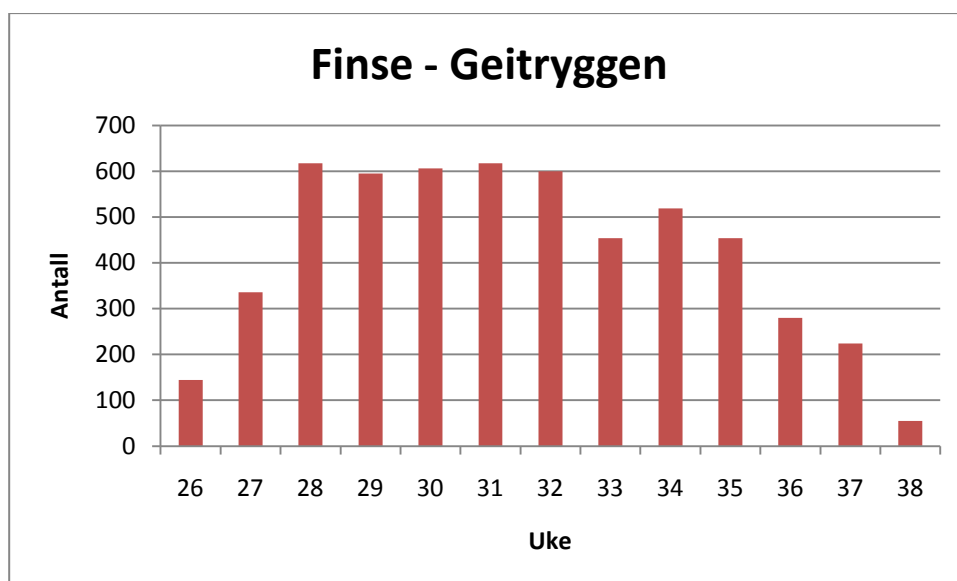
Figur 9 Fordeling pr. uke (fra uke 26 til og med uke 36)

3.1.3 Teller 3 Finse - Geiterygghytta

Til sammen har det passert 5501 personer i perioden fra 30. juni til 22. september, hvilket utgjør 82 telledager (data fra utsettingsdag og innsamlingsdag er utelatt). 2049 personer (37,2 %) har gått i retning Geitrygghytta på denne stien. I høysesongen passerte det i gjennomsnitt 87 personer ($\pm$ S.E. 9,3) personer på hverdager og 86 ($\pm$ S.E. 7,7) personer i helgene, mens det i lavsesongen passerte 52 personer ($\pm$ S.E. 4,7) personer på hverdager og 59 ($\pm$ S.E. 6,7) personer i helgene.

Tabell 5 Gjennomsnittlig bruk per dag, standardfeil (S.E.) minimums- og maksimumsregistrering for telleren i hverdager, helger, lavsesong og høysesong for Finse-Geitrygghytta.

Sesong	Lav		Høy	
	Hverdag	Helg	Hverdag	Helg
Gjennomsnitt	51.71	59.13	87.40	85.88
S.E.	4.739	6.668	9.335	7.708
Min	4	19	41	60
Maks	114	102	219	128

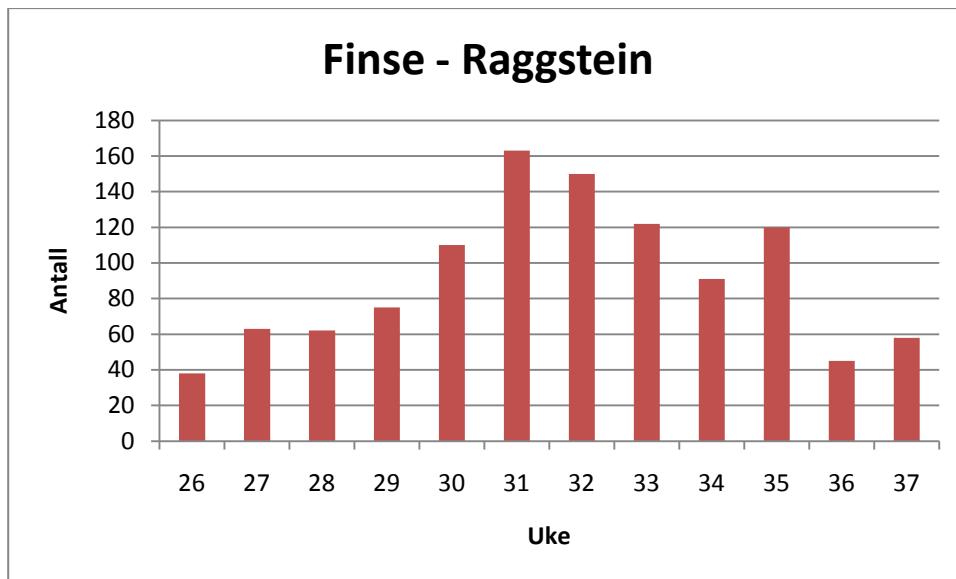
Figur 10 Fordeling pr. uke (fra uke 26 til og med uke 38)

3.1.4 Teller 4 Finse - Raggsteindalshytta

Til sammen har det passert 1103 personer i perioden fra 30. juni til 22. september, hvilket utgjør 82 telledager (data fra utsettingsdag og innsamlingsdag er utelatt). 624 personer (56,6%) har gått i retning Raggsteindalshytta på denne stien. I høysesongen passerte det i gjennomsnitt 14 personer ($\pm$ S.E. 2,5) personer på hverdager og 16 ($\pm$ S.E. 2,4) personer i helgene, mens det i lavsesongen passerte 10 personer ($\pm$ S.E. 1,4) personer på hverdager og 18 ($\pm$ S.E. 3,6) personer i helgene.

Tabell 6 Gjennomsnittlig bruk per dag, standardfeil (S.E.) minimums- og maksimumsregistrering for telleren i hverdager, helger, lavsesong og høysesong for Finse- Raggsteindalshytta.

Sesong	Lav		Høy	
	Hverdag	Helg	Hverdag	Helg
Gjennomsnitt	9.98	17.75	14.20	15.75
S.E.	1.413	3.550	2.466	2.374
Min	0	5	2	7
Maks	40	60	50	28

Figur 11 Fordeling pr. uke (fra uke 26 til og med uke 37)

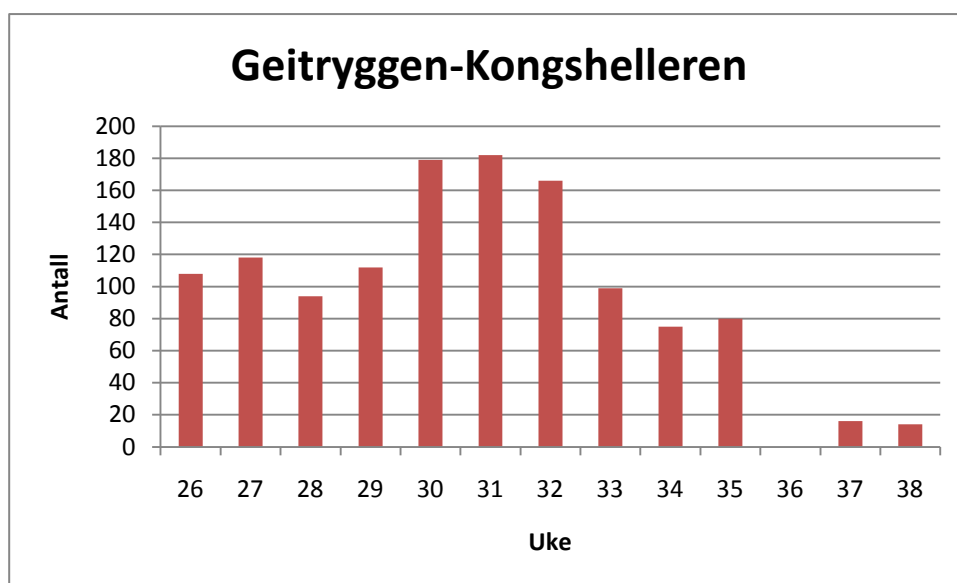
Figur 12 Viser plassering av sensor i steinvarde langs stien fra Finse til Raggsteindalen. GSM-modemet er skjult i bakkant av varden. Foto: Vegard Gundersen

3.1.5 Teller 5 Geiteryggen - Kongshelleren

Til sammen har det passert 1245 personer i perioden fra 1. juli til 30. september, hvilket utgjør 89 telledager (data fra utsettingsdag og innsamlingsdag er utelatt). 1155 personer (92,8%) har gått i retning lungsdalen på denne stien. I høysesongen passerte det i gjennomsnitt 20 personer ($\pm$ S.E. 2,5) personer på hverdager og 22 ($\pm$ S.E. 4,7) personer i helgene, mens det i lavsesongen passert 10 personer ($\pm$ S.E. 2,4) personer på hverdager og 12 ($\pm$ S.E. 4,3) personer i helgene.

Tabell 7 Gjennomsnittlig bruk per dag, standardfeil (S.E.) minimums- og maksimumsregistrering for telleren i hverdager, helger, lavsesong og høysesong for Geitryggen.

Sesong	Lav		Høy	
	Hverdag	Helg	Hverdag	Helg
Gjennomsnitt	9.89	12.39	19.65	21.75
S.E.	2.353	4.273	2.519	4.712
Min	0	0	6	5
Maks	79	64	49	40

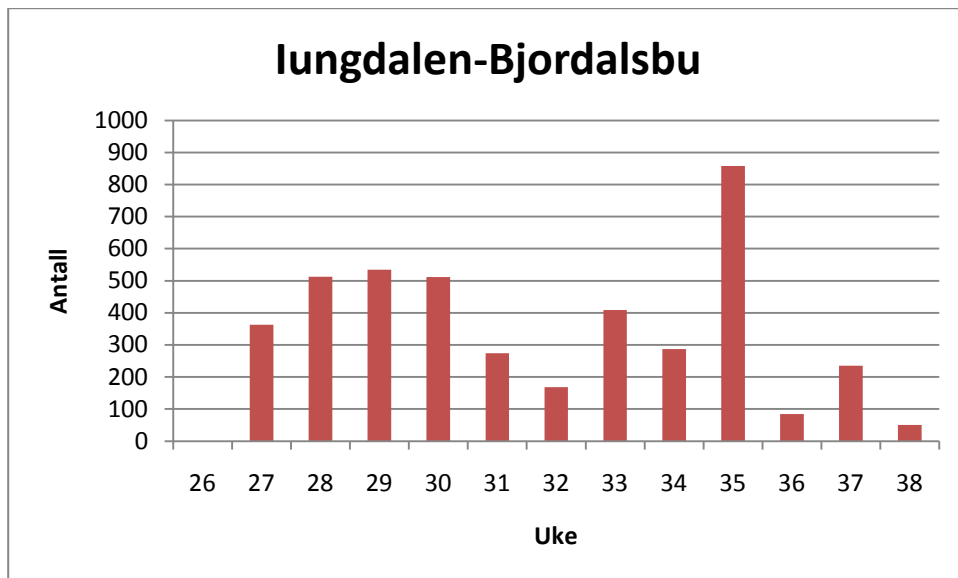
Figur 13 Fordeling pr. uke (fra uke 26 til og med uke 38)

3.1.6 Teller 6 lungdalsdalshytta - Bjordalsbu

Til sammen har det passert 4312 personer i perioden fra 8. juli til 30. september, hvilket utgjør 82 telledager (data fra utsettingsdag og innsamlingsdag er utelatt). 2373 personer (55%) har gått mot Geitryggen på denne stien. I høysesongen passerte det i gjennomsnitt 67 personer ($\pm$ S.E. 9,8) personer på hverdager og 63 ($\pm$ S.E. 14,3) personer i helgene, mens det i lavsesongen passerte 40 personer ($\pm$ S.E. 9,1) personer på hverdager og 52 ($\pm$ S.E. 14,6) personer i helgene.

Tabell 8 Gjennomsnittlig bruk per dag, standardfeil (S.E.) minimums- og maksimumsregistrering for telleren i hverdager, helger, lavsesong og høysesong for lungdal-Bjordalsbu.

Sesong	Lav		Høy	
	Hverdag	Helg	Hverdag	Helg
Gjennomsnitt	40.17	51.94	66.60	62.75
S.E.	9.064	14.603	9.753	14.270
Min	0	4	9	11
Maks	247	252	170	114

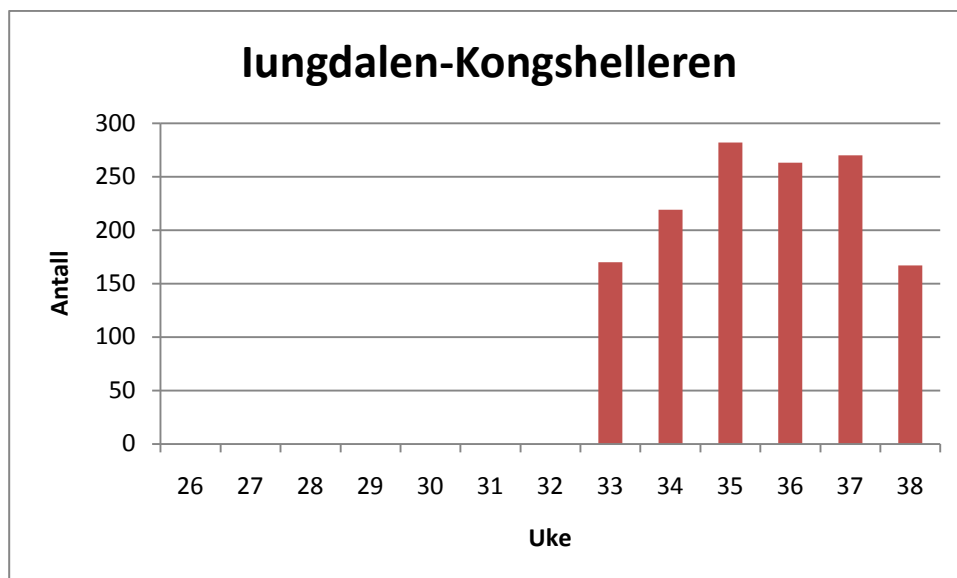
Figur 14 Fordeling pr. uke (fra uke 26 til og med uke 38)

3.1.7 Teller 7 lungdalshytta - Kongshelleren

På grunn av tekniske problemer forekommer ikke data fra høysesongen her. Til sammen har det passert 1702 personer i perioden fra 18. august til 30. september, hvilket utgjør 41 aktive telledager (data fra utsettingsdag og innsamlingsdag er utelatt). 1122 personer (66%) har gått i retning Geitryggen på denne stien. I den perioden telleren virket (lavsesong), passerte 41 personer ($\pm$ S.E. 5,0) personer på hverdager og 39 ($\pm$ S.E. 4,6) personer i helgene.

Tabell 9 Gjennomsnittlig bruk per dag, standardfeil (S.E.) minimums- og maksimumsregistrering for telleren i hverdager, helger, lavsesong og høysesong for lungdal-Kongshelleren.

Sesong	Lav		Høy	
	Hverdag	Helg	Hverdag	Helg
Gjennomsnitt	40.50	33.83	-	-
S.E.	4.953	4.630	-	-
Min	7	8	-	-
Maks	125	66	-	-

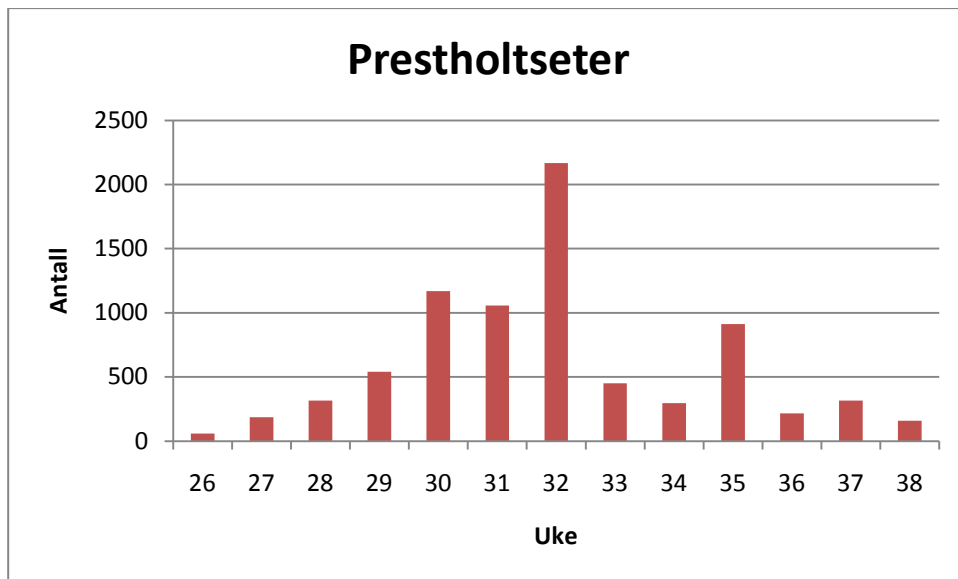
Figur 15 Fordeling pr. uke (uke 33 til uke 38) NB: sent utsettingstidspunkt (17.aug)

3.1.8 Teller 8 Prestholtseter - Hallingskarvet

Til sammen har det passert 8098 personer i perioden fra 17. juni til 30. september, hvilket utgjør 104 telledager (data fra utsettingsdag og innsamlingsdag er utelatt). 5705 personer (70,5%) har gått mot toppen på denne stien. I høysesongen passerte det i gjennomsnitt 96 personer ($\pm$ S.E. 26,4) personer på hverdager og 145 ($\pm$ S.E. 43,5) personer i helgene, mens det i lavsesongen passerte 25 personer ($\pm$ S.E. 4,5) personer på hverdager og 165 ($\pm$ S.E. 75,4) personer i helgene.

Tabell 10 Gjennomsnittlig bruk per dag, standardfeil (S.E.) minimums- og maksimumsregistrering for telleren i hverdager, helger, lavsesong og høysesong for Prestholtseter.

Sesong	Lav		Høy	
	Hverdag	Helg	Hverdag	Helg
Gjennomsnitt	24.80	164.91	95.90	145.38
S.E.	4.462	75.447	26.427	43.475
Min	0	0	0	23
Maks	148	1647	426	387

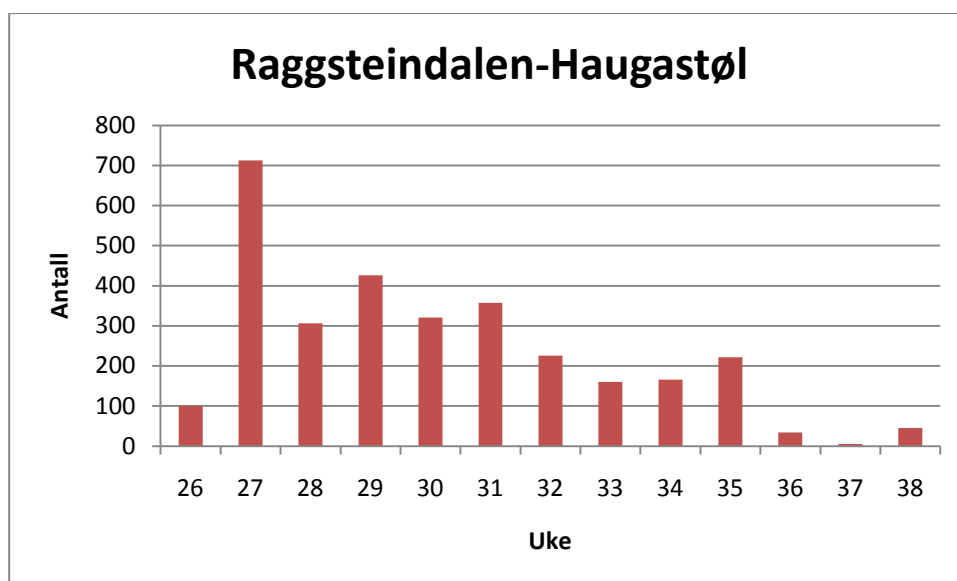
Figur 16 Fordeling pr. uke (fra uke 26 til og med uke 38)

3.1.9 Teller 9 Raggsteindalen - Haugastøl

Til sammen har det passert 3092 personer i perioden fra 1. juli til 30. september, hvilket utgjør 89 telledager (data fra utsettingsdag og innsamlingsdag er utelatt). 1918 personer (62%) har gått i retning Haugastøl på denne stien. I høysesongen passerte det i gjennomsnitt 47 personer ($\pm$ S.E. 10,5) personer på hverdager og 59 ($\pm$ S.E. 18,9) personer i helgene, mens det i lavsesongen passerte 25 personer ($\pm$ S.E. 12,3) personer på hverdager og 29 ($\pm$ S.E. 8,1) personer i helgene.

Tabell 11 Gjennomsnittlig bruk per dag, standardfeil (S.E.) minimums- og maksimumsregistrering for telleren i hverdager, helger, lavsesong og høysesong for Raggstein- Haugastøl.

Sesong	Lav		Høy	
	Hverdag	Helg	Hverdag	Helg
Gjennomsnitt	25.37	28.61	47.10	58.50
S.E.	12.323	8.064	10.526	18.946
Min	0	0	3	23
Maks	567	104	184	180

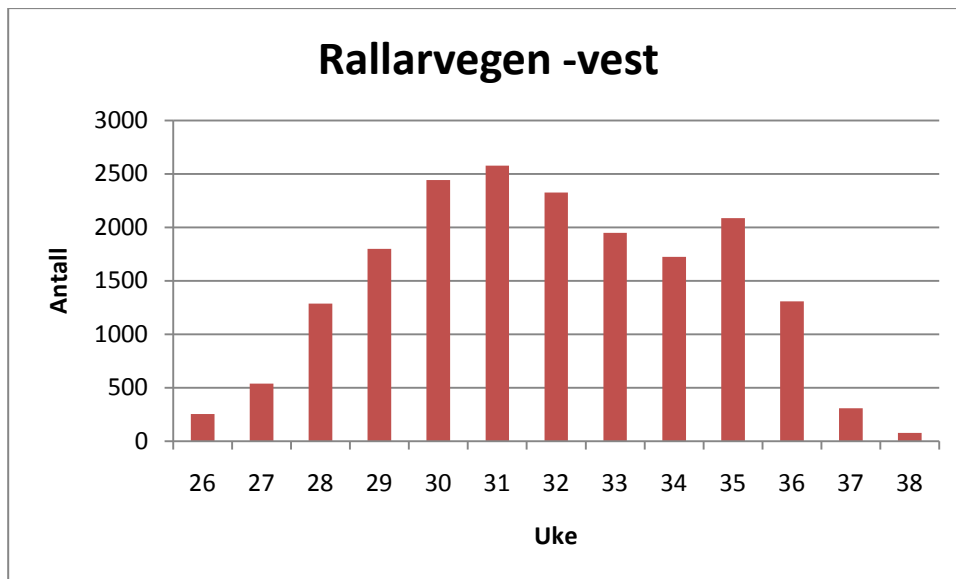
Figur 17 Fordeling pr. uke (fra uke 26 til og med uke 38)

3.1.10 Teller 10 Rallarvegen ved Sandåbotn

Fra Finse mot Hallingskeid. Dette er en meget sterkt trafikkert sti. Til sammen har det passert 18668 personer i perioden fra 29. juni til 22. september, hvilket utgjør 83 telledager (data fra utsettingsdag og innsamlingsdag er utelatt). 2393 personer (12,8 %) har syklet i retning Finse på denne stien. I høysesongen passerte det i gjennomsnitt 276 personer ($\pm$ S.E. 31,0) personer på hverdager og 324 ($\pm$ S.E. 54,4) personer i helgene, mens det i lavsesongen passerte 123 personer ($\pm$ S.E. 14,2) personer på hverdager og 336 ($\pm$ S.E. 80,9) personer i helgene.

Tabell 12 Gjennomsnittlig bruk per dag, standardfeil (S.E.) minimums- og maksimumsregistrering for telleren i hverdager, helger, lavsesong og høysesong for Rallarvegen vest.

Sesong	Lav		Høy	
	Hverdag	Helg	Hverdag	Helg
Gjennomsnitt	123.48	336.31	275.50	323.88
S.E.	14.196	80.888	30.969	54.443
Min	10	47	100	184
Maks	304	958	663	610

Figur 18 Fordeling pr. uke (fra uke 26 til og med uke 38)

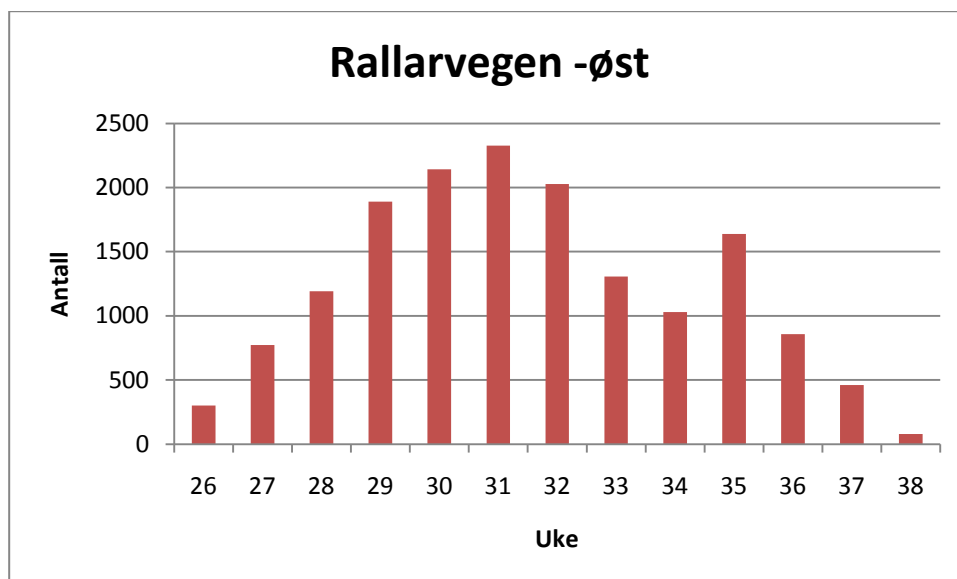
Figur 19 Viser plassering (sett fra begge retninger) av ferdselsteller i Sandåbotn vest for Finse på utplasseringsdatoen 29. juni. Legg merke til snøfonnene langs veien. De aller fleste sykler vestover (innover i bildet til venstre), og telleren vil da være skjult for passerende. Foto: Vegard Gundersen

3.1.11 Teller 11 Rallarvegen ved Kongsnut

Fra Finse mot Haugastøl. Dette er en meget sterkt trafikkert sti. Til sammen har det passert 16025 personer i perioden fra 30. juni til 22. september, hvilket utgjør 82 telledager (data fra utsettingsdag og innsamlingsdag er utelatt). 11144 personer (69,5%) har syklet i retning Finse på denne stien. I høysesongen passerte det i gjennomsnitt 254 personer ($\pm$ S.E. 23,4) personer på hverdager og 310 ($\pm$ S.E. 29,5) personer i helgene, mens det i lavsesongen passert 127 personer ($\pm$ S.E. 14,6) personer på hverdager og 205 ($\pm$ S.E. 39,5) personer i helgene.

Tabell 13 Gjennomsnittlig bruk per dag, standardfeil (S.E.) minimums- og maksimumsregistrering for telleren i hverdager, helger, lavsesong og høysesong for Rallarvegen øst.

Sesong	Lav		Høy	
	Hverdag	Helg	Hverdag	Helg
Gjennomsnitt	126.66	204.94	253.50	310.38
S.E.	14.574	39.484	23.422	29.488
Min	16	55	61	180
Maks	389	583	493	408

Figur 20 Fordeling pr. uke (fra uke 26 til og med uke 38)

Figur 21 Viser plassering av ferdselsteller ved Kongsnut, øst for Finse, på utplasseringsdatoen den 30. juni 2011.

3.2 Registreringskasser

3.2.1 Svarfordeling i de 28 kassene

Det kom inn 4209 svar i denne undersøkelsen (Tabell 12, figur 22). Det ble fylt ut flest skjema ved Finsehytta mot Geitryggen (Lok. nr. 16) og Østerbø (Lok. nr. 26), som begge hadde mer enn 500 skjema. Deretter var det rundt 350 skjema på Prestholtseter, lungdalshytta mot Bjordalsbu og ved Haugastøl mot Raggsteindalshytta. Færrest skjema kom inn fra kassene ved Stondalen, Djup, Fagerdalen, Storestølen og Rausmesdalen (8-13 skjema).

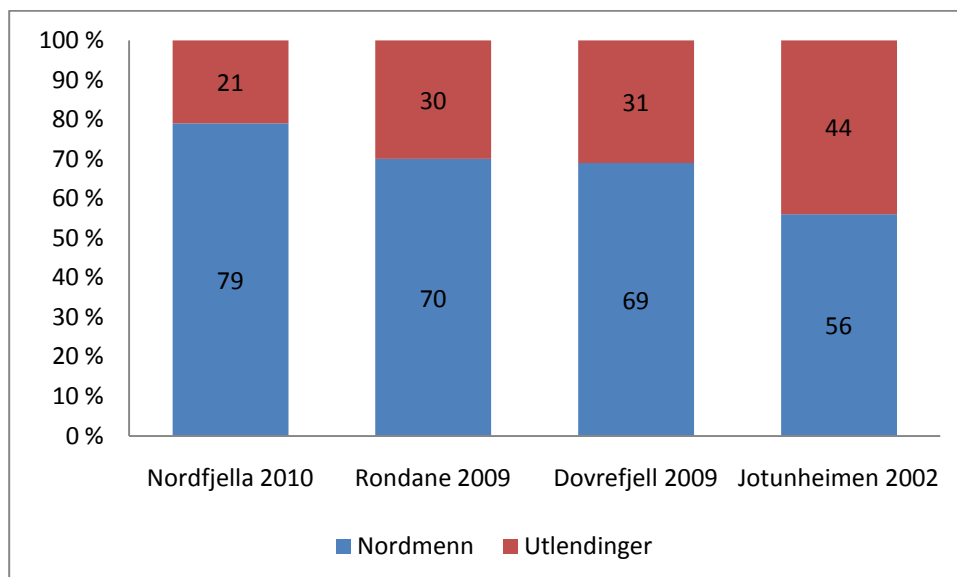
Det var også litt problemer med noen av kassene. Ved Prestholtseter (Lok. nr 19, Tabell 14) ble kassen veltet ved 2 anledninger. Kassen kan ha ligget nede så lenge som en uke hver gang. Kassen som sto på strekningen Geiteryggghytta – Aurlandsdalen (Lok. nr 1, Tabell 14) var riktig plassert innledningsvis (i 14 dager), men ble flyttet 20 meter og ble dermed feilplassert den siste måneden på grunn av en misforståelse. Dette medførte færre registreringer i denne kassen. Kassen som sto ved Skarvanstølen (Lok. nr 10, Tabell 14) lå nede da den ble hentet inn. Det var da gått 14 dager siden siste tømning.

Tabell 14 Oversikt over registreringskassenes lokalisering (Lok. nr henviser til blå sirkler i Figur 1), stedsnavn, antall skjema utfyllt på lokaliteten og prosentandel av antall svar.

Lok. nr	Stedsnavn	n	% av N
1	Geitryggghytta mot Aurlandsdalen	103	2.4
2	Geitryggghytta mot Hallingskeid	106	2.5
3	Geitryggghytta mot Raggsteindalshytta	135	3.2
4	Storestølen	12	.3
5	Djup	11	.3
6	lungdalshytta mot Bjordalsbu	343	8.1
7	lungdalshytta mot Kongshelleren	171	4.1
8	Fagerdalen	11	.3
9	Smattan	33	.8
10	Skarvanstølen	19	.5
11	Bjøberg	58	1.4
12	Breistølen	102	2.4
13	Soleibakkvatni	143	3.4
14	Stondalen	8	.2
15	Rausmesdalen	13	.3
16	Finsehytta mot Geitryggghytta	529	12.6
17	Finsehytta mot Raggsteindalshytta	142	3.4
18	Haugastøl mot Raggsteindalshytta	340	8.1
19	Prestholtseter	352	8.4
20	Vesterheim mot Raggsteindalshytta	37	.9
21	Raggsteindalshytta mot Geitryggghytta	117	2.8
22	Raggsteindalshytta mot Haugastøl	240	5.7
23	Blåbærstølen	45	1.0
24	Vealia	37	.9
25	Bergsjøstølen	262	6.2
26	Østerbø	509	12.1
27	Steinbergdalen	146	3.5
28	Geitryggghytta mot Finsehytta	185	4.4
N		4209	100.0

3.2.2 Bakgrunnsinformasjon

Åttifem skjema hadde ikke oppgitt nasjonalitet. Blant de som hadde oppgitt nasjonalitet, var det 79,4 % (n=3276) nordmenn, 5,4 % (n=224) fra Tyskland, 3,2 % (n=133) fra Danmark og 2,6% (n=106) fra Nederland og 2 % (n=82) fra Sverige. Sammenligner vi nasjonalitetsfordelingen i Nordfjella med Rondane, Dovrefjell og Jotunheimen ser en at Nordfjella er det minst internasjonale området med nesten 80 % norske besøkende. I Jotunheimen, som er den mest internasjonale parken er bare 56 % av de besøkende nordmenn.

Figur 22 Nasjonalitetsfordeling i Nordfjella sammenlignet med andre fjellområder

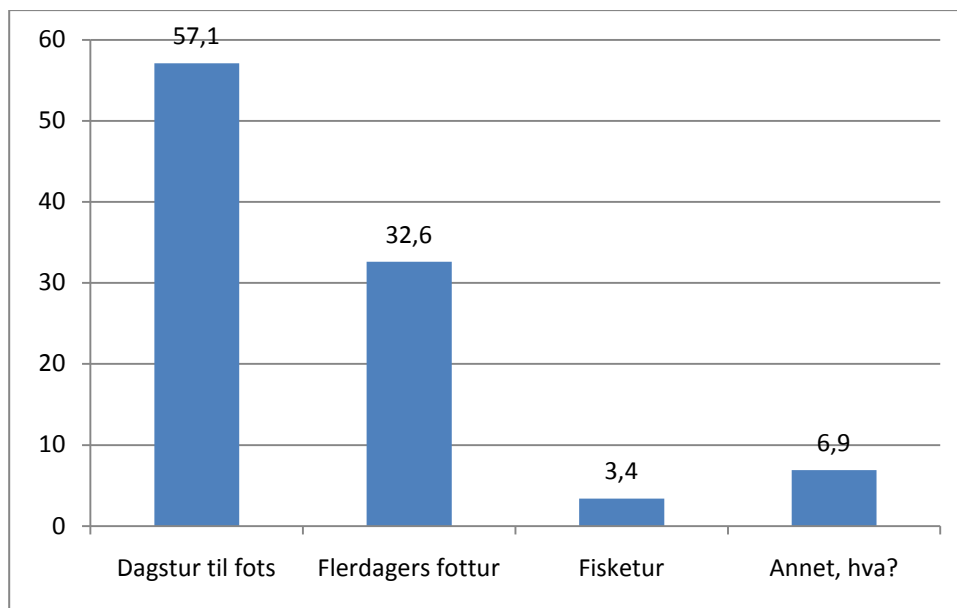
De fleste (72%) fyller ut skjema på tur inn i området, mens 28% fyller ut skjema på tur ut av området (n=3719).

Det var 54,5% kvinner (n=2251) og 45,5% menn (n=1878).

Gjennomsnittlig alder var 41,5 år, dersom man tar med de 5,3 % (n=224) som har oppgitt 0 år. Utelates disse som åpenbart er feil, blir gjennomsnittsalder for alle 43,8 år. Splitter vi opp på kjønn blir gjennomsnittsalder for kvinner 43,1 år og 44,7 år for menn. Blant de som hadde oppgitt alder, var 6,2% 15 år eller yngre.

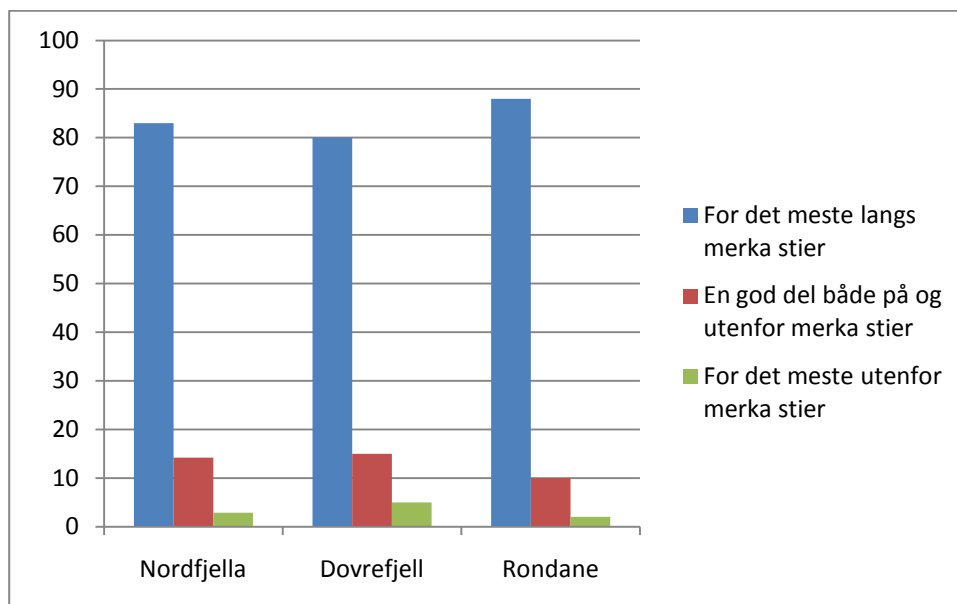
3.2.3 Beskrivelser av oppholdet i Nordfjella

Det var dagstur til fots som var hovedformålet med turen for 57,%1 (n=2351) av respondente, mens 32,6% (n=1343) gikk på flerdagers fottur. Fisketur var den aktiviteten som færrest oppga, 3,4% (n=141), og 6,9% oppga annet formål med turen (Figur 23) Det var kun 90 personer som ikke hadde besvart spørsmålet. Blant de som oppga annet hovedformål med turen finner vi en lang rekke med aktiviteter der biltur, opphold på hytte (egen/firmahytte), jakttur, sykkelstur og joggetur var de som ble hyppigst nevnt.

Figur 23 Hovedformålet med turen i Nordfjella.

Turer som gikk over flere dager varte i gjennomsnitt 3,5 dager (n=2070), men varierte fra 1 dag til 120 dager (3 personer opplyser at de går Norge på langs og regner med å bruke 120 dager på turen). De fleste (95%) flerdagersturer har en varighet på 6 dager eller kortere. For de som går dagstur er gjennomsnittlig turlengde på 4,6 timer (n=2004), de fleste (95%) dagsturer har en varighet på 7 timer eller kortere. Vi finner at 83% (n=3349) for det meste går langs merka stier/veier, 14,2% (n=575) går en god del både på og utenfor merkede stier/veier og kun 2,9% (n=118) går for det meste utenfor merkede stier/veier. Det var 167 skjema som ikke hadde besvart spørsmålet om hvordan de ferdes på denne turen. Vi har i figur 24 sammenlignet tilsvarende bruk av merka stier i Dovrefjell-Sunndalsfjella og Rondane.

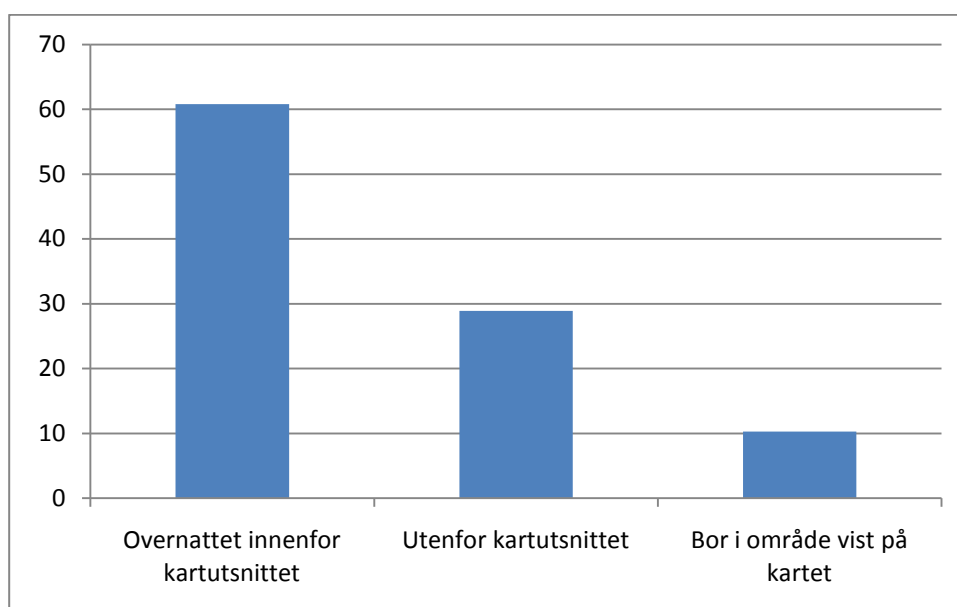
Figur 24 Svarfordelingen på spørsmålet om "hvordan dere skal ferdes på turen" i henholdsvis Nordfjella (n=4209), D. Her er datamaterialet fra Nordfjella (2010, n=4209 skjemaer), Dovrefjell-Sunndalsfjella (2009, n=3561) og Rondane (2009, n=5574).

Gjennomsnittlig størrelse på turfølget var 3,1 personer (n=4209). Det var noen observasjoner av større grupper (25-161 personer) som var på skoletur, med idrettslag, turlag eller gikk en turmarsj (blant annet Lordemarsjen). Utvalget er imidlertid så stort at disse ikke påvirker gjennomsnittet nevneverdig. De fleste (95%) er med i et følge på inntil 7 personer.

Kun en av tjue personer (6%, n=233) oppgir at turen var organisert, mens 19 av tjue (94%, n=3835) går tur på egen hånd. Det var 141 som ikke besvarte spørsmålet. Blant de som oppga å være med på en organisert tur, finner vi DNT/barnas turlag, 50 års lag, skoleklasser, familieturer og turer i regi av idrettslag.

Det var 21,7% (n=873) som oppgir å ha med barn under 15 år på turen, mens 78,3% (n=3159) ikke har med barn under 15 år. Gjennomsnittlig alder på barnet under 15 år var 7,4 år (n=871).

En stor andel (60,8%, n=2369) opplyser at de skal overnatte innenfor arealet som er vist på kartet i spørreskjemaet (se figur 25), 28,9% (n=1124) skal ikke overnatte og 10,3% (n=402) bor i området som er vist på kartet. De som har oppgitt antall døgn de har overnattet (n=2151), har i gjennomsnitt overnattet 3,6 døgn. De fleste av disse (95%) har overnattet inntil 7 døgn.

Figur 25 Viser svarfordelingen på spørsmålet om hvordan du/dere overnattet på turen.

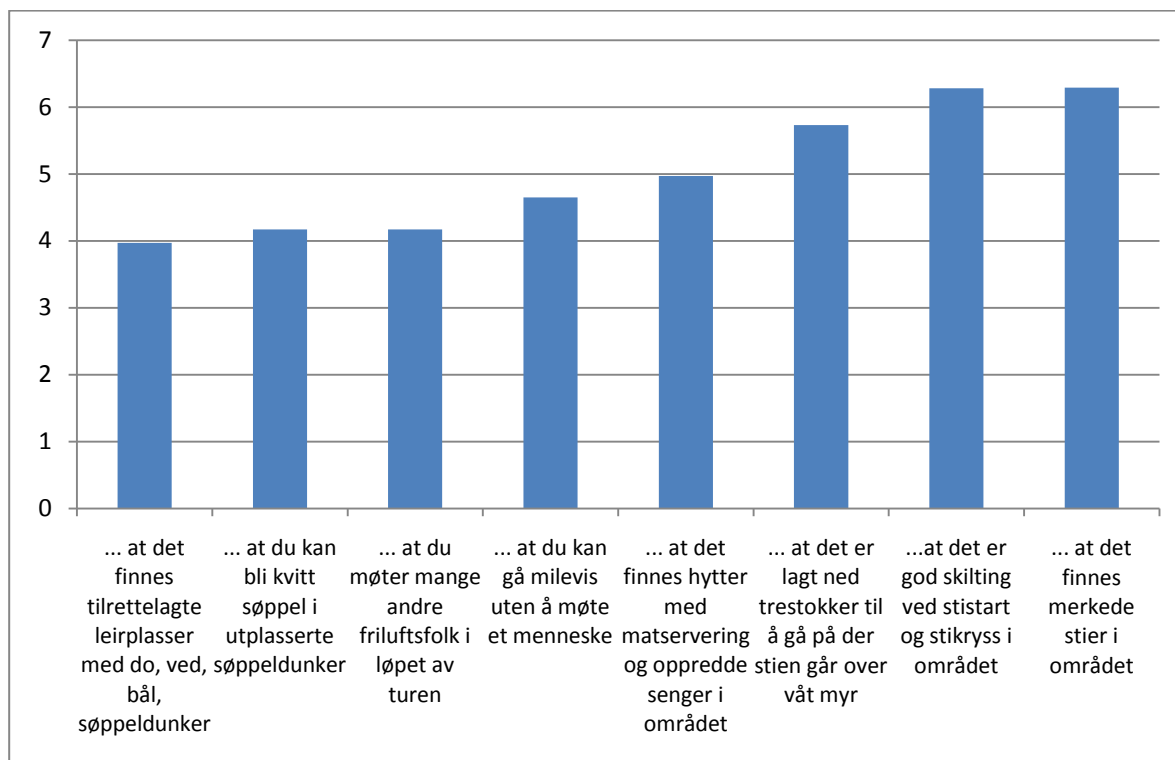
Det var 35,1% (n=1354) som oppgir at de er her for første gang, mens 59,9% (n=2312) av de som har besvart spørsmålet (n=3860) opplyser at de har vært her tidligere om sommeren, og 39,6% (n=1527) opplyser at de har vært her tidligere om vinteren. Gjennomsnittlig for de som har vært her flere somre var 10 somre (n=2305), hvorav 75% av disse hadde vært her inntil 11 somre. De som hadde besøkt området vinterstid (n=1517) hadde i gjennomsnitt vært her 12,6 vintre, hvorav 75% hadde vært her inntil 19 vintre. Det var 349 som ikke hadde besvart spørsmålet om antall tidligere besøk.

3.2.4 Holdning til tilrettelegging og det å møte andre folk på turen

På spørsmål om hva de synes et idealområde skal inneholde (se figur 26), har vi i tillegg til å analysere svarene fra det enkelte skjema, også analysert svarene vektet etter antall personer i turfølget. Vi tar dermed høyde for at en person svarer på vegne av en større gruppe og svaret tillegges vekt etter antall personer i gruppa. Resultatene av begge analysemetodene er vist i tabell 15. Vi finner ingen signifikant forskjell i svarmønster mellom uvektet og vektet skåre på

noen av disse spørsmålene. Basert på de utfylte skjemaene, tyder vektingen på at det minimum har vært 7388 personer i følge med de 3400 respondentene som besvarte spørsmålet. Dette tilsvarer nesten 3,2 personer i tillegg til den som fylte ut spørreskjemaet. Estimater utgjør dermed en person mer enn det som ble rapportert som gjennomsnittlig størrelse på turfølget (inkludert den som fylte ut spørreskjemaet).

Den tilretteleggingen som respondentene er mest positive til, er god merking av stier og god skilting ved stistart og stikryss. Deretter kommer trestokker (klopper) over partier der stien går i våt myr og at det finnes matservering og oppredde senger i områder. Å kunne gå milevis uten å møte andre mennesker er også en positiv egenskap ved et idealområde. Andre tiltak som utplasserte søppeldunker og tilrettelagte leirplasser har en mer nøytral skåreverdi (Tabell 15).

Figur 26 Viser den gjennomsnittlige svarfordelingen på spørsmålet om "hvordan idealområdet bør se ut" i forhold til 8 utsagn. Likert skala: 1= Svært negativt, 4= nøytral og 7= Svært positivt.

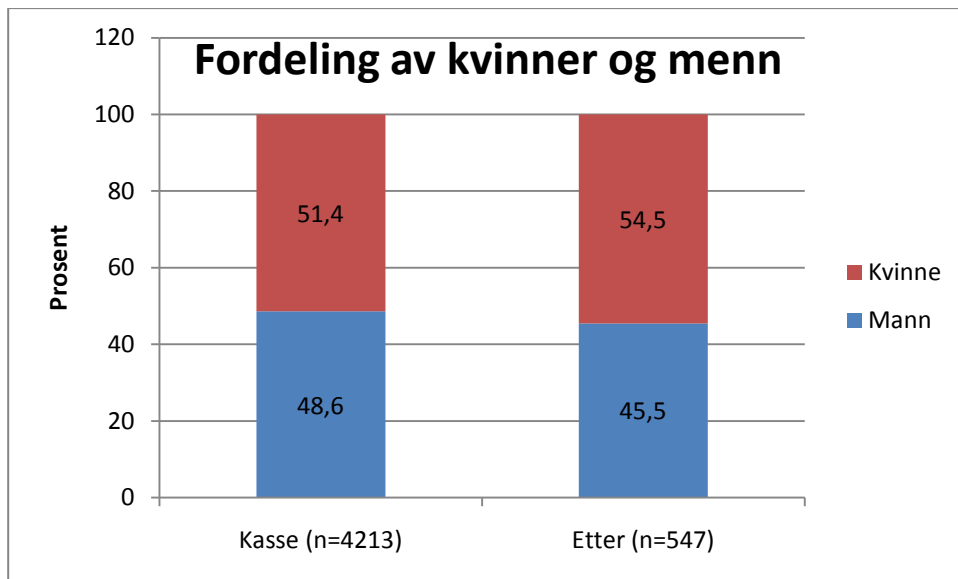
Tabell 15 Uvektet og vektet N, skår (med standardfeil) på utsagn som går på tilretteleggingen av et "idealområde" (Spørsmålet lød: Tenk deg at du skal gjennomføre en flertimers tur i skogs-/fjellterreng om sommeren. Tenk deg at området er slik du helst vil ha det – som om det var ditt "idealområde" for en slik tur. Vill det være positivt eller negativt for deg...). Skala: 1= Svært negativt, 4= nøytral og 7= Svært positivt.

	N	Vektet N	Uvektet Skår	Vektet skår	Uvektet S.E.	Vektet S.E.
... at det finnes merkede stier i området	3400	10788	6.29	6.31	.020	.011
...at det er god skilting ved stistart og stikryss i området	3391	10738	6.28	6.30	.021	.011
... at det er lagt ned trestokker til å gå på der stien går over våt myr	3368	10711	5.73	5.74	.026	.015
... at det finnes hytter med matservering og oppredde senger i området	3389	10765	4.97	4.99	.029	.016
... at du kan gå milevis uten å møte et menneske	3375	10698	4.65	4.56	.027	.015
... at du kan bli kvitt søppel i utplasserte søppeldunker	3335	10608	4.17	4.27	.036	.020
... at du møter mange andre friluftsfolk i løpet av turen	3351	10680	4.14	4.19	.028	.015
... at det finnes tilrettelagte leirplasser med do, ved, bål, søppeldunker	3366	10719	3.97	4.06	.034	.019

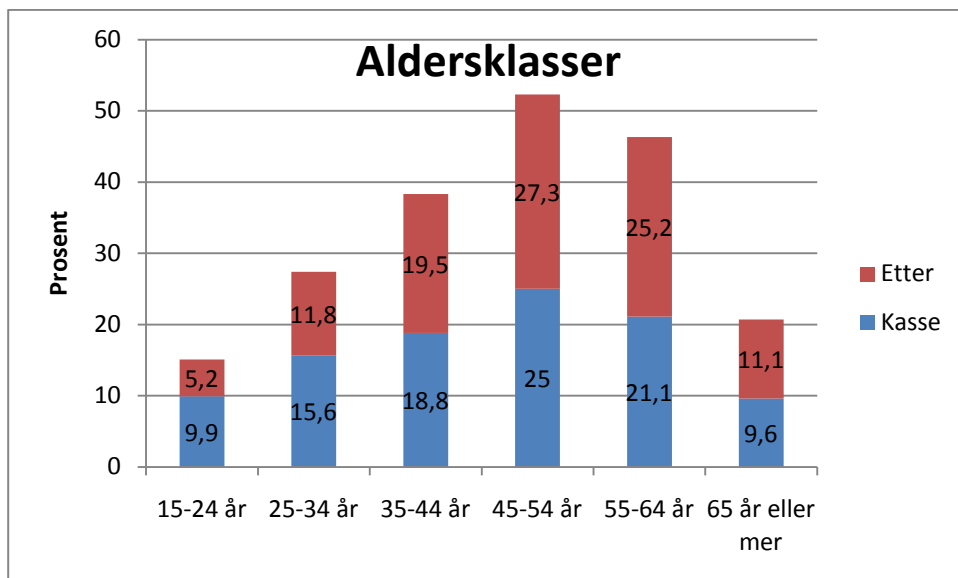
3.3 Etterundersøkelse

3.3.1 Representativiteten i utvalget

For å se hvorvidt etterundersøkelsen representerer det opprinnelige materialet (kasseundersøkelsen) på en god måte, gjøres noen sammenligninger av utvalget i de to undersøkelsene. Figurene under (figur 27, figur 28 og figur 29) viser fordelingen fra de to undersøkelsene for de mest relevante variable.

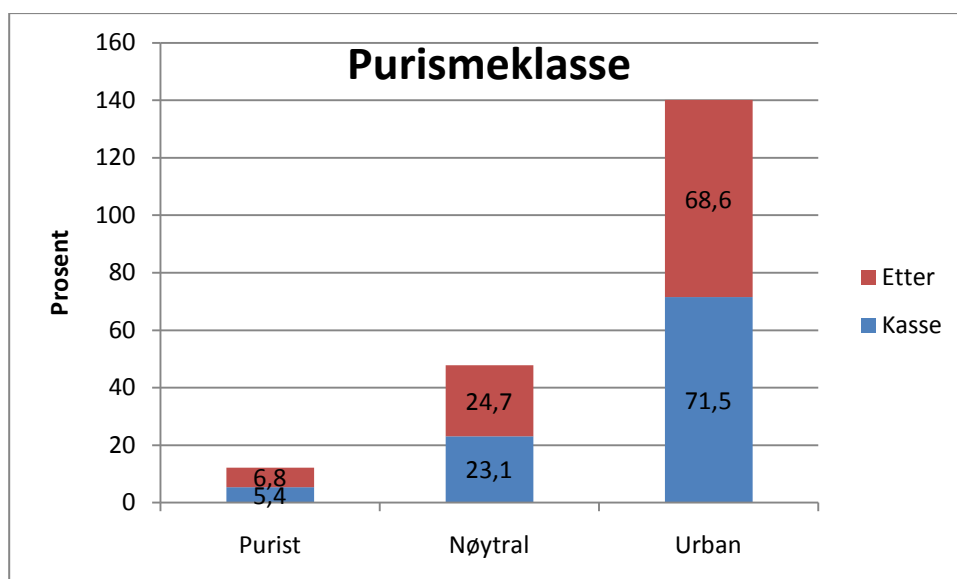

Figur 27 Sammenligning av kjønnsfordelingen i kasseundersøkelsen og etterundersøkelsen

Figur 28 Sammenligning av aldersfordeling i kasseundersøkelsen og etterundersøkelsen

Kjønnsforskjellene er relativt like mellom kasse- og etterundersøkelsen (Figur 27). Likeledes er aldersforskjellen også relativ lik i de to undersøkelsene (Figur 28). Heller ikke når det gjelder holdninger til tilrettelegging, den såkalte purismeskala, registrerte vi store forskjeller mellom kasse- og etterundersøkelsen (Figur 29). Vi observerte 35% førstegangsbesøkende for begge kjønn i kasseundersøkelsen, mens det er 19% kvinner og 15% menn i etterundersøkelsen. Førstegangsbesøkende er dermed noe underrepresentert i etterundersøkelsen.

Figur 29 Sammenligning av fordeling i purismeklasser for kasseundersøkelsen og etterundersøkelsen.

3.3.2 Bakgrunnsinformasjon om respondentene

Blant nordmenn var det 51.8% (n=232) menn og 48.2% (n=216) kvinner, mens blant utenlandske besøkende var det 65.7% (n=65) menn og 34.3 % (n=34) kvinner. Gjennomsnittsalder for nordmenn var 50 år, (kvinner: 49 år, menn: 51,6 år) mens for utenlandske besøkende var den 47,6 år (kvinner: 45,7 år, menn: 49,5 år).

Nordmenn hadde i gjennomsnitt 15,7 års skolegang (nesten 4 år på høgskole/universitet), mens utenlandske besøkende hadde i gjennomsnitt 16,2 års skolegang (litt over 4 års skolegang på høgskole/universitet).

3.3.3 Brukerens turprofil og motivasjon for å besøke Nordfjella

Respondentene i etterundersøkelsen ble bedt om å ta stilling til ulike årsaker til at de besøkte Nordfjella sommeren 2010 (tabell 16). For nordmenn får faktorene storslått natur, mange turmuligheter og at terrenget er lett å ferdes i som høyest skår. At man passerte tilfeldigvis forbi, kort avstand fra hjemsted og muligheter til å se rein var de tre minst viktige årsakene blant nordmenn. Blant utenlandske besøkende var storslått natur, mange turmuligheter og godt merka stier i området de tre viktigste årsakene til besøket. Det at terrenget er lett å ferdes i, rangeres som fjerde viktigste årsak. At det er nasjonalpark, sammen med mulighetene for å se andre dyr/fugler rangeres som den 5. viktigste årsak.

Tabell 16 Hvor viktig var de følgende årsakene for at du besøkte Nordfjella i 2010? Skala: 1= helt uviktig, 5= meget viktig.

	Nordmenn (n=448)		Utenlandske (n=99)		Totalt (n=547)	
	Skår	S.E	Skår	S.E	Skår	S.E
Storslått natur	4.44	.034	4.75	.052	4.49	.030
Mange turmuligheter	4.06	.043	3.90	.098	4.03	.039
Terreng det er lett å ferdes i	3.66	.050	3.11	.105	3.56	.046
Det er godt merka stier i området	3.58	.054	3.83	.103	3.63	.048
Har vært i området mange ganger tidligere	3.21	.071	2.14	.141	3.01	.066
Området har en spesiell betydning for meg	3.13	.071	2.43	.136	3.00	.064
Hyttenettet til DNT	2.92	.067	2.89	.153	2.92	.061
Muligheter for å se andre dyr/fugler	2.74	.053	2.96	.112	2.78	.048
Det er nasjonalpark i området	2.52	.059	2.96	.130	2.60	.054
Familien har hytte i området	2.41	.086	1.45	.121	2.24	.076
Muligheter for å se rein	2.21	.054	2.47	.104	2.26	.048
Kort avstand fra hjemstedet	2.11	.057	1.53	.100	2.01	.051
Passerte bare tilfeldigvis forbi	1.31	.038	1.61	.108	1.36	.037

Ved å sammenligne gjennomsnittsskår finner vi at det er signifikant forskjell ($p < 0,05$) mellom nordmenn og utlendinger i rangeringen av årsaker til besøket; Storslått natur, muligheter for å se rein, at det er nasjonalpark og godt merka stier i området er viktigere for utenlandske besøkende enn nordmenn. Nordmenn har signifikant høyere skår på utsagn som at terrenget er lett å ferdes i, området har en spesiell betydning for meg, har vært i området mange ganger tidligere, kort avstand fra hjemstedet og at familien har hytte i området.

Det var 18% av utlendingene og 52% av nordmennene som besøkte Nordfjella flere ganger i løpet av 2010 (tabell 17). Andel flergangsbesøkende totalt sett var 46%.

Tabell 17 Hvor ofte nordmenn og utlendinger besøkte Nordfjella i 2010.

	Norsk	Utenlandsk	Total
En gang	213	81	294
Flere ganger	235	18	253
Total	448	99	547

Norske respondenter opplyser at de benytter Nordfjella mest i perioden juni-oktober (Tabell 18). Det er 268 personer som har krysset av for dagstur og 48,5% ($n=130$) av dagsturene foregår i juni-oktober, i snitt 5,2 turer. I perioden oktober- jul er det 18% som tar dagsturer, i snitt 3,9 turer. Mellom jul-påske foregår 21% ($n= 57$) av dagsturene, i snitt er det 6,7 turer. Etter påske er det færrest turer (13%), og antall turer er i snitt 4,5. De utenlandske besøkende benytter også Nordfjella mest i perioden juni-oktober (tabell 19)

Når det gjelder korte overnattingsturer er det 355 personer som har krysset av for dette. Korte overnattingsturer har en langt sjeldnere frekvens enn dagsturer, men vi ser noe av den samme fordelingen mellom periodene som for dagsturer.

I alt 322 personer har krysset av å ha gjennomført lange ferieturer i området i 2010. Lange ferieturer fordeler seg forholdsvis jevnt gjennom hele året, og de ulike ferieperiodene; høstferie, juleferie, vinterferie, påskeferie og sommerferie, fordeler seg i de ulike perioder. Det er perioden oktober - jul og etter jul - påske som har færrest langsturer.

Tabell 18 For nordmenn som besøkte Nordfjella sommeren 2010 og svarte på skjemaet ble de spurt om hvordan de bruker Nordfjella gjennom hele året, fordelt på sesong og type tur? N=antall svar, snitt=gjennomsnittsverdi.

Sesong	Dagstur		Korte overnattingsturer (2-3 dager)		Lange ferieturer (mer enn 3 dager)		Totalt antall dager i Nordfjella-området	
	N	Snitt	N	Snitt	N	Snitt	N	Snitt
Jul-påske	57	6.74	66	2.73	91	3.84	128	11.72
Vinter etter påske	34	4.53	48	1.56	24	2.67	83	5.08
Juni-Oktober	130	5.18	183	2.10	170	4.35	277	9.65
Oktober – jul	47	3.94	58	1.95	37	2.68	103	5.45

Tabell 19 For utlendinger som besøkte Nordfjella sommeren 2010 og svarte på skjemaet ble de spurt om hvordan de bruker Nordfjella gjennom hele året, fordelt på sesong og type tur? N=antall svar, snitt=gjennomsnittsverdi.

Sesong	Dagstur		Korte overnattingsturer (2-3 dager)		Lange ferieturer (mer enn 3 dager)		Totalt antall dager i Nordfjella-området	
	N	Snitt	N	Snitt	N	Snitt	N	Snitt
Jul-påske	3	7.67	2	1.00	1	10.00	5	9.40
Vinter etter påske					1	1.00	1	6.00
Juni-Oktober	24	3.67	20	1.40	51	3.49	61	7.64
Oktober – Jul	2	3.50	1	1.00				

Det var totalt 70.7% (n=387) som hadde overnattet på turen(-e) i Nordfjella sommeren 2010, hvorav 72.5% (n=325) av de norske og 62.6% (n=62) av de utenlandske besøkende. Hver tredje besøkende overnatter ikke.

Tabell 20 viser fordelingen på ulike overnattingsalternativ. For de nordmenn som oppgir å ha overnattet i privat hytte har de gjort dette i gjennomsnitt 21 døgn i løpet av 2010. For de som har overnattet i telt utenfor campingplass er det tilsvarende tallet 3,7 netter, og for turisthytte er tallet 3,4 netter. For annen overnatting er gjennomsnittstallet oppgitt til å være 5 netter. Det er flest utenlandske besøkende som oppgir at de har overnattet på turisthytte (n=36), i gjennomsnitt 3,6 netter, deretter kommer telt utenfor campingplass (n=26), i gjennomsnitt 2,7 netter mens 16 personer oppgir at de har tilbrakt i gjennomsnitt 9,5 netter i private hytter. Kun 17,4% av overnattinger gjennomført av nordmenn forekommer på overnattingsbedrift / turisthytte og campingplass. Tilsvarende tall for utlendinger er 23%.

Tabell 20 Hvordan de besøkende overnattet, fordelt på norske og utenlandske besøkende og totalt, n=antall svar, Snitt=gjennomsnittsverdi.

	Nordmenn		Utlendinger		Totalt	
	N	Snitt	N	Snitt	N	Snitt
Antall netter på turisthytte	168	3.4	36	3.6	204	3.4
Antall netter på hotell/pensjonat eller tilsvarende	76	2.6	13	2.0	89	2.5
Antall netter i telt utenfor campingplass	53	3.7	26	2.7	79	3.4
Antall netter på campingplass	5	2.8	11	3.6	16	3.3
Antall netter i privat hytte	146	20.9	16	9.4	162	19.8
Antall netter på andre måter	18	5.1	2	4.0	20	5.0

Det er i alt registrert mer enn 40 ulike aktiviteter eller formål med turen, der de vanligste er gjengitt i tabell 21. Det er ikke så store forskjeller på nordmenns og utlendingers bruk av Nordfjella. Nordmenn er mer ivrige fiskere (20% mot 8%) og jegere (6% mot 0%), samt gjennomfø-

rer flere sykkelturner (18% mot 9%). Utlendinger derimot er noe mer aktive toppturgåere (38% mot 28% for nordmenn). Fottur er den desidert viktigste aktiviteten (95%), uavhengig av nasjonalitet.

Tabell 21 Formål med turen

	Nordmenn		Utenlandske		Totalt	
	N	%	N	%	N	%
Topptur	126	28	38	38	164	30
Fotturer ellers	428	96	92	93	520	95
Fiske	91	20	8	8	99	18
Sykkeltur	80	18	9	9	89	16
Skiturer*	150	34*	6	6*	156	29*
Bærplukking	73	16	15	15	88	16
Storviltjakt	7	2	0	0	7	1
Småviltjakt	17	4	0	0	17	3
Padling	9	2	2	2	11	2
Andre aktiviteter, hvilke?	34	8	12	12	46	8

*kun respondenter registrert i sommersesongen

Både nordmenn og utlendinger følger hovedsakelig merka stier i Nordfjella, henholdsvis 86,4% og 92,8% går alltid eller ofte langs merka stier (tabell 22 og tabell 23). Motsatt er det 19,5% av nordmenn og 7,3% som ofte eller alltid går utenfor alle slags stier, både merka og umerka. (tabell 22).

Tabell 22 Nordmenns bruk av henholdsvis sti/veier og terreng (n=448)

	Aldri	Sjelden	Av og til	Ofte	Alltid
Utenfor alle slags stier	33.0	23.5	24.0	18.6	0.9
Langs umerka stier	25.8	18.2	29.8	25.3	0.9
Langs merka stier	0.9	2.9	9.8	52.9	33.5
Langs vei	19.3	42.5	27.4	9.7	1.1

Tabell 23 Utlendingers bruk av henholdsvis sti/veier og terreng (n=97)

	Aldri	Sjelden	Av og til	Ofte	Alltid
Utenfor alle slags stier	50.0	26.0	16.7	4.2	3.1
Langs umerka stier	37.5	31.3	19.8	10.4	1.0
Langs merka stier		3.1	4.1	50.5	42.3
Langs vei	19.6	35.1	30.9	9.3	5.2

Vi har samlet inn over 300 beskrivelser på årsakene til at de går utenfor sti. Dataene gjengis ikke i sin helhet her. Hovedårsakene til at man enten velger eller må gå utenfor sti er sammensatte. Mange av svarene handler om tradisjonell bruk av landskapet til jakt, fiske og sanking, eller knyttet til landbruksaktiviteter som gjeting eller oppsyn. Disse brukerne er gjerne lokalkjente. Det kan også være praktiske årsaker, at det ikke finnes merka sti i området, enten dette er til en seter eller til en topp, eller at det er en beinveg mellom to merka stier, eller at det er tårre å gå utenfor stien. En annen kategori av svar kan henføres til "mestring". Det å finne frem i landskap uten sti, mestre ulike naturtyper og underlag. Det er også mange som nevner at de ønsker å komme seg ut i urørte områder, oppleve stillhet og ro, frihetsfølelse, unngå andre folk og ha en villmarksopplevelse. Det med å utforske området er viktig for mange, finne nye spennende plasser, oppleve dyre- og plantelivet. Til slutt er det en del friluftslivsaktiviteter som er knyttet til å ferdes utenfor stier, vannaktiviteter, klatring, toppturer, naturfotografiering, og korteste vei "Norge på langs". Noen hadde også rett og slett gått seg vill.

3.3.4 Litt om vinterbruken til de som besøker Nordfjella sommerstid

De som bruker Nordfjella i løpet av året har besvart spørsmål om vinterbruken sin også. Vi ser her noe av den samme tendensen som sommerbruken.

Nordmenn og utenlandske besøkende går oftest i oppkjørte løyper (Tabell 24 og tabell 25). Vi finner videre at 61,2 % nordmenn og 93,1 % av de utenlandske besøkende ofte eller alltid går i merka og preparerte løyper, mens 10,7 % nordmenn og 2,3 % av de utenlandske besøkende aldri går i merka, ikke preparerte løyper. Det er 67,7 % nordmenn og 94,3 % av de utenlandske som rapporterer at de aldri går utenfor merka løyper.

Tabell 24 Hvor ofte nordmenn gikk i merka og/eller oppkjørte skiløyper, og hvor ofte de gikk utenfor slike løyper (i prosent av n= 430). Respondenten måtte krysse av for alle kategorier og legg merke til at summen dermed er 100%.

	Aldri	Sjelden	Av og til	Ofte	Alltid	Total
Utenfor merka/oppkjørte skiløyper	67,7	10,7	11,4	8,6	1,6	100
I merka, men ikke oppkjørte skiløyper	1,9	10,7	14,7	12,1	60,7	100
I oppkjørte skiløyper	10,7	22,6	5,6	2,6	58,6	100

Tabell 25 Hvor ofte utenlandske besøkende gikk i merka og/eller oppkjørte skiløyper, og hvor ofte de gikk utenfor slike løyper (i prosent av n= 87). Respondenten måtte krysse av for alle kategorier og legg merke til at summen dermed er 100%.

	Aldri	Sjelden	Av og til	Ofte	Alltid	Total
Utenfor merka/oppkjørte skiløyper	94,3	2,3	1,1	2,3	0	100
I merka, men ikke oppkjørte skiløyper	3,4	2,3	1,1	2,3	90,8	100
I oppkjørte skiløyper	2,3	2,3	1,1	2,3	92,0	100

3.3.5 Bruk av kart og GPS på turen

Blant nordmenn var det 20,3% (n=91) som ikke hadde med kart eller gps på turene i Nordfjellaområdet, mens det blant utlendingene var 10,1% (n=10) som ikke hadde med kart eller gps. Det er mer vanlig blant de besøkende å ha med kart enn GPS på turer sommerstid (tabell 26).

Tabell 26 Viser fordelingen av de som har med kart og GPS blant norske og utenlandske besøkende i Nordfjella sommerstid 2010.

	Nordmenn		Utenlandske	
	N	%	N	%
Hadde ikke med kart/GPS på noen turer	91	20,3	10	10,1
Ja, hadde med kart på turen / stort sett på alle turer	315	70,3	84	84,8
Ja, hadde med kart for det meste på lengre turer	46	10,3	16	16,2
Ja, hadde med GPS på turen/ stort sett på alle turer	94	21,0	15	15,2
Ja, hadde med GPS for det meste på lengre turer	21	4,7	3	3,0

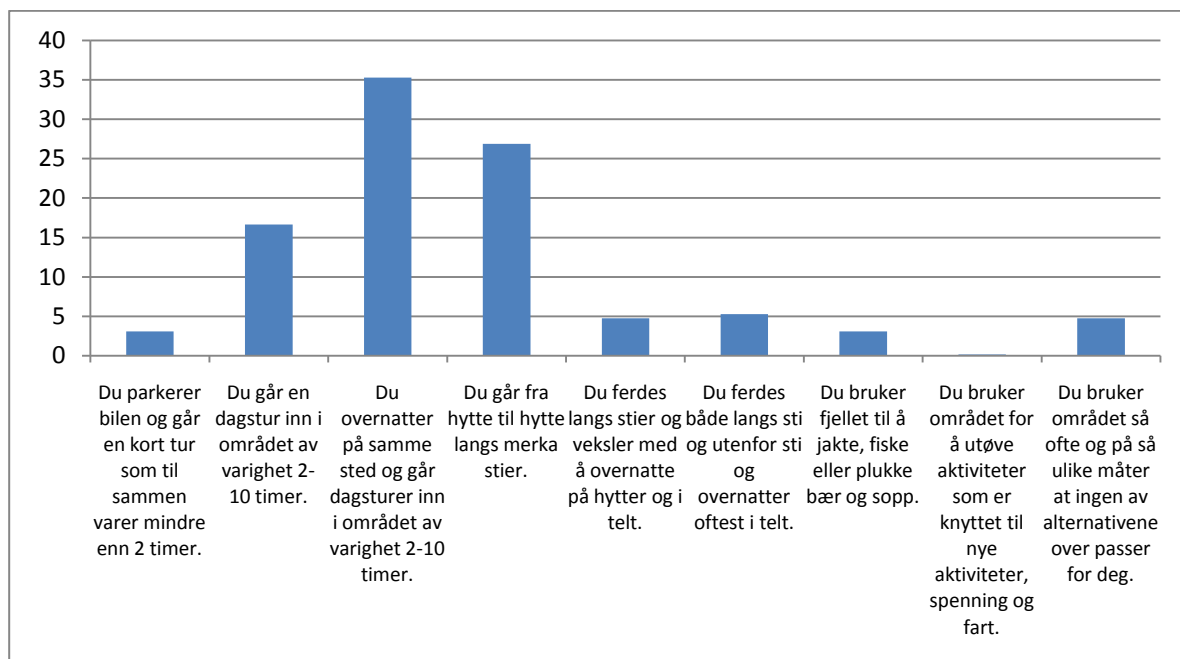
Om vinteren var det 56 % (n=251) av nordmennene som ikke hadde med kart eller GPS, tilsvarende prosentandel for utenlandske besøkende var 61,6 (n=61). Det er mer vanlig blant de besøkende å ha med kart enn GPS på turer vinterstid (tabell 27).

Tabell 27 Viser fordelingen av de som har med Kart og GPS blant norske og utenlandske besøkende i Nordfjella vinterstid 2010.

	Nordmenn		Utenlandske	
	N	%	N	%
Hadde ikke med kart/GPS på noen turer	251	56,0	61	61,6
Ja, hadde med kart på turen / stort sett på alle turer	166	37,1	31	31,3
Ja, hadde med kart for det meste på lengre turer	36	8,0	12	12,1
Ja, hadde med GPS på turen/ stort sett på alle turer	48	10,7	6	6,1
Ja, hadde med GPS for det meste på lengre turer	12	2,7	0	0

3.3.6 Hovedkategorier av bruk i Nordfjella

Respondentene ble bedt om å klassifisere sin hovedbruk av Nordfjella for 2010 sett under ett (Figur 30). De fleste besøkende overnatter på samme sted over flere dager, enten dette er i privathus, på hytta, i telt eller i turisthytte og går dagsturer av varighet på 2-10 timer (35,3%). Derne st går 26,9% fra turisthytte til turisthytte langs merka stier, og 16,6% er på dagstur av varighet 2-10 timer. De andre kategoriene fordeler seg i størrelse 3-5%, med unntak av en meget lav andel av de besøkende som bedriver hovedsakelig spenning- og mestringsaktiviteter (kun 0,2%).

Figur 30 Dersom du tenker deg at du summerer all den tid du har vært i Nordfjellaområdet det siste året. Hvilken kategori anser du deg da at passer best inn i din hovedbruk? (n=547)

I en annen 3-delt inndeling ble respondentene bedt om å vurdere bruken sin (hvilken type friluftsliv de er interessert i) langs en skala fra 1= ikke interessert, 4= svært interessert (tabell 28). I dette tilfelle oppgir både nordmenn og utlendinger at de er mest interessert i turfriluftsliv, som turer til fots og på ski (nordmenn: verdi 3,66, utlendinger: verdi 3,62). Deretter kommer tradisjonelt høstingsfriluftsliv der matauk er et viktig motiv, som eksempelvis jakt, fiske og bær-/sopplukking (nordmenn, skår: 2,45, utlendinger, verdi: 2,03). Det minst interessante var såkalt moderne friluftsliv som typisk er aktiviteter som krever spesielle ferdigheter (klatring, kiting, elvepadling osv.) (nordmenn, verdi: 1,56, utlendinger, verdi: 1,66).

Det var signifikant forskjell mellom gruppene når det gjelder interesse for tradisjonelt høstingsfriluftsliv ($t(1,545)=3.97$, $p=0.001$) der nordmenn var mer interessert i dette enn utenlandske besøkende.

Tabell 28 Tredelt kategorisering av hvilken type friluftslivsutøvelse respondentene er interessert i, vist for de to nasjonalitetsgruppene nordmenn og utenlandske besøkende.

	Nordmenn (n=448) Skår	Utenlandske (n=99) Skår
Tradisjonelt høstingsfriluftsliv" (matauk er et viktig motiv, som jakt, fiske, bær-/sopplukking)	2.45	2.03
"Turfriluftsliv" (turer til fots og på ski)	3.66	3.62
"Moderne friluftsliv" (aktiviteter som krever spesielle ferdigheter, som klatring, kiting, elvepadling, hanggliding)	1.56	1.66

3.3.7 Tidligere besøk i Nordfjella

Blant nordmenn var det 14% (n=62) som ikke hadde besøkt Nordfjellaområdet tidligere. Blant de utenlandske besøkende var det samme tallet 30% (n=30). Åttito prosent (n=368) av nordmennene og 65% (n=65) av de utenlandske besøkende hadde vært her minst en gang tidligere om sommeren. I snitt hadde nordmenn vært her 13,8 ganger ($\pm$ S.E. 0,79), hvorav litt over halvparten (51%) hadde vært her inntil 7 ganger tidligere. Utenlandske besøkende hadde i snitt vært her 4,6 ganger ($\pm$ S.E. 0,79), men nesten halvparten (46%) hadde bare vært her en gang tidligere.

Vinterstid hadde 59% (n=264) av nordmennene og 14% (n=14) av de utenlandske besøkende vært her tidligere, gjennomsnittlig 16,6 ganger ($\pm$ S.E. 0,98) og 6,9 ganger ($\pm$ S.E. 3,38) for henholdsvis nordmenn og utenlandske besøkende. Femtito prosent av nordmennene hadde vært her inntil 10 ganger tidligere, mens 57% av de utenlandske besøkende hadde vært her inntil 3 ganger tidligere. Det var en utenlandsk person som hadde vært her 50 ganger, mens de øvrige hadde vært her inntil 9 ganger tidligere.

Når det gjelder hvor sterkt knyttet de besøkende føler seg til Nordfjella, ble dette vurdert relativt likt blant nordmenn og de utenlandske besøkende (gjennomsnittsskår på henholdsvis 3,95 og 3,90). For nordmenn er det en signifikant, sterk positiv korrelasjon mellom antall somre eller vintre de har vært i Nordfjella og hvor sterkt de føler seg knyttet til Nordfjellaområdet. For de utenlandske besøkende er tilsvarende korrelasjonskoeffisienter noe svakere, men signifikant for sommeren, mens den ikke var signifikant for vinteren (tabell 29). Merk også at det svært få utenlandske besøkende som har mange års erfaring fra området og antall observasjoner blir dermed lavt.

Det var også en meget sterk positiv korrelasjon mellom antall somre og vintre man hadde vært i Nordfjella for nordmenn, og en sterk, positiv korrelasjon for utenlandske besøkende (tabell 29).

Tabell 29. Korrelasjoner mellom antall somre og vintre man har oppholdt seg i Nordfjella og hvor sterkt man kjenner seg knyttet til Nordfjellaområdet for nordmenn og utenlandske besøkende.

Nasjonalitet			antall vintre	Hvor sterkt kjenner du deg knyttet til Nordfjella-området?
Norsk	antall somre	Pearson Correlation	.961**	.603**
		Sig. (2-tailed)	.000	.000
		N	248	368
	antall vintre	Pearson Correlation		.569**
		Sig. (2-tailed)		.000
		N		264
Utenlandsk	antall somre	Pearson Correlation	.653*	.335**
		Sig. (2-tailed)	.030	.006
		N	11	65
	antall vintre	Pearson Correlation		.399
		Sig. (2-tailed)		.158
		N		14

På spørsmål om respondentene hadde besøkt andre nasjonalparker i Norge eller utlandet, svarte 58% (n=258) av nordmennene og 42% (n=42) av de utenlandske besøkende at de ikke hadde besøkt andre nasjonalparker i løpet av 2010.

Blant de som oppga å ha besøkt andre nasjonalparker, hadde 37% (n=167) av nordmennene og 42% (n=42) av de utenlandske besøkende besøkt parker i Norge. De mest besøkte nasjonalparkene blant nordmenn var Jotunheimen og Hardangervidda, mens Rondane kom på 3. plass. Hos de utenlandske besøkende var Hardangervidda den mest besøkte nasjonalparken. I alt 11% av nordmennene (n=50) og 29% av de utenlandske besøkende (n=29) hadde besøkt nasjonalparker i utlandet i løpet av 2010.

Det ble også spurt om tidligere turerfaring generelt. Av Tabell 30 fremgår det at 44 % av nordmennene hadde vært på flerdagers fot/skitur opptil 10 ganger, mens 56 % dermed har mer enn 10 turers erfaring. I alt 54% prosent av utlendingene hadde opptil 10 turer erfaring (tabell 30).

Tabell 30 Tidligere erfaring fra flerdagers fot- eller skiturer.

	Nordmenn		Utenlandske	
	N	%	N	%
Aldri	39	8.7	10	10.1
1 gang	10	2.2	3	3.0
2-5 ganger	84	18.8	25	25.3
6-10 ganger	63	14.1	15	15.2
11-20 ganger	57	12.7	21	21.2
Mer enn 20 ganger	195	43.5	25	25.3
Total	448	100.0	99	100.0

3.3.8 Tilgang og etterspørsel etter informasjon

De fleste som besøkte Nordfjellaområdet kun én gang i 2010 bestemte seg for dette i god tid i forkant, og hele 67,8% av nordmenn og 70,4% av utlendingene hadde planlagt turen en måned

før besøket (Tabell 31). Det var en større andel utlendinger (17,3 %) enn nordmenn (5,2%) som bestemte seg for å besøke Nordfjella i løpet av turen (Tabell 31).

Tabell 31 Viser fordelingen på spørsmålet "Når bestemte du deg for å besøke Nordfjellaområdet?"

	Nordmenn		Utenlandske	
	N	%	N	%
Mer enn 3 måneder før jeg dro hjemmefra	69	32.4	34	42.0
1- 3 måneder før jeg dro hjemmefra	75	35.2	23	28.4
Mindre enn 1 måned før jeg dro hjemmefra	58	27.2	10	12.3
Underveis på turen	11	5.2	14	17.3
Total	213	100	81	100

Blant nordmenn som besøkte Nordfjella en gang i 2010, svarte 34,6% at oppholdet i Nordfjella var hovedmålet med turen (Tabell 32). Det tilsvarende tallet for utlendinger var 26,3%. Kun 5,8% av nordmenn svarte at oppholdet var en del av en rundreise eller ett av flere formål med turen. Her var det tilsvarende tallet for utlendinger hele 40,4%. Svært få oppgir at oppholdet i Nordfjella var en ren impulshandling, 1,8% og 5,1% for henholdsvis nordmenn og utlendinger.

Tabell 32 Hvordan besøket i Nordfjellaområdet inngikk i turen til de besøkende

Norsk eller utenlandsk		Frekvens	Prosent
<i>Norsk</i>	Oppholdet i Nordfjellaområdet var hovedmålet med turen.	155	72.8
	Oppholdet i Nordfjellaområdet var en del av en rundreise.	26	12.2
	Oppholdet i Nordfjellaområdet var ett av flere formål med turen (f.eks. jobb, familiebesøk).	24	11.3
	Oppholdet i Nordfjellaområdet var en ren impulshandling.	8	3.8
	Total	213	100.0
	Ikke svart	235	
Total		448	
<i>Utenlandsk</i>	Oppholdet i Nordfjellaområdet var hovedmålet med turen.	26	32.1
	Oppholdet i Nordfjellaområdet var en del av en rundreise.	40	49.4
	Oppholdet i Nordfjellaområdet var ett av flere formål med turen (f.eks. jobb, familiebesøk).	10	12.3
	Oppholdet i Nordfjellaområdet var en ren impulshandling.	5	6.2
	Total	81	100.0
	Ikke svart	18	
Total		99	

Tabell 33 Innhenting av informasjon før besøket i Nordfjella

Skaffet du deg informasjon om Nordfjellaområdet før du ankom til området i 2010?				
Norsk eller utenlandsk		Frekvens		Prosent
Norsk	Valid	Ja	244	54.5
		Nei	204	45.5
		Total	448	100.0
Utenlandsk	Valid	Ja	72	72.7
		Nei	27	27.3
		Total	99	100.0

Blant nordmenn hadde 54,5% (n=244) skaffet seg informasjon om området før de besøkte det, mens 45,5% (n=204) ikke hadde det (tabell 33). For utlendinger hadde 72,7% (n=72) skaffet seg informasjon på forhånd, mens 27,3 % (n=27) ikke hadde det.

De viktigste informasjonskildene for nordmenn er internett og fra venner/slektninger og bekjente, mens for utlendinger er det reisehåndbøker og internett som er de viktigste informasjonskildene (Tabell 34). Når det gjelder informasjon på internett for nordmenn, så er hjemmesidene til DNT den klart mest brukte. For utlendinger er også DNT-siden, "www.turistforeningen.no" ofte benyttet, men "www.visitnorway.com"-siden er også ofte rapportert her.

Det er verdt å merke seg her at utvalget består av personer som er selvrekruttert via e-post adresser. Dette betyr at det er personer som er vant til å bruke data som er rekruttert til undersøkelsen og internett kan derfor ha langt høyere oppslutning i utvalget enn hva som er realiteten i populasjonen generelt, jfr. Tabell 34 og Tabell 35.

Det var en liten andel, ca 10% (10.7% nordmenn og 9.1% utenlandske) som savnet informasjon om Nordfjella. Informasjon nordmenn etterspør var informasjon om avstander, åpningstider på overnattingsstedene og hvor man får kjøpt fiskekort, mens utenlandske besøkende savnet opplysninger om åpningstider på overnattingsstedene, avstander mellom hyttene, nøyaktig stedsangivelse gitt ved f. eks. GPS-koordinater og flora/fauna.

Tabell 34 Hvor de besøkende innhentet informasjon fra.

Informasjonskilde	Nordmenn (n=244)		Utenlandske (n=72)	
	N	%	N	%
Fra venner/slektninger	102	41.8	19	26.4
Fra internett	147	60.2	41	56.9
Fra reisehåndbok	54	22.1	31	43.1
Fra brosjyre	53	21.7	22	30.6
På annen måte	49	20.1	13	18.1

Tabell 35 Foretrukne måter å motta informasjon om området, informasjon som er tilgjengelig når man er hjemme. Tall i prosent (av n).

	Nordmenn (n=448)	Utlendinger (n=99)
Reisehåndbøker	23	34.3
Annet internett	91.3	83.8
Annet	4.9	8.1

Tabell 36 Foretrukne måter å motta informasjon om området, mens man er underveis fra hjemsted til fjellområdet. Tall i prosent (av n).

	Nordmenn (n=448)	Utlendinger (n=99)
Reisehåndbøker	25.7	31.3
Via mobiltelefon	18.8	4.0
Internett	41.1	30.3
Turistkontor / informasjonssenter	43.8	62.6
Annet	4.7	4.0

Dersom forvaltningsmyndighetene for parken skulle gi mer informasjon om området, mens man fortsatt var hjemme, er internett den klart foretrukne informasjonskilden blant de som responderte på denne undersøkelsen. Hele 91,3% av nordmenn og 83,8% av utlendingene foretrekker dette. Her igjen må man huske på at utvalget er selvrekruttert via e-mail adresser. Andelen som foretrekker internett kan derfor være høyere enn hva utgangspopulasjonen ville ha svart.

Dersom det skulle informeres mens man var underveis fra hjemstedet og til Nordfjella (tabell 36), er turistkontor/informasjonssenter den mest foretrukne måten for både nordmenn og utlendinger, med henholdsvis 43,8 og 62,6 %. Informasjon via internett følger tett for nordmenn, 40 % oppgir dette, mens reisehåndbøker er noe mindre foretrukket (25,7 %). Både reisehåndbøker og internett foretrekkes av ca. 30 % av utlendingene. Få av utlendingene foretrekker informasjon via mobiltelefon, kun 4 %. For nordmenn er mobiltelefon i større grad foretrukket, knappe 19 % oppga det.

Respondentene ble bedt om å krysse av for den mest foretrukne måten å motta informasjon om området når man var fremme ved innfallsporten til fjellområdet og mens man var inne i fjellområdet. De ble bedt om å sette kun ett kryss blant alternativene for informasjonskanaler i tabellene 37-38. Dersom forvaltningsmyndighetene for parken skulle gi mer informasjon om området når man er fremme ved innfallsporten til fjellområdet, foretrekker både nordmenn og utlendinger informasjonstavler, fremfor informasjonssentre og brosjyrer i selvbetjeningskasser (Tabell 37). Mens man er inne i området vil majoriteten ha informasjon om området via brosjyrer på turisthyttene i området (tabell 38).

Tabell 37 Foretrukne måter å motta informasjon om området, mens man er fremme ved innfallsporter til fjellområdet. Tall i prosent (av n).

	Nordmenn (n=448)	Utlendinger (n=99)
Muntlig informasjon fra naturoppsyn	7.4	7.1
Informasjonstavler	82.8	72.7
Via mobiltelefon	8.7	5.1
Lysbildeforedrag/ kåseri ved hotell/pensjonat	4.5	2.0
Brosjyrer i selvbetjeningsautomater	36.4	42.4
Informasjonssentre	18.1	40.4
Annet	3.6	1.0

Tabell 38 Foretrukne måter å motta informasjon om området, mens man er inne i fjellområdet. Tall i prosent (av n).

	Nordmenn (n=448)	Utlendinger (n=99)
Muntlig informasjon fra naturoppsyn	27.5	23.2
Via mobiltelefon	12.5	6.1
Gjennom aktivitetsfirmaer/overnattingsbedrifter	11.2	13.1
Brosjyrer på turisthyttene i området	73.0	77.8
Lysbildeforedrag/kasseri ved turisthyttene inne i området	6.5	10.1
Guidede turer i regi av naturoppsynet	10.3	15.2
Annet	4.9	4.0

3.3.9 Brukertilfredshet

På spørsmål om hvor fornøyd de besøkende er med tilretteleggingen i Nordfjella sommerstid, svarer både nordmenn og utenlandske besøkende at de er "fornøyd" og "svært fornøyd" (skår på henholdsvis 4,17 og 4,19 på en skala der 4= fornøyd og 5= svært fornøyd) med tilretteleggingen.

Når det gjelder tilrettelegging vinterstid, har nordmenn en skår på 4,14 (n=283), mens utenlandske besøkende har en skår på 3,58 (n=26). Det vil si at nordmenn er litt over "fornøyd" med tilretteleggingen, mens utenlandske ligger midt mellom "verken fornøyd eller misfornøyd" og "fornøyd" med tilretteleggingen. Det var 73 utenlandske personer (73%) som hadde krysset av på "ikke relevant", det vil si at de ikke hadde vært der vinterstid.

Det ble samtidig spurt om det var ting respondentene mente burde forbedres eller endres når det gjaldt tilrettelegging for friluftsliv, sommer og vinter. Her svarte 26% av nordmennene og 22% av de utenlandske besøkende ja. Det vil si at om lag 3 av 4 besøkende er fornøyd med dagens tilstand. For både nordmenn og utenlandske besøkende var det forhold rundt dårlig merking av stier og/eller kvisting av skiløyper som ble hyppigst nevnt.

På spørsmålet om du traff noen som du syntes oppførte seg negativt under opphold i Nordfjellaområdet i 2010, var det kun 35 nordmenn (7,8%) og 5 utenlandske besøkende som svarte ja på dette spørsmålet. Det som folk reagerer mest på er motorisert ferdsel vinterstid, men også forsøpling er nevnt.

Tabell 39 viser respondentenes holdninger til 10 utsagn om forvaltningstiltak og forstyrrelse i Nordfjella. Begge grupper (nordmenn og utlendinger) var mest enig i at det var enkelt å finne områder der du kan være for deg selv, at det er greit med parkeringsavgift dersom avgiften brukes til å ta vare på tiltak for å ivareta naturmiljøet og at det er greit at noen stier brukes av syklist. Begge gruppene var minst enige i utsagnene om at det var mye søppel langs stier og noen parkeringsplasser. Det var signifikant forskjell mellom nordmenn og utenlandske besøkende på følgende utsagn "det var mye folk i noen områder i høysesongen" hvor utenlandske besøkende var mer uenige i dette enn nordmenn ($t_{1,483} = 2.69$, $p=0.007$) og utsagnet "det var mye søppel ved parkeringsplasser" hvor utenlandske besøkende var mer uenige i dette enn nordmenn ($t_{1,462} = 3.30$, $p=0.001$).

Tabell 39 Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn. N= antall svar, snitt= gjennomsnittskår på en skala der 1= Svært uenig og 5= svært enig. De som svarte "vet ikke" er utelatt fra analysen.

	Nordmenn		Utenlandske	
	N	Snitt	N	Snitt
Det er enkelt å finne områder der du kan være for deg sjøl	440	4.16	97	4.22
Det er greit at det er parkeringsavgift på parkeringsplassene, dersom avgiften brukes på tiltak for å ivareta naturmiljøet	440	3.48	82	3.61
Det er greit at noen stier også kan brukes av syklist	442	3.47	97	3.48
Det er greit at det er parkeringsavgift på parkeringsplassene, dersom avgiften brukes for å legge bedre tilrette for friluftsliv	440	3.39	82	3.15
Det er greit at noen stier også kan brukes til riding	444	3.33	96	3.23
Det er blitt for stor slitasje på noen stier i området	424	2.88	83	2.66
Det er for mye folk i noen områder i høysesongen	404	2.76	81	2.44
Det er noen besøkende som ikke vet hvordan de skal oppføre seg i fjellet og forstyrrer andre	420	2.58	83	2.49
Det er mye søppel ved noen parkeringsplasser	392	2.18	72	1.81
Det er mye søppel langs stiene	447	1.79	99	1.59

Det var 81% (n=361) av nordmennene som kjente til at det var nasjonalpark (Hallingskarvet) i området før de kom hit, mens en noe lavere andel, 59% (n=58) av de utenlandske besøkende kjente til dette.

3.3.10 Holdninger til og ønsker om forvaltningstiltak

Respondentene ble presentert for ni tenkte forvaltningstiltak. Samlet sett viser holdninger til disse at folk stort sett er fornøyd med slik det er (tabell 40 og tabell 41). Opparbeidelse og tilrettelegging av stier (11.8%) og flere oppkjørte løyper (11.6), begge i utkanten av området, er de eneste tiltakene som i vesentlig grad vil medføre at flere bruker Nordfjella.

Hvis det er slik at det blir gjennomført forbud mot ferdsel i enkelte områder i Nordfjella (rent hypotetisk), dvs. sterkest mulig restriksjon, ville majoriteten av alle besøkende av nordmenn og utlendinger enten brukt andre områder i Nordfjella (35.3%) eller et annet område enn Nordfjella (25.4%). Tiltak som kortere åpningstid ved turisthyttene, forbud mot å gå i enkelte områder uten guide, og søkeplikt for å bruke enkelte områder vil også virke negativt inn på respondentene, enten ved at de tar i bruk andre deler av Nordfjella (hvor restriksjonene ikke finnes) eller andre fjellområder. Foruten forbud, søkeplikt og redusert åpningstid mener respondentene at forvaltningstiltakene ikke vil ha de helt store effektene på deres bruk i Nordfjella.

Både kategorien "vet ikke" og "ingen betydning" har stor oppslutning. Årsaker til dette kan være at folk enten ikke bryr seg om spørsmålet eller at de vil fortsette å bruke fjellet som de har gjort. Når det gjelder å legge ned noen merke stier i sentrale områder, svarer om lag 35,9% av nordmennene at det ikke ville hatt betydning, mens 16,2% av utlendingene synes det samme.

Det er en forholdsvis stor grad av samvariasjon mellom nordmenn og utlendinger i syn på ulike begrensninger på individuell ferdsel (Tabell 40 og 41). Dette sees best ved å se på gjennomsnittsverdier for alle spørsmålene. Det var flere som svarte "vet ikke" blant utlendinger enn nordmenn. For både nordmenn og utlendinger fikk svaralternativet "ingen betydning" størst oppslutning, henholdsvis 32.6% og 31.0%. Om lag 40% har svart at de ville ha brukt andre deler av Nordfjella eller andre fjellområder hvis forvaltningstiltakene hadde blitt gjennomført.

Tabell 40 Nordmenns syn på begrensninger på ferdsel (andel i prosent av n=448).

	<i>Ingen betydning</i>	<i>Ville ha brukt andre deler av Nordfjella</i>	<i>Ville ha brukt et annet område enn Nordfjella</i>	<i>Ville ha brukt mer tid i Nordfjella</i>	<i>Vet ikke</i>
Nedlegging av noen (2-3) merka stier/ruter i sentrale områder	35.9	29.7	9.6	2.7	22.1
Opparbeidelse av flere godt tilrettelagte stier i utkanten av fjellet (dvs. mer bygdenært)	41.5	14.1	9.4	11.8	23.2
Forbud mot å gå i deler av området på bestemte tider	18.5	35.3	25.4	0.9	19.9
Færre oppkjørte skiløyper	39.1	19.4	15.4	2.5	23.7
Flere oppkjørte skiløyper i utkanten av fjellet (dvs. mer bygdenært)	45.3	8.3	6.9	11.6	27.9
Søkeplikt for å bruke bestemte områder inne i fjellet	13.2	17.9	42.0	1.8	25.2
Forbud mot telting utenom plasser ved turisthyttene	42.9	10.9	27.0	2.5	17.0
Turisthyttene inne i nasjonalparken får kortere åpningstid	38.4	13.2	29.9	1.8	16.7
Forbud mot å gå i bestemte områder uten guide/naturveileder	18.3	20.8	40.6	1.3	19.0
Gjennomsnittverdier for alle	32,6	18,8	22,9	4,1	21,6

Tabell 41 Utenlandske besøkendes syn på begrensninger på ferdsel (andel i prosent av n=99).

	<i>Ingen betydning</i>	<i>Ville ha brukt andre deler av Nordfjella</i>	<i>Ville ha brukt et annet område enn Nordfjella</i>	<i>Ville ha brukt mer tid i Nordfjella</i>	<i>Vet ikke</i>
Nedlegging av noen (2-3) merka stier/ruter i sentrale områder	16.2	42.4	15.2	1.0	25.3
Opparbeidelse av flere godt tilrettelagte stier i utkanten av fjellet (dvs. mer bygdenært)	27.3	17.2	5.1	27.3	23.2
Forbud mot å gå i deler av området på bestemte tider	18.2	37.4	22.2	1.0	21.2
Færre oppkjørte skiløyper	48.5	7.1	5.1	3.0	36.4
Flere oppkjørte skiløyper i utkanten av fjellet (dvs. mer bygdenært)	50.5	4.0	2.0	6.1	37.4
Søkeplikt for å bruke bestemte områder inne i fjellet	13.1	22.2	34.3	3.0	27.3
Forbud mot telting utenom plasser ved turisthyttene	46.5	8.1	24.2	1.0	20.2
Turisthyttene inne i nasjonalparken får kortere åpningstid	35.4	11.1	24.2	2.0	27.3
Forbud mot å gå i bestemte områder uten guide/naturveileder	23.2	25.3	34.3	0	17.2
Gjennomsnittverdier for alle	31,0	19,4	18,5	4,9	26,2

Det er 92% av de utenlandske besøkende og nesten 90% av de norske som mener at det er positivt eller svært positivt med vern. Området oppfattes bare delvis som et villmarksområde, hvor 82% av nordmennene og 74% av de utenlandske besøkende mener at deler av området kan oppfattes som et villmarksområde. Det er 12% av de norske og 23% av de utenlandske besøkende som mener at hele området kan oppfattes som et villmarksområde. De resterende prosentandeler (henholdsvis 6 og 3 %) har svart at området overhodet ikke kan oppfattes som et villmarksområde.

3.3.11 Kjennskap til og observasjoner av villrein

Tre av fire nordmenn (75%, n=334) kjente til at det var villrein i Nordfjella-området før de kom til området, og litt over halvparten, 55% (n=54) av de utenlandske besøkende kjente til dette på forhånd. Det var imidlertid bare 17% (n=75) av nordmennene og bare 14% (n=14) utenlandske besøkende som hadde observert reinsdyr i løpet av 2010. Antall observasjoner var gjennomsnittlig 2.5 ganger (n=25) i vinterhalvåret for nordmenn og det var én utenlandsk besøkende som hadde sett rein om vinteren. I sommerhalvåret var gjennomsnittlig antall observasjoner av villrein 2.6 (n=65) og 1.8 (n=14) ganger for nordmenn og utenlandske besøkende. Når det ble spurt mer spesifikt om den siste gangen villrein ble observert, var dette utenom jakt i 93% (n=70) av tilfellene for nordmenn og i alle tilfellene for utenlandske besøkende (n=3).

Avstanden til reinen som ble observert var i 40,4% av tilfellene (n=89) under 100 meter, mens i nesten halvparten av tilfellene (48,3%) var avstanden anslått til å være mellom 101-500 meter. Villrein ble observert på lenger avstand enn 500 meter i 11,2% av tilfellene

De fleste oppholdt seg på en merka sti når de observerte villrein. Det var også mange nordmenn som oppholdt seg helt utenfor sti når rein ble observert, mens mange utenlandske besøkende var i bil eller gikk til fots langs vei da de så reinsdyr (Tabell 42). De fleste av observasjonene var av flokker på opp til 100 dyr, henholdsvis 92 og 85,7 % for nordmenn og utlendinger (tabell 43).

Tabell 42 Hvor man befant seg når man observerte villrein.

	Nordmenn		Utenlandske	
	N	%	N	%
I bil	2	2.7	3	21.4
Til fots langs vei	4	5.3	3	21.4
På merka sti	36	48.0	6	42.9
På umerka sti	6	8.0	1	7.1
Helt utenfor stier	26	34.7	1	7.1
Husker ikke helt	1	1.3		
Total	75	100.	14	100.

Tabell 43 Hvor mange villrein man anslo at man så.

	Nordmenn		Utenlandske	
	N	%	N	%
Færre enn 10 dyr	29	38.7	8	57.1
10 – 100 dyr	40	53.3	4	28.6
Mer enn 100 dyr	6	8.0	2	14.3
Total	75	100.0	14	100.0

Blant nordmenn var det 32% (n=24) som observerte kalv, 31% (n=23) husker ikke helt og resten observerte ikke kalv. Blant utenlandske besøkende observerte 21% (n=3) kalv, 57% (n=8) husker ikke helt og 3 observerte ikke kalv.

Reinsdyr som ble observert av nordmenn var samlet og i bevegelse (44%) eller var samlet og sto stille for deretter å sette seg i bevegelse (23%) i de fleste tilfellene (tabell 44). Dette tyder på at dyrene var skremt enten av de som observerte reinsdyra eller andre. Det var 17% som rapporterte at dyra beitet spredt når de ble observert. Hos utenlandske besøkende var dyrene samlet og i bevegelse i 43% av tilfellene, mens i 29% av tilfellene beitet de spredt.

Tabell 44 Hvordan villreinen oppførte seg når de ble observert av respondentene.

	Nordmenn		Utenlandske	
	N	%	N	%
Beitet spredt	13	17.3	4	28.6
Var samlet og sto stille	8	10.7	1	7.1
Var samlet og i bevegelse	33	44.0	6	42.9
Var samlet og sto først stille og så i bevegelse	17	22.7	2	14.3
Husker ikke helt	4	5.3	1	7.1
Total	75	100.0	14	100.0

Nordmenn observerte villrein i barmarksesongen i 68% av tilfellene, om høsten (jakttid) ble 17% av reinen observert. Midtvinters ble 5% av reinen observert mens i perioden fra påske til barmarksesongen ble 9% av reinen observert. Blant de utenlandske besøkende ble 79% av reinen observert i barmarkssesongen og 21% om høsten.

Værforholdene når villrein ble observert viser at været ikke var spesielt fremtredende, da en stor andel norske respondenter svarte at det verken var en kald eller varm dag (63%) (tabell 45).

Tabell 45 Hvordan været var når villrein ble observert.

	Nordmenn		Utenlandske	
	N	%	N	%
Det var en klar og spesielt varm dag	8	10.7	4	28.6
Det var en spesielt kald dag	5	6.7	2	14.3
Det var verken en kald eller varm dag	47	62.7	5	35.7
Husker ikke helt	15	20.0	3	21.4
Total	75	100.0	14	100.0

3.3.12 Holdning til tilrettelegging og det å møte andre folk på turen

Vi har sett litt nærmere på holdninger til ulike tilretteleggingstiltak, og presenterer en rangert liste på gjennomsnittsverdier i tabell 46.

Tabell 46 om et idealområde for en flertimers tur. Skala fra 1=svært negativ til 7= svært positiv.

	Nordmenn (n=448) skår	Utenlandsk (n=99) skår
... at det er god skilting ved stistart og stikryss i området	6.06	6.04
... at det finnes merkede stier i området	5.94	5.94
... at det er lagt ned trestokker til å gå på der stien går over våt	5.87	5.32
... at det finnes hytter med matservering og oppredde senger i området	5.11	4.42
... at du kan gå milevis uten å møte et menneske	4.79	5.54
... at du kan bli kvitt søppel i utplasserte søppeldunker	4.21	3.36
... at du møter mange andre friluftsfolk i løpet av turen	4.04	2.87
... at det finnes tilrettelagte leirplasser med do, ved, bål, søppeldunker	3.77	3.53

Det var signifikante forskjeller mellom nordmenn og utenlandske besøkende på flere utsagn. Utsagnene "at du kan bli kvitt søppel i utplasserte søppeldunker" ($t_{1,545}=4.07$, $p=0.001$), "at det er lagt ned trestokker til å gå på der stien går over våt myr" ($t_{1,545}=3.29$, $p=0.001$), "at det finnes hytter med matservering og oppredde senger i området" ($t_{1,545}=3.78$, $p=0.001$) og "at du møter mange andre friluftsfolk på turen" ($t_{1,545}=7.82$, $p=0.001$) ble gradert som mer positivt av nordmenn enn av utlendinger. Utsagnet " " ble gradert som mer negativt av utlendinger enn nordmenn og utsagnet "at du kan gå milevis uten å møte et menneske" som mer positivt av utenlandske besøkende enn av nordmenn ($t_{1,545}=-4.80$, $p=0.001$). Kort oppsummert kan vi da si at utenlandske besøkende er her for å oppleve vill natur og få mennesker, mens nordmenn er ønsker tilrettelegging i større grad enn de utenlandske.

Studien viser en endring i skår fra svargivning under turen til etter turen (tabell 47). Skala fra 1=svært negativ til 7= svært positiv. Er det en negativ skårifferanse, betyr det at man i ettertid synes at utsagnet er mer positivt enn hva man syntes under turen.

Tabell 47 Sammenligning av enkeltutsagn knyttet til spørsmålsbatteriet om purisme. Gjennomsnittlig verdidifferanse mellom under- (2010 i felt) og etter- (2011 inne foran datamaskin) situasjonen, standardfeil, verdi på testobservator, signifikansnivå og korrelasjonskoeffisient. Utgangspunkt for verdidifferanse er gitt i tabell 15.

Utsagn	N	Gjennomsnittligskårifferanse (Under-etter)	S.E.	t	p	r _p
At det finnes tilrettelagte leirplasser med do, ved, bål og søppeldunker	513	0	0.08	0.02	0.981	0.531
At du kan bli kvitt søppel i utplasserte søppeldunker	508	-0,10	0.09	-1.12	0.265	0.477
At det finnes merkede stier i området	509	0.35	0.05	6.57	0.001	0.472
At det er god skilting ved stistart og stikryss	512	0.26	0.06	4.67	0.001	0.423
At det er lagt ned trestokker til å gå på der stien går over våt myr	515	-0.03	0.06	-0.62	0.538	0.495
At det finnes hytter med matservering og oppredde senger i området	514	-0.06	0.07	-0.90	0.370	0.522
At du møter mange andre friluftsfolk i løpet av turen	513	0.27	0.06	4.43	0.001	0.578
At du kan gå milevis uten å møte et menneske	518	-0.18	0.07	-2.57	0.011	0.450

Vi finner signifikante forskjeller i besvarelsene som ble gjort under turen og besvarelsene etter turen på følgende utsagn; "At det finnes merkede stier i området" og "at det er god skilting ved stistart og stikryss" har en mer positiv skår i ettertid enn under turen. Det samme gjelder "at du møter mange andre friluftsfolk i løpet av turen", mens utsagnet "at du kan gå milevis uten å møte et menneske" har en mer negativ skår etter turen enn under turen. Pearsons produktmoment korrelasjon (r_p) viser at det er middels sterk korrelasjon mellom svarfordeling under turen og i ettertid.

4 Oppsummering og diskusjon

Vi presenterer her en kort oppsummering og noen momenter til diskusjon i forhold til kasseundersøkelse, etterundersøkelse og ferdselstellere i Nordfjella 2010. Denne rapporten presenterer resultatene som har kommet frem på en kronologisk og oppsummerende måte. For mer

inngående analyser og mer forvaltningsrettet presentasjon viser vi til rapporten Wold m. fl. (2011). I denne rapporten vil kunnskap om friluftslivet i Nordfjella bli satt inn i en forvaltningsmessig ramme, både i forhold til turisme og turismeutvikling, og i forhold til negative effekter knyttet til forstyrrelse av villreinens arealbruk og trekkveier.

4.1 Ferdselstellere

Vi presenterer i denne rapporten bare rådata og standard rapportering fra tellerne i lav- og høysesong. For analyser som viser ferdselens variasjoner i intensitet over tid og på areal viser vi til NINA rapport 697.

Med unntak av en teller, som vi bare har data fra siste halvdel av perioden, har de andre tellerne fungert godt. Det var god dekning og GSM modemene fungerte som det skulle på de plassene vi hadde planlagt å bruke de. Det er en stor fordel å kunne følge tellerne fra dag til dag via internett/elektronisk, i tillegg vil også rutinemessig ettersyn raskt kunne fastslå om telleren fungerer som den skal. De manuelle tellerne krever grundigere oppsyn, og selv med ettersyn hver 14. dag vil man kunne miste data i perioder.

To tellere ble sjekket i felt for mulige feilkilder og for å beregne en feilprosent. Telleren mellom Finse og Geiterygghytta ble sjekket i felt mandag den 26. juli mellom kl: 09:00 og 14:00 (antall telt i felt= 77 / antall telt på telleren= 82). Feilprosenten ble her – 6 %, noe som anslås som akseptabelt og ingen tiltak ble satt iverksatt. Telleren i Sandåbotn hadde en feilprosent på bare - 3 % for syklistene som passerte i perioden 09:00 – 14:00 tirsdag den 27. juli (antall telt i felt=441 / antall telt på telleren= 455). Passeringspunktet ble konstruert slik at bare en og en syklist kunne passere telleren samtidig gjennom hele sesongen. Dette samsvarer med feilprosentene vi har registrert for tilsvarende forhold i fjellområdene Dovrefjell og Rondane.

Tellerne gir noen interessante resultater med hensyn på besøksintensitet på de ulike innfallsportene. De to tellerne på Rallarvegen står i en særstilling når det gjelder antall passeringer. Mellom Haugastøl og Finse er det registrert totalt 16058 passeringer og mellom Finse og Hallingskeid er det registrert 18687 passeringer. Vi kan bare beregne et minimumsestimat for antall personer som sykler hele eller deler av Rallarvegen mellom Haugastøl og Myrdal, da vi ikke har kontroll på hvor mange som starter / stopper turen sin på Finse, som ligger mellom de to tellepunktene. Vi vet at det er svært få som sykler retningen fra Hallingskeid mot Finse (kun 2402 personer), men det er noen flere som sykler retningen Finse mot Haugastøl (4892 personer). Hvis vi går ut fra at alle de 2402 personene sykler videre forbi Finse, har vi da et minimumstall på ca. 5000 som sykler hele eller deler av strekningen fra vest til øst. Andre veien, fra øst til vest, er det vanskeligere å beregne et tall, da vi har registrert 11166 personer som sykler Haugastøl – Finse og 16284 personer som sykler Finse – Hallingskeid. Vi vet med andre ord ikke hvor mange som sykler hele strekningen her (eller som går av eller starter turen på Finse). Den store usikkerheten ligger i tallet 11166 og hvor mange av disse som stopper turen på Haugastøl. Hvis vi antar at for halvparten av disse stopper turen på Finse (5583 personer) og halvparten fortsetter videre, får vi et estimat på 21867 som sykler hele eller deler av Rallarvegen i retning Haugastøl – Hallingskeid (og videre). Til sammen har vi da et minimumsestimat på 27000 personer som sykler hele eller deler av Rallarvegen i begge retninger i løpet av hele sesongen fra 29. juni og ut september. Den største usikkerheten for dette tallet er altså hvor mange av de som starter sykkelturen på Haugastøl som stopper turen på Finse.

Det er som forventet mange besøkende som starter / slutter flerdagersturen i Nordfjella på Finse og går videre over til Geiteryggen og ned Aurlandsdalen. I alt ble det registrert 5541 passeringer sommeren 2010. De fleste går i retning Finse – Geiteryggen (3479 passeringer). Overraskende få gikk strekningen Finse – Raggsteindalen, kun 1119 personer.

Prestholtseter er en svært mye brukt innfallsport til Hallingskarvet, og hele 8098 passeringer ble registrert i perioden, ganske likt fordelt på inn og ut. Resultatene fra kasseundersøkelsen viser at dette hovedsakelig er dagsturer, slik at mange her er registrert både på tur inn og på

tur ut av området. Pretholtseter er et typisk utfartsted for hytteeiere, fastboende og turister i øvre Hallingdalen. Utfarten er spesielt stor på godværsdager og i helgene. Dette kan illustreres med at vi registrerte over 1600 passeringer den strålende lørdagen 14. august. Denne dagens besøkende tilsvarer om lag 20% av alle besøkende på dette tellepunktet i løpet av hele sesongen.

Vi har også registrert relativt stort antall passeringer ut fra lungsdalshytta. Hele 4342 passeringen på strekningen lungsdalshytta – Bjordalsbu, som sprer seg enten videre mot Bjøberg (1432 passeringer) eller Breistølen (1927 passeringer). Telleren fra lungsdalshytta mot Kongshelleren / Geiteryggen virket ikke i starten av sesongen, men trafikken på slutten av sesongen tyder på at det er enda flere som går sørover enn nordover fra lungsdalshytta. Vi har fått bekreftet at lungsdalshytta er et knutepunkt som svært mange kommer innom i løpet av sin dagstur eller flerdagerstur i Nordfjella.

Det er viktig med videre oppfølging av 5-6 tellepunkt i Nordfjella, for å få bekreftet tallene fra sommeren 2010 og for å følge utviklingen videre. Vi foreslår å videreføre ferdselstillinger på tellepunktet Sandåbotn langs Rallervegen, 2 tellepunkt på Finse mot henholdsvis Geiteryggen og Raggsteindalen, og 2 tellepunkt ved lungsdalshytta. Vi forslår også å utvide tellinger til stikka og maskinpreparerte skiløyper vinterstid, for på en bedre måte dokumentere overlappende arealbruk mellom folk og villrein i den perioden villreinen tar mer i bruk de østlige delene av villreinområdet.

4.2 Registreringskasser

Kasseundersøkelsen viser noen generelle interessante trekk ved ferdselen i Nordfjella. Gjennomsnittsalderen på 41,5 år er lavere enn både Dovrefjell-Sunndalsfjella og Rondane, men noe høyere enn Jotunheimen. Det er en relativt stor andel av de besøkende i Nordfjella som er på flerdagerstur, i alt 32,6%. Dette tallet er likt med det som er oppgitt fra Rondane (Vorkinn & Andersen 2010), men vesentlig høyere enn det som ble funnet i Dovrefjell-Sunndalsfjella, 17,0%. Nordfjella har et godt utbygd merke stinett med DNT turisthytter i den midtre delen mellom Finse og Lærdal / Hemsedal. Det er mange innfallsporter med mulighet for flerdagers turer langs merke stier. Flerdagersturer varte i gjennomsnitt 3,5 dager i området, og dette sammenfaller godt med mange av de turrutene som er anbefalt av DNT. De aller fleste turene gjøres på egenhånd, og kun 6% av turene vi har registrert gjennomføres som en organisert tur. Andel førstegangsbesøkende i Nordfjella (35,1%) var overraskende høyt, men sammenfaller med det tallet som er funnet for Rondane (37%). Rondane nasjonalpark er landets eldste og er velkjent internasjonalt, og man skulle derfor forvente at den trekker til seg en større andel førstegangsbesøkende. Samtidig er nyhetsverdier for den langt nyere Hallingskarvet nasjonalpark fortsatt stor, og det er lett atkomst til nasjonalparken fra både jernbanen (Hallingskeid, Finse og Ustaoset) og ut fra riksveiene mellom Bergen og Oslo.

De viktigste innfallsportene i Nordfjella er med utgangspunkt i Finse mot Geiterygghytta og derfra videre ned Aurlandsdalen (Østerbø). Det er også mange som går opp på Hallingskarvet fra Prestholtseter. Mange registrerte seg i kassa som sto ved brua nord for lungsdalshytta, og mange av disse gikk enten opp Fossebrekka i Fødalen og mot Bjordalsbu, eller tilbake mot Toviken og Djup. Også i kassene langs stien mellom Haugastøl og Raggsteindalen var det mange som registrerte seg.

De aller fleste som besøker Nordfjella ferdes for det meste langs merke stier (83%), og dette tallet er noe høyere enn Dovrefjell (80%) og lavere enn i Rondane (88%). Kun 2,9% av de besøkende går hovedsakelig utenfor merke stier, og det er oppgitt mange forskjellige årsaker til dette. Vi kan i likhet med Dovrefjell og Rondane konstatere at ferdselen i Nordfjella er sterkt kanalisert til et begrenset antall merke stier.

Vi kan også merke oss fra resultatene av kasseundersøkelsen at respondentene er mest positive til god merking av stier og god skilting ved stistart og stikryss. Deretter kommer trestokker (klopper) over partier der stien går i våt myr og at det finnes matservering og oppredde senger i områder. Å kunne gå milevis uten å møte andre mennesker er også en positiv egenskap ved et idealområde. Dette viser at de besøkende ønsker seg en viss grad av tilrettelegging i Nordfjella, men samtidig skal tilretteleggingen ikke være for dominerende eller føre til at man treffer mange andre mennesker på turen.

Kasseundersøkelsen viser at det er mange som har tildels lang erfaring fra ferdsel i området. Denne gruppen er ikke like mottakelige for informasjon som førstegangsbesøkende, for eksempel når det gjelder å anbefale stier eller lede de til områder med mindre miljøkonflikter (Gundersen m. fl. 2011). Et eksempel på slike tiltak her kan være enda sterkere tilrettelegging i Bergsjøstølområdet, for å hindre ferdsel oppå selve Reineskarvet. Ferdselen er allerede sterkt kanalisert langs merka stier. Vi ser også at majoriteten som ferdes i Nordfjella ikke er spesielt villmarksfokuset, i betydningen at de ønsker lite tilrettelegging. Merking av stier og informasjon er velkomment for de fleste. Økende tilrettelegging i Nordfjella vil medføre økt bruk, og det er da viktig at man planlegger hvor tilretteleggingen er ønsket og hvor den ikke er ønsket.

Kasseundersøkelsen har vist at det er mulig å legge til rette for konsentrert bruk ved utarbeidelse av stier- og løyper i områder som er minst sårbare i forhold til naturverdiene. Spesielt vil dette være knyttet til et godt utbygd sti- og løypenett i randsonedområdene i Nordfjella, i nærheten av viktige utfartsteder, hyttefelt og nær viktige turiststeder. I arbeidet med fylkesdelplan for nasjonale villreinområder i Nordfjella, bør man inkludere en helhetlig plan for fremtidige stier og løyper. Kanaliseringstiltak i randsonene av Nordfjella vil i første rekke rette seg mot de som går korte spaserturer og dagsturer i områder. Dette utgjør til sammen om lag 65 % av de besøkende til Nordfjella (dagstur, fisketur eller annet). For de som går flerdagerstur, vil DNT rutenettet være utgangspunkt for turen, uavhengig av tilretteleggingstiltak i randsonene av Nordfjella. Nedleggelse av DNT merka stier og stikka løyper har vært aktuelle tiltak i andre villreinområder. Erfaringene herfra er blandete og vil ikke uten videre medføre endret bruk av stien. Andel av de som har brukt stien tidligere, om stien inngår som en del av en rundtur og intensiteten i bruken ved utfartsstedet er faktorer som har betydning for videre bruk av en nedlagt sti.

4.3 Etterundersøkelsen

Sammenligning av fordelingen av respondenter med hensyn til alders, bosted, tidligere erfaring fra området og purismegrad fra kasseundersøkelsen og denne studien, viste at representativiteten i datasettet i forhold til utgangspopulasjonen var meget god på de fleste områder, til tross for avvik på noen områder. Blant annet fant vi en lavere andel førstegangsbesøkende i etterundersøkelsen enn i kasseundersøkelsen. Reduksjonen var på nærmere 20%. Tilsvarende halvering av førstegangsbesøkende blant de som svarte i etterundersøkelsen i forhold til kasseundersøkelsen er observert i tilsvarende undersøkelse i Rondane (Andersen & Gundersen 2010). Dette betyr at etterundersøkelsen har en overrepresentasjon av respondenter med større kjennskap og tilknytning til området og det føles riktig at vi innhenter dypere kunnskap om disse brukerne i Nordfjella (som utgjør minst 65% av alle besøkende).

Resultatene her bekrefter mye av det samme som kom frem fra kasseundersøkelsen når det gjelder type bruk av området, men vi får et mer nyansert bilde av ulike brukerprofiler og litt kunnskap om bruken av fjellet vinterstid, blant nordmenn og utlendinger som registrerte seg i kasseundersøkelsen sommeren 2010. En svakhet ved undersøkelsen er imidlertid at respondentene har sitt utgangspunkt i fra registrerte besøkende sommerstid, og fanger ikke opp brukere i vinterperioden, for eksempel utenlandske besøkende og førstegangsbesøkende. Det er derfor ikke overraskende at barmarksbaserte aktiviteter som fotturer, gjerne kombinert med toppturer er de desidert viktigste aktivitetene i Nordfjella. Fiske og bærplukking er også aktiviteter som utøves av mange i Nordfjella, og har større tilslutning enn det som er registrert i for eksempel Rondane og Dovrefjell. Undersøkelsen viser at Nordfjella er et område som fortsatt er

preget av tradisjonell bruk knyttet til landbruk, jakt- og fiske, samt bærplukking. Sykling er en aktivitet som utøves av så mange som nesten hver femte besøkende, og skyldes nok at det er mange seter- og anleggsveger som strekker seg langt inn i høyfjellet mange steder. Vi har ikke tall som viser fordelingen av syklistene langs veg i forhold til langs sti i Nordfjella, annet enn at vi har telt syklistene langs Rallarvegen (disse fikk ikke skjema).

Hovedgrunnen for besøket i Nordfjella var for majoriteten storslått natur, mange turmuligheter, lett terreng og ferdes i og at det er godt merka stier i området. Denne kombinasjonen med tilrettelegging og gode naturopplevelser er etterspurt i Nordfjella. Hele 95% er på fottur i Nordfjella. Etterundersøkelsen underbygger og utdyper svarene gitt fra kasseundersøkelsen når det gjelder lengden på turen og også om de ferdes lang merka sti eller ikke. Både nordmenn og utlendinger følger hovedsakelig merka stier i Nordfjella, henholdsvis 86,4% og 92,8% ferdes alltid eller ofte langs merka stier. Etterundersøkelsen viser også at majoriteten av de besøkende er sterkt knyttet til Nordfjella gjennom bruk av området over lang tid og at denne kontinuiteten i bruk medfører at de besøkende føler seg sterkt tilknyttet til Nordfjellaområdet. Dette underbygges av at det for nordmenn ble påvist en sterk korrelasjon mellom antall somre eller vintre de har vært i Nordfjella og hvor sterkt knyttet man føler seg knyttet til Nordfjella. For utlendingene var ikke korrelasjonen like sterk.

Kun 18 % (n=92) av respondentene i etterundersøkelsen, besøker området for første gang, men her er det en halvering i forhold til hva det var i utgangspopulasjonen. Tallet for førstegangsbesøkende er høyere blant utlendinger (30%) enn blant nordmenn (14%). At andelen førstegangsbesøkende nordmenn er såpass lavt sammenlignet med for eksempel Fulufjellet nasjonalpark i Sverige (jfr. Fredman m.fl. 2005), skyldes at mange har hytte i området og bruker området år etter år. Førstegangsbesøkende er en interessant gruppe for forvaltningen i forhold til krav til informasjon, gode kart og rutevalg, på forhånd og under oppholdet i Nordfjella. Selv om både nordmenn og utlendinger ferdes hovedsakelig langs merka stier og oppkjørte løyper, gjør utlendingene dette i enda større grad. Dette vil si at utlendingene ferdes enda mer forutsigbart enn de som er lokalkjent. Vi oppsummerte en rekke motiver for å gå utenom sti, og en del lokalkjente har en helt annen bruk som også forutsetter gåing utenom sti (jakt, fiske, sauesanking etc.) Det viser seg også at de aller fleste har med kart på turen, og da spesielt på lengre turer og sommerstid.

Salget av GPS enheter har økt mye det siste tiåret og det er i dag 15-20 % av de besøkende i Nordfjella som har med GPS på turer i fjellet. Det er langt vanligere å ha med seg kart og/eller GPS om sommeren enn om vinteren. Om vinteren følger de fleste stikka eller oppkjørt skiløyper. De som ikke har med seg kart vil være helt avhengig av den informasjonen man har på forhånd eller får underveis på turen, for eksempel gode kart i skiløypene vinterstid. De fleste besøker Nordfjella på en dagstur, og da en tur som har en varighet på mellom 2 og 10 timer.

På spørsmålet om hvilken kategori som passer best til din hovedbruk for 2010, gjenkjenner vi de samme trendene i materialet som vi har beskrevet over. Hele 52 % oppgir at de med utgangspunkt i privat hytte, turisthytte eller campingplass og går dagsturer derfra av varighet 2-10 timer. Kategorien av de som går dagstur kortere enn 2 timer i området antas å være underrepresentert i materialet (3%), men dette tallet er likevel langt lavere i Nordfjella enn det vi har observert i Rondane og Dovrefjell. Det er spesielt Rv50 Hol-Aurland og delvis Rv7, som innbyr til korte stopp på ferden i Nordfjella, og har ikke samme trafikkgrunnlaget / tilgjengelighet som for eksempel E6 forbi Rondane og Dovrefjell. Likevel er denne kategorien underrepresentert da de som gjennomfører korte og ofte spontane stopp ikke føler at undersøkelsen er for dem. Uansett, totalt 55 % av de som brukte Nordfjella sommeren 2010 sier at de hovedsakelig er på dagstur i området. Hele 27% av de besøkende i Nordfjella angir at de hovedsakelig bruker området til å gå fra hytte til hytte og overnatte på DNT hytter eller andre turisthytter i området. De andre kategoriene av de som ferdes en del utenfor merka stier, overnatter i telt eller bruker området hovedsakelig til høsting eller ekstremsport har alle verdier på 5% eller lavere. Igjen ser vi at disse tallene stemmer ganske så godt overens med de analysene som ble gjort i kasseundersøkelsen, med unntak av høstingsaktiviteter. Jakt, fiske og bærplukking er konsentrert til

noen kortere tidsperioder i løpet av sesongen, og de som bruker områdene angir heller en annen kategori som hovedbruk, f. eks. dagsturer. Derfor er høstingskategorien underrepresentert når det gjelder brukernes hovedbruk i området. Legg merke til at dette var vurderinger respondentene selv gjorde i henhold til hvilken brukerkategori de hovedsakelig representerte i 2010. De fleste respondentene vil nok kanskje ha vanskeligheter med å presse sin bruk inn i en kategori, fordi de som oftest gjør flere typer "aktiviteter" i løpet av et år. Til tross for dette var det relativt få som oppga at ingen av de overnevnte kategoriene passer sin bruk (kun 5 % av de besøkende). Vi kan fra materialet oppsummere at et sted mellom 85 % og 90 % av de besøkende hovedsakelig ferdes langs de merka stiene i området når de blir bedt om å angi sin hovedbruk for 2010.

Brukerne har et ubetinget positivt syn på vern (ca. 90%), men fire av fem mener at bare deler av området kan betraktes som villmarkspreget. Kun 8% av nordmennene mener at området overhodet ikke kan oppfattes som et villmarksområde.

Tre av fire nordmenn og om lag halvparten av utlendinger som besøker Nordfjella er klar over at det er villrein i området. De aller fleste observasjoner av villrein skjer om sommeren. De fleste observasjonene ble gjort mens man befant seg på merka sti, men tatt i betraktning av at de fleste faktisk ferdes langs merka stier var observasjoner når man befant seg utenfor sti sterkt overrepresentert i materialet. Dette skyldes bare delvis observasjoner i forbindelse med jakt. En bedre forklaring vil være at de som går utenfor stier er mer lokalkjente og kikker mer aktivt etter villrein. Vi kan heller ikke utelukke at de som ferdes utenfor stier har større sannsynlighet for å treffe på villrein, enten fordi villreinen unngår trafikkerte merka stier eller fordi de merka stiene er beliggende utenfor kjerneområdene til villrein sommerstid. Uansett, viser materialet at en stor andel av villreinflokkene som ble observert hadde en atferd som tilsier at de er forstyrret av observatøren eller andre besøkende i nærheten. For mer inngående analyser av områder eller stisegmenter der de besøkende har sett villrein vises til Wold m.fl. 2011b.

Det er få av de som besøkte Nordfjella kun en gang i 2010 som reiser spontant innom området, dvs. de fleste har planlagt dette i god tid på forhånd. Spesielt ser vi at utlendinger har planlagt ferieturen sin i god tid før avreise hjemmefra og de besøker gjerne flere steder i løpet av ferieturen.

Det var imidlertid en liten andel av både nordmenn og utlendinger som bestemte seg for å besøke Nordfjella i løpet av turen de allerede var på. Når det gjelder ønsket om mer informasjon før avreise hjemmefra, så er internett helt klart et nyttig medium og en stor overvekt foretrekker informasjon via internett. Mange utenlandske besøkende hadde skaffet seg informasjon gjennom reisehåndbøker før besøket. Når man er underveis til området, så er informasjonssenter/turistinformasjon det mest foretrukne, men også internett kommer høyt opp på ønskelista for nordmenn. Når man endelig kommer frem til fjellområdet, så er informasjonstavler en meget ønskelig måte å motta informasjon på for både nordmenn og utlendinger. Inne i selve fjellområdet er brosjyrer på turisthyttene det som i størst grad ønskes av de besøkende. Vi ser at informasjonsbehovet varierer slik situasjonen er i dag og vil endre seg etter hvert som man får mer kunnskap om området. For eksempel kan det tenkes, etter å ha ankommet fjellområdet, at den besøkende kanskje blir nysgjerrig på et spesielt sted eller naturfenomen og dermed begynner å søke informasjon om dette. At denne informasjonen er tilgjengelig på turisthytter/-bedrifter i området er dermed viktig.

Studien indikerer at nedlegging av noen stier i sentrale deler av området ikke vil ha de store effektene på bruken for de fleste besøkende i Nordfjella. Likevel, resultatet vil være at bruken forskyves til andre områder for en god del av brukerne. Å tilrettelegge de "ytre" delene av fjellområdet med tanke på stier eller skiløyper, synes å ha mindre betydning (i positiv forstand) for nordmenn enn for utlendinger. Kraftigere styring av bruk i tid og rom, som ferdselsforbud i perioder av sesongen, søkeplikt for å bruke deler av fjellområdet eller forbud mot telting utenom på angitte steder vil påvirke 20-40 % av brukerne på en slik måte at de vil ta i bruk andre områder

enn Nordfjella. Videre drøfting av aktualiteten av slike eventuelle og kanskje drastiske tiltak vil bli diskutert mer inngående i Wold m.fl. (2011).

Med tanke på hva som oppfattes som et idealområde, så tilsier etterundersøkelsen at dette bør inneholde god skilting av stier og stikryss. Stiene skal være merka og i våte partier av stien ønsker de besøkende at det skal være lagt ned trestokker å gå på. Utlendingene ønsker seg i særlig grad å kunne gå milevis uten å treffe et menneske, og mange ønsker motsatt ikke å møte mange andre friluftsfolk på turen. Det synes å være mindre viktig å kunne bli kvitt søppel langs stier og at det finnes tilrettelagte leirplasser. Det er verdt å merke seg at nordmenn er langt mer positive enn utlendinger til at det finnes hytter med matservering og oppredde senger i området. Sammenlignet med utlendinger har nordmenn jevnt over et høyere ønske om tilrettelegging, og de synes det også er greit å møte mange andre på turen. Myten om at nordmannen søker seg ensomhet i villmarkspreget natur står kanskje for fall? De utlendingene som kommer til Norge søker stillhet og urørthet. Dette gir veldig viktige signaler til forvaltningen av fjellområdene at utlendingers preferanser og ønsker om norsk natur sammenfaller med en forvaltning som ivaretar de urørte karakterene. Alternativt, kanalisere utlendingene til villmarka uten sti og kart?

Både nordmenn og utlendinger som var i Nordfjella sommeren 2010 var i stor grad fornøyd med tilretteleggingen og rammen for besøket. Utlendinger var noe mer misfornøyd med tilretteleggingen vinterstid enn nordmenn, men mange utlendinger hadde krysset av for at de ikke brukte området vinterstid. Det som i særlig grad etterspørres er bedre merking av stier og/eller kvisting av skiløyper. Svært få hadde opplevd negativ atferd i forhold til andre besøkende i Nordfjella, men det ble nevnt at motorisert ferdsel forstyrret turen ved noen tilfeller. Det er heller ikke observert søppel av sjenanse i Nordfjella. Nordmenn oppfattet i noe større grad enn utlendinger at det var mange andre besøkende i høysesongen, dvs. en opplevelse av å gå i kø. Samtidig mener mange nordmenn at det er viktig å treffe andre friluftsfolk på tur.

5 Referanser

- DNT. 1983. Finse / Bygdin. Fjell og Vidde. Den Norske Turistforening årbok 1983. 115. årgang, Oslo.
- Grønvold, S., Møllebak, T. & B. P. Kaltenborn. 2001. Skarveheimen – Fra Bygdin og Tyn til Aurlandsdalen og Finse. Gyldendal fakta, Oslo.
- Gundersen, V., Andersen, O., Kaltenborn, B. P., Vistad, O. I. & L. C. Wold. 2011. Målstyrt forvaltning – Metoder for håndtering av ferdsel i verneområder. NINA Rapport 615. 102 s.
- Wold m.fl. 2011. Rapport som omhandler ferdsel i Nordfjella. NINA Rapport 697 (under utarbeidelse).
- Kajala, L., Almik, A., Dahl, R., Dikšaitė, L., Erkkonen, J., Fredman, P., Jensen, F., Søndergaard, Karoles, K., Sievänen, T., Skov-Petersen, H., Vistad, O. I. & Wallsten, P. 2007. Besökarundersökningar i naturområden – en vägledning baserad på erfarenheter från de nordiska och baltiska länderna. TemaNord 2007:601 <http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/620-1263-2.pdf>
- Lauritsen, P. R. Aurlandsdalen og Skarveheimen – Turer fra Hemsedal til Rallarvegen. Gyldendals turguider, Oslo.
- Nellemann, C., Vistnes, I., Jordhøy, P. & O. Strand. 2001. De beste vinterbeitene blir først bygd ut. Kraftlinjer, hyttefelt og veier i Nordfjella villreinområde. Villreinen 2001: 49-52.
- Odden, A. 2008. Hva skjer med norsk friluftsliv? En studie av utviklingstrekk i norsk friluftsliv 1970–2004. Ph.D. dissertation, Høgskolen i Telemark, Bø.
- Strand, O., Gundersen, V., Panzacchi, M., Andersen, O., Falldorf, T., Andersen, R., Van Moorter, B., Jordhøy, P. & Fangel, K. 2010. Ferdsel i villreinens leveområder. – NINA Rapport 551: 101 s.
- Strand, O., Hanssen, F., Jordhøy, P., Heim, M., Andersen, R. & Falldorf, T. 2008. Villreinprosjektene i Langfjella. Framdriftsrapport. NINA Rapport 407. 37 s.
- Vistad, O.I. & Vorkinn, M. (submitted). The Wilderness Purism Construct – Experiences from Norway with a simplified version of the purism scale. *Forest policy and economics*.
- Vorkinn, M., Vittersø, J. & Riese, H. 2000. Norsk friluftsliv - på randen av modernisering? ØF-rapport nr. 02/2000.
- Aas, Ø., Vistad, O.I., Dervo, B., Eide, N.E., Kaltenborn, B.P., Haaland, H., Andersen, O., Svarstad, H., Skår, M. & C. Nellemann. 2003. Bruk og forvaltning av nasjonalparker i fjellet. NINA Fagrapport 72. 83 s. NINA, Trondheim.
- Aas, Ø., Heiberg, M. M., Haaland, H., Christensen, H. & Hagen, D. 2006. Turistbedrifter i og rundt norske verneområder. Aktiviteter, utviklingstrekk, naturbruk, miljøtiltak, muligheter og utfordringer sett frå turistbedriftenes synspunkt. NINA Rapport 141a. 38 s. NINA, Trondheim.

Vedlegg 1. Orienteringsbrev

Adresseliste

Deres ref:
 Vår ref:
 Sted: Lillehammer
 Dato: 15.juni 2010

Orientering om ferdselsundersøkelser i Nordfjella sommeren 2010

I forbindelse med registrering av villreinens arealbruk i Nordfjella villreinområde, vil vi orientere om at ferdselsundersøkelser vil bli gjennomført sommeren 2010. Omfang og metodikk for disse undersøkelsene beskrives nærmere her.

Målet med studiene er å få førstehånds kunnskap om bruken av Nordfjella villreinområde for sommeren 2010. Registreringene er planlagt gjennomført med velprøvde metoder inkludert svars skjema i kasser og automatiske ferdselstellers. Vi forventer da at vi får god kunnskap om hovedferdselen i området. Vi vil også få relative nøyaktige målinger av antall passeringer langs de stiene der tellerne står. Via nedtegnelser av rutevalg på kart vil vi få opplysninger om hvordan ferdselen sprer seg ut fra innfallsportene. Svarkortene i kassene vil også gi oss noen nøkkelopplysninger om bruken; Varighet på turen, formål med turen, bosted/nasjonalitet, om folk i hovedsak går på/utenfor stier mm. På svarkortene vil vi også be om at folk oppgir e.postadresse, slik at vi har mulighet for en oppfølgende undersøkelse til høsten. God kunnskap om ferdselen i området vil kunne være nyttig for rettighetsinnehavere, lokal næringsutvikling og i forhold til de behov forvaltningen har til kunnskap om bruken av området.

Den ferdselen vi i mindre grad fanger opp med disse metodene er den mer lokale bruken ut fra mindre brukte innfallsporter og de som hovedsakelig ferdes utenfor det etablerte stinettet.

Kasser og tellere vil bli utplassert fra ca. 20.juni til ca. 15.oktober. Planlagt plassering av kasser og tellere er vist i vedlagt kart, men vi kan ikke se bort i fra at det kan bli mindre justeringer av underveis. Vi vil søke grunneieren om tillatelse til å sette opp utstyret. I de tilfeller vi ikke får kontakt med grunneieren før utstyret monteres, vil vi oppgi ekstra informasjon på utstyret, samtidig som vi fortsetter å søke om tillatelse.

Vi ber vennligst om at mottakerne av dette brevet orienterer om undersøkelsene i egen organisasjon, i den grad det anses nødvendig.

Med vennlig hilsen

Vegard Gundersen, NINA Lillehammer, tlf. 73 80 16 25, vegard.gundersen@nina.no

Vedlegg 2. Spørreskjema etterundersøkelse Nordfjella 2010

I - Language

Vennligst velg språk Please choose a language

☐ Norwegian Bokmål (1044)

☐ English (2057)

☐ German (7)

i75

Til de som fylte ut selvregistreringskort i Nordfjella sommeren 2010 Først må vi få takke deg for at du fylte ut spørreskjema på ditt besøk til Nordfjella i 2010. Du var en av 4.209 som fylte ut et slikt skjema i sommer. Som du kanskje også husker var du en av de som oppga din e.mail adresse. Vi tillater oss her å benytte denne adressen til å få mer detaljert kunnskap om din bruk av området. Vi håper at du tar deg tid til å svare på de spørsmålene vi her ønsker å stille deg. Kunnskap om de som bruker fjellene vil være viktig for hvordan fjellområdene i Nordfjella og andre steder skal tas vare på og utvikles for fremtiden. Undersøkelsen er helt anonym. Data kan verken spores tilbake til din e.mail adresse eller kobles til de svarene du ga i sommer. Du starter med blanke ark. Vi ønsker også å presisere at dine svar utelukkende skal handle om Nordfjella og vi har lagt ved et kart som viser dette området. Vi håper på det sterkeste at du tar deg tid til å svare på spørsmålene. På forhånd ønsker vi å takke deg så mye for at du hjelper oss ved å svare på spørsmålene!

i1 - i1

Nordfjella inkluderer Hallingskarvet nasjonalpark og områdene nord til Riksvei 52 mellom Lærdal og Gol.

q1 - q1

Hvor viktig var de følgende årsakene for at du besøkte Nordfjella i 2010?

Sett ett kryss for hver linje.

	1 Helt uviktig (1)	2 (2)	3 (3)	4 (4)	5 Meget viktig (5)
Storslått natur (1)	☐	☐	☐	☐	☐
Terrang det er lett å ferdes i (2)	☐	☐	☐	☐	☐
Mange turmuligheter (3)	☐	☐	☐	☐	☐
Muligheter for å se rein (4)	☐	☐	☐	☐	☐
Muligheter for å se andre dyr/fugler (5)	☐	☐	☐	☐	☐
Hyttenettet til DNT (6)	☐	☐	☐	☐	☐
Familien har hytte i området (7)	☐	☐	☐	☐	☐
Kort avstand fra hjemstedet (8)	☐	☐	☐	☐	☐
Det er nasjonalparker i området (9)	☐	☐	☐	☐	☐
Har vært i området mange ganger tidligere (10)	☐	☐	☐	☐	☐
Området har en spesiell betydning for meg (11)	☐	☐	☐	☐	☐
Det er godt merka stier i området (12)	☐	☐	☐	☐	☐
Passerte bare tilfeldigvis forbi (13)	☐	☐	☐	☐	☐

q2 - q2

Besøkte du Nordfjella-området en eller flere ganger i 2010?

☐ Bare en gang (1)

☐ Flere ganger (2)

Q3 - Q3

Hvor mange dager/turer var du i området i 2010, fordelt på ulike sesonger og type turer?

	Dagsturer	Korte overnattings- turer(2-3 dagers)	Langeferieturer (mer enn 3dager)	Totalt antall dager i Nordfjella- området
Vinter Jul - Påske (1)	_____	_____	_____	_____

	Dagsturer	Korte overnattings- turer(2-3 dagers)	Langeferieturer (mer enn 3dager)	Totalt antall dager i Nordfjella- området
Vinter etter påske (2)	_____	_____	_____	_____
Vår - sommer - høst Juni - Ok- tober (3)	_____	_____	_____	_____
Sen høst Okto- ber - Jul (4)	_____	_____	_____	_____

q4a - q4a

Overnattet du på fjellet i Nordfjella-området i forbindelse med noen av turene i 2010?

☐ Ja (1)

☐ Nei (2)

CONDITION	f('q4a')== '1'	
	true Question q4b(q4b)	false

q4b - q4b

Hvordan overnattet du, og hvor mange netter?

Antall netter på en turisthytte (1)

Antall netter på hotell/pensjonat (2)

Antall netter i telt utenom campingplass (3)

Antall netter på campingplass på fjellet (4)

Antall netter i privat hytte (5)

Antall netter på annen måte; hvordan?

(6) _____

END	Condition f('q4a')== '1'
-----	--------------------------

q5 - q5

Hva slags aktiviteter utøvde du i Nordfjella-området i 2010?

Sett ett eller flere kryss.

☐ Topptur (1)

☐ Fotturer ellers (2)

☐ Fiske (3)

☐ Sykkeltur (4)

☐ Skiturer (5)

☐ Bærplukking (6)

☐ Storviltjakt (7)

☐ Småviltjakt (8)

☐ Padling (9)

☐ Andre aktiviteter, hvilke? (10) _____

q6 - q6

Turer til fots i Nordfjella-området i 2010: Hvor ofte gikk du langs merka stier, og hvor ofte gikk du utenfor stier?

Sett ett kryss for hver linje.

	Aldri (1)	Sjelden (2)	Av og til (3)	Ofte (4)	Alltid (5)	Vet ikke (6)
Utenfor alle slags stier (1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Langs umerka stier (2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Langs merka stier (3)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Langs vei (4)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

CONDITION

f('q6')['1'].any('2','3','4','5')|| f('q6')['2'].any('2','3','4','5')

true

Question q7(q7)

false

q7 - q7

Hvis det er slik at du av og til går i terrenget utenfor merkete, godt synlige stier, ønsker vi at du kort oppgir hovedgrunnene til dette

END

Condition f('q6')['1'].any('2','3','4','5')|| f('q6')['2'].any('2','3','4','5')

q8 - q8

Turer på ski i Nordfjella-området i 2010: Hvor ofte gikk du i merka og/eller oppkjørte skiløyper, og hvor ofte gikk du utenfor slike løyper?

Sett ett kryss for hver linje.

	Aldri (1)	Sjelden (2)	Av og til (3)	Ofte (4)	Alltid (5)	Vet ikke (6)
Utenfor merka/oppkjørte skiløyper (1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I merka, men ikke oppkjørte skiløyper (2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I oppkjørte skiløyper (3)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

q9 - q9

Hadde du eller andre i turfølget med kart eller GPS på turen(e) i Nordfjella-området sommertid?

Sett ett eller flere kryss.

☐ Nei (1)

☐ Ja, hadde med kart på turen / stort sett på alle turer (2)

☐ Ja, hadde med kart for det meste på lengre turer (3)

☐ Ja, hadde med GPS på turen/ stort sett på alle turer (4)

☐ Ja, hadde med GPS for det meste på lengre turer (5)

q10 - q10

Hadde du eller andre i turfølget med kart eller GPS på turen(e) i Nordfjella-området vinterstid?

Sett ett eller flere kryss.

- ☐ Nei (1)
- ☐ Ja, hadde med kart på turen / stort sett på alle turer (2)
- ☐ Ja, hadde med kart for det meste på lengre turer (3)
- ☐ Ja, hadde med GPS på turen/ stort sett på alle turer (4)
- ☐ Ja, hadde med GPS for det meste på lengre turer (5)

q11 - q11

Hvor mange somre/vintre har omtrentlig du vært i Nordfjella-området tidligere?

- ☐ Somre (1) _____
- ☐ Vintre (2) _____
- ☐ Ingen (3)

q12 - q12

Hvor sterkt kjenner du deg knyttet til Nordfjella-området?

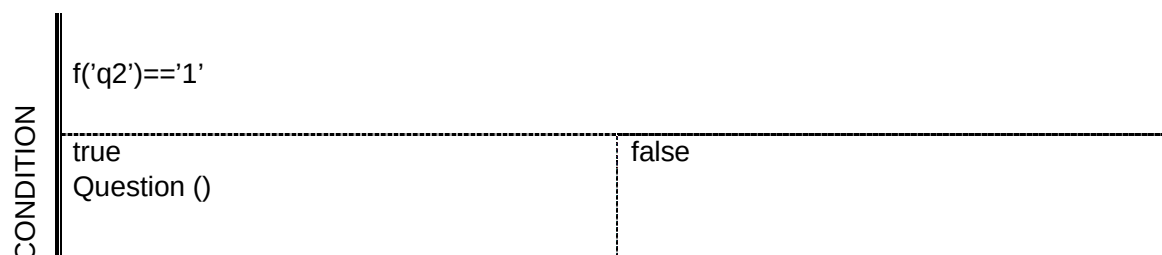
På skalaen under fra null til fem, sett et kryss på det tallet du mener passer best.

- ☐ 0 Ingen spesiell tilknytning (1)
- ☐ 1 (2)
- ☐ 2 (3)
- ☐ 3 (4)
- ☐ 4 (5)
- ☐ 5 Svært sterkt knyttet til (6)

q13 - q13

Besøkte du andre nasjonalparker i Norge eller utlandet i løpet av 2010?

- ☐ Nei (1)
- ☐ Ja, i Norge, hvilke? (2) _____
- ☐ Ja, i utlandet, hvilke land? (3) _____

q14a - q14a

Når bestemte du deg for å besøke Nordfjella-området?

Sett kun ett kryss.

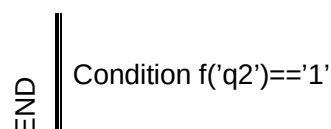
- ☐ Mer enn 3 måneder før jeg dro hjemmefra (1)
- ☐ 1- 3 måneder før jeg dro hjemmefra (2)
- ☐ Mindre enn 1 måned før jeg dro hjemmefra (3)
- ☐ Underveis på turen (4)

q14b - q14b

Hvordan inngikk besøket i Nordfjella-området i den turen du var på?

Sett kun ett kryss.

- ☐ Oppholdet i Nordfjella-området var hovedmålet med turen. (1)
- ☐ Oppholdet i Nordfjella-området var en del av en rundreise. (2)
- ☐ Oppholdet i Nordfjella-området var ett av flere formål med turen (f.eks. jobb, familiebesøk). (3)
- ☐ Oppholdet i Nordfjella-området var en ren impulshandling. (4)

q15a - q15a

Skaffet du deg informasjon om Nordfjella-området før du ankom i 2010?

- ☐ Ja (1)
☐ Nei (2)

CONDITION	f('q15a')==1'	
	true Question q15b(q15b)	false

q15b - q15b

Hvor hentet du informasjon fra?

- ☐ Fra venner/slektninger/bekjente (1)
☐ Fra internett: hvilke sider: (2) _____
☐ Fra reisehåndbok (3)
☐ Fra brosjyre (4)
☐ På annen måte (5)

END	Condition f('q15a')==1'
-----	-------------------------

q15c - q15c

Var det noe du savnet informasjon om under turen(e) i Nordfjella-området?

- ☐ Nei (2)
☐ Ja, jeg savnet informasjon om: (1) _____

q16a - q16a

Dersom forvatningmyndigheten for parken skulle gi mer informasjon om området, hvordan vil du helst ha denne informasjonen? Informasjon som er tilgjengelig når jeg er hjemme:

- ☐ Reisehåndbøker (1)
☐ Internett (2)
☐ Annet, hva? (3) _____

q16b - q16b

Informasjon underveis fra bostedet til fjellområdet:

- ☐ Reisehåndbøker (1)
☐ Via mobiltelefon (2)
☐ Internett ellers (3)
☐ Turistkontorer/informasjonssentra (4)
☐ Annet, hva? (5) _____

q16c - q16c

Informasjon ved parkeringsplasser/innfallsporter til fjellområdet:

- ☐ Muntlig informasjon fra naturoppsyn (1)
☐ Informasjonstavler (2)
☐ Via mobiltelefon (3)
☐ Lysbildeforedrag/kåseri på hotell/pensjonat (4)
☐ Brosjyrer i selvbetjeningsautomater (5)
☐ Informasjonssenter (6)
☐ Annet, hva? (7) _____

q16d - q16d

Informasjon inne i fjellområdet:

- ☐ Muntlig informasjon fra naturoppsyn du treffer i terrenget (1)
☐ Via mobiltelefon (2)
☐ Gjennom aktivitetsfirmaer/overnattingsbedrifter (3)
☐ Brosjyrer på turisthyttene inne i området (4)

- ☐ Lysbildeforedrag/kåseri på turisthyttene inne i området (5)
- ☐ Guida turer i regi av naturoppsynet (6)
- ☐ Annet, hva? (7) _____

q17a - q17a

Hvor fornøyd er du alt i alt med tilretteleggingen for friluftsliv i Nordfjella-området sommerstid?
Dvs. med antall og kvaliteten på merka stier, skilting og informasjon, buer for rasting, overnatningshytter, osv.

- ☐ Svært misfornøyd (1)
- ☐ Misfornøyd (2)
- ☐ Verken fornøyd eller misfornøyd (3)
- ☐ Fornøyd (4)
- ☐ Svært fornøyd (5)

q17b - q17b

Hvor fornøyd er du alt i alt med tilretteleggingen for friluftsliv i Nordfjella-området vinterstid?
Dvs. med antall og kvaliteten på merka stier, skilting og informasjon, buer for rasting, overnatningshytter, osv.

- ☐ Svært misfornøyd (1)
- ☐ Misfornøyd (2)
- ☐ Verken fornøyd eller misfornøyd (3)
- ☐ Fornøyd (4)
- ☐ Svært fornøyd (5)
- ☐ Ikke relevant (6)

q17c - q17c

Er det ting du mener burde forbedres eller endres når det gjelder tilretteleggingen for friluftsliv, sommer eller vinter?

- ☐ Ja, følgende bør forbedres / endres: (1) _____
- ☐ Nei (2)

q18 - q18

Hvis du tenker deg at du summerer all den tid du har vært i Nordfjella-området siste året (en eller flere turer), hvilken kategori anser du da at passer best inn i din hovedbruk?

- ☐ Du parkerer bilen og går en kort tur som til sammen varer mindre enn 2 timer. (1)
- ☐ Du går en dagstur inn i området av varighet 2- 10 timer. (2)
- ☐ Du overnatter på samme sted og går dagsturer inn i området av varighet 2-10 timer. (3)
- ☐ Du går fra hytte til hytte langs merka stier. (4)
- ☐ Du ferdes langs stier og veksler med å overnatte på hytter og i telt. (5)
- ☐ Du ferdes både langs sti og utenfor sti og overnatter oftest i telt. (6)
- ☐ Du bruker fjellet til å jakte, fiske eller plukke bær og sopp. (7)
- ☐ Du bruker området for å utøve aktiviteter som er knyttet til nye aktiviteter, spenning og fart. (8)
- ☐ Du bruker området så ofte og på så ulike måter at ingen av alternativene over passer for deg. (9)

q19 - q19

Traff du under opphold i Nordfjella-området i 2010 noen som du syntes oppførte seg negativt, enten i forhold til andre besøkende eller i forhold til naturmiljøet?

- ☐ Ja, hva slags oppførsel/aktivitet var dette? (1) _____
- ☐ Nei (2)

q20 - q20

Hvor enig eller uenig er du i utsagnene under?

Sett ett kryss for hver av utsagnene.

	Svært uenig (1)	Uenig (2)	Varken enig eller uenig (3)	Enig (4)	Svært enig (5)	Vet ikke (6)
Det er mye søppel ved noen parkeringsplasser (1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Svært uenig (1)	Uenig (2)	Varken enig eller uenig (3)	Enig (4)	Svært enig (5)	Vet ikke (6)
Det er mye søppel langs stiene (2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er greit at det er parkeringsavgift på parkeringsplassene, dersom avgiften brukes på tiltak for å ivareta naturmiljøet (3)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er greit at det er parkeringsavgift på parkeringsplassene, dersom avgiften brukes for å lege bedre tilrette for friluftsliv (5)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er greit at noen stier også kan brukes av syklistene (6)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er greit at noen stier også kan brukes til ridning (7)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sykkeltur på Spranget er en fin ordning (8)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er blitt for stor slitasje på noen stier i området (9)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er noen besøkende som ikke vet hvordan de skal oppføre seg i fjellet og forstyrrer andre (10)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er for mye folk i noen områder i høysesongen (11)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er enkelt å finne områder der du kan være for deg sjøl (12)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

q21 - q21

Kjente du til at det er en nasjonalpark i området (Hallingskarvet) før du kom til området?

☐ Nei (1)

☐ Ja (2)

q22 - q22

I Nordfjella-området er det diskusjoner om avveiningene mellom bruk og vern. Pr. i dag er det ikke aktuelt å innføre begrensninger på den individuelle ferdselen, men det kan tenkes at dette kan bli aktuelt i framtida. Hvordan tror du at du ville reagert på følgende tiltak i dette fjellområdet?

Sett ett kryss pr. linje.

	Ingen betydning (1)	Ville ha brukt andre deler av Nordfjella (2)	Ville ha brukt et annet område enn Nordfjella (3)	Ville ha brukt mer tid i Nordfjella (4)	Vet ikke (5)
Nedlegging av noen (2-3) merka stier/ruter/stier i sentrale fjellområder (1)	☐	☐	☐	☐	☐
Opparbeiding av flere godt tilrettelagte stier i utkanten av fjellet (dvs. mer bygdenært) (2)	☐	☐	☐	☐	☐
Forbud mot å gå i deler av området på bestemte tider (3)	☐	☐	☐	☐	☐
Færre oppkjørte skiløyper (4)	☐	☐	☐	☐	☐
Flere oppkjørte skiløyper i utkanten av fjellet (dvs. mer bygdenært) (5)	☐	☐	☐	☐	☐

	Ingen betydning (1)	Ville ha brukt andre deler av Nordfjella (2)	Ville ha brukt et annet område enn Nordfjella (3)	Ville ha brukt mer tid i Nordfjella (4)	Vet ikke (5)
Søkeplikt for å bruke bestemte områder inne i fjellet (6)	☐	☐	☐	☐	☐
Forbud mot telting utenom plasser ved turisthyttene (7)	☐	☐	☐	☐	☐
Turisthyttene inne i nasjonalparkene får kortere åpningstid (8)	☐	☐	☐	☐	☐
Forbud mot å gå i bestemte områder uten guide / naturveileder (9)	☐	☐	☐	☐	☐

q23 - q23

Synes du det er positivt eller negativt at Hallingskarvet er vernet?

- ☐ Svært negativt (1)
☐ Negativt (2)
☐ Verken positivt eller negativt (3)
☐ Positivt (4)
☐ Svært positivt (5)

q24 - q24

Oppfatter du Nordfjella-området som et villmarksområde?

- ☐ Nei, ikke i det hele tatt (1)
☐ Ja, deler av området (2)
☐ Ja, hele området (3)

q25 - q25

Kjente du til at det er villrein i Nordfjella-området før du kom til området?

- ☐ Ja (1)
☐ Nei (2)

q26 - q26

Har du på en eller flere av dine turer i Nordfjella-området observert rein i løpet av 2010?

- ☐ Ja, det har jeg (1)
☐ Nei, det har jeg ikke (2)

CONDITION	f('q26')==1'	
	true Question ()	false

q27 - q27

Hvis du svarte ja på foregående spørsmål, ønsker vi at du angir så nøyaktig som mulig antall ganger du har sett rein i løpet av 2010.

Vinterhalvåret: (1) _____ ganger (1)
 Sommerhalvåret: (2) _____ ganger (2)

CONDITION	f('I')==1044'
-----------	---------------

true

Question q28a(q28a)

false

q28a - q28a

I spørsmålene under ønsker vi at du gir oss informasjon om den siste gangen du observerte rein. Den siste gangen jeg observerte rein var:

- ☐ Utenom jakt (1)
- ☐ På jakt (2)

END

Condition f('l')== '1044'

q28 - q28

Jeg observerte reinen på cirka...

(1) _____ meters avstand (1)

q29 - q29

Hvor befant du deg da du observerte reinsdyra?

- ☐ I bil (1)
- ☐ Til fots langs vei (2)
- ☐ På merka sti (3)
- ☐ På umerka sti (4)
- ☐ Helt utenfor stier (5)
- ☐ Husker ikke helt (6)

q30 - q30

Hvor mange dyr anslår du at du så?

- ☐ Færre enn 10 dyr (1)
- ☐ 10 – 100 dyr (2)
- ☐ Mer enn 100 dyr (3)

q31 - q31

Observerte du kalv blant reinsdyra?

- ☐ Ja (1)
- ☐ Nei (2)
- ☐ Husker ikke helt (3)

q32 - q32

Hvordan oppførte reinsdyra seg?

- ☐ Beitet spredt (1)
- ☐ Var samlet og sto stille (2)
- ☐ Var samlet og i bevegelse (3)
- ☐ Var samlet og sto først stille og så i bevegelse (4)
- ☐ Husker ikke helt (5)

q33 - q33

Hvilken årstid var det?

- ☐ Barmark (1)
- ☐ Høst – jakttid (2)
- ☐ Midtvinters (3)
- ☐ Vinter fra påske til barmark (4)

q34 - q34

Kan du huske hvordan været var denne dagen i forhold til årstiden?

- ☐ Det var en klar og spesielt varm dag (1)
- ☐ Det var en spesielt kald dag (2)
- ☐ Det var verken en kald eller varm dag (3)

☐ Husker ikke helt (4)

END

Condition f('q26')== '1'

q35 - q35

Litt informasjon om deg selv. Hvor interessert er du i ulike former for friluftsliv?

	Ikke inter- ressert (1)	Litt interes- sert (2)	Interessert (3)	Svært inte- ressert (4)
Tradisjonelt høstingsfriluftsliv" (ma- tauk er et viktig motiv, som jakt, fiske, bær-/sopplukking) (1)	☐	☐	☐	☐
"Turfriluftsliv" (turer til fots og på ski) (2)	☐	☐	☐	☐
"Moderne friluftsliv" (aktiviteter som krever spesielle ferdigheter, som klatring, kiting, elvepadling, hangglid- ing) (3)	☐	☐	☐	☐

q36 - q36

Hvor mange ganger (i løpet av hele livet) har du vært på en flerdagers fottur eller skitur?

Med flerdagers tur mener vi en lengre, sammenhengende tur der du overnatter underveis.

- ☐ Aldri (1)
☐ 1 gang (2)
☐ 2-5 ganger (3)
☐ 6-10 ganger (4)
☐ 11-20 ganger (5)
☐ Mer enn 20 ganger (6)

q37 - q37

Hvor er du bosatt?

- ☐ I Norge (postnummer og sted): (1) _____
☐ Utenlands (oppgi land): (2) _____

q38 - q38

Er du...?

- ☐ Mann (1)
☐ Kvinne (2)

q39 - q39

Fødselsår:

q40 - q40

Hvor lang skolegang har du?

Merk antall år du har gått på skole.

- ☐ Grunnskole (a)
☐ 1 (1)
☐ 2 (2)
☐ 3 (3)
☐ 4 (4)
☐ 5 (5)
☐ 6 (6)
☐ 7 (7)
☐ 8 (8)
☐ 9 (9)

- ☐ Videregående (b)

- ☐ 10 (10)
☐ 11 (11)
☐ 12 (12)

- ☐ Høyskole/universitet (20)
☐ 13 (13)
☐ 14 (14)
☐ 15 (15)
☐ 16 (16)
☐ 17 (17)
☐ 18 (18)
☐ 19+ (19)

q41 - q41

Har du andre kommentarer til forvaltningen av Nordfjella-området?

q42 - q42

Helt uavhengig av oppholdet ditt i Nordfjella: Tenk deg at du skal gjennomføre en flertimers tur i et skogs- /fjellterreng om sommeren. Tenk deg at området er slik du helst vil ha det – som om det var ditt "idealområde" for en slik tur. Ville det være positivt eller negativt for deg:

	1 Svært negativ (1)	2 (2)	3 (3)	4 Nøytralt (4)	5 (5)	6 (6)	7 Svært positivt (7)
... at det finnes tilrettelagte leirplasser med do, ved, bål, søppeldunker (1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... at du kan bli kvitt søppel i utplasserte søppeldunker (2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... at det finnes merkede stier i området (3)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...at det er god skilting ved stis-tart og stikryss i området (4)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... at det er lagt ned trestokker til å gå på der stien går over våt myr (5)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... at det finnes hytter med matservering og oppredde senger i området (6)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... at du møter mange andre friluftsfolk i løpet av turen (7)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... at du kan gå milevis uten å møte et menneske (8)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

STOP

Complete –

NINA Rapport 703

ISSN:1504-3312

ISBN: 978-82-426-2290-7

Norsk institutt for naturforskning

NINA hovedkontor

Postadresse: Postboks 5685, 7485 Trondheim

Besøks/leveringsadresse: Tungasletta 2, 7047 Trondheim

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 73 80 14 01

Organisasjonsnummer: NO 950 037 687 MVA

www.nina.no